



Statkraft

2011

STATKRAFT SF  
ÅRSRAPPORT



## INNHOOLD

### 01 ÅRSBERETNING

### 14 REGNSKAP

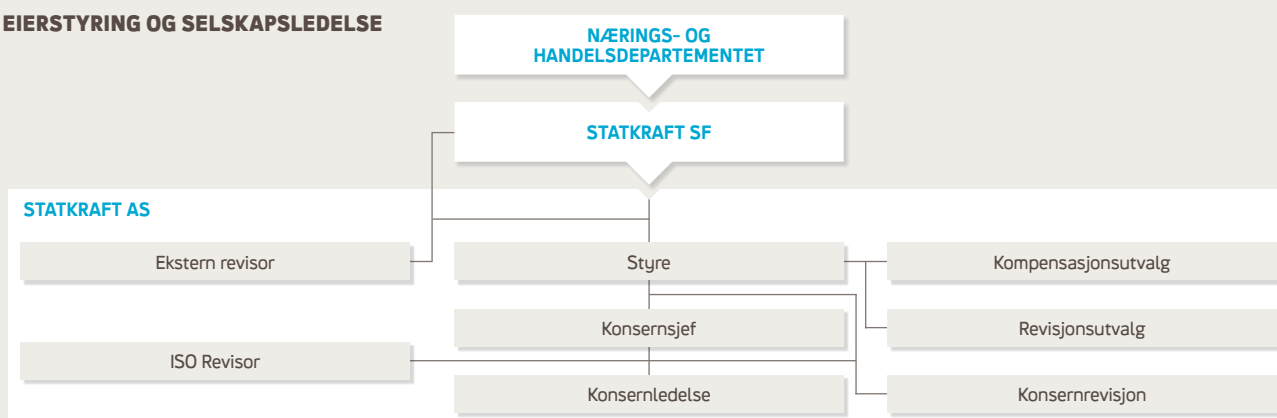
	STATKRAFT SF MØRSELSKAP	STATKRAFT SF KONSERN
Resultat	58	14
Balanse	59	15
Kontantstrømpoppstilling	60	16
Egenkapital		17
Noter	61	18
Revisors beretning	68	68

## VIRKSOMHETEN I STATKRAFT SF

Statkraft SF er et norsk statsforetak, stiftet og hjemmehørende i Norge. Statkraft SF er eiet 100 % av den norske stat, ved Nærings- og handelsdepartementet.

Statkraft SFs formål er å eie alle aksjene i og gi lån til Statkraft AS. I tillegg har Statkraft SF enkelte eiendeler som av formelle årsaker ikke kan eies av Statkraft AS. Dette gjelder kraftverk som er hjemfalt og utleid eller som ved hjemfall vil tilfalle Statkraft, samt enkelte utenlandsengasjementer (Asian Power Invest AB og Nordic Hydropower AB).

### EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE



Konsernregnskapet til Statkraft SF vil, med unntak av de tilbakeholdte eiendelene og enkelte poster på passivasiden, være identisk med konsernregnskapet for underkonsernet Statkraft AS. For øvrig vises det til årsrapporten for Statkraft AS.

---

## ÅRSBERETNING 2011

2011 var et år som ble preget av store svingninger i ressursituasjonen i Norden. Ved inngangen til året var den stram og kraftprisene høye, gjennom året bedret den seg vesentlig og ved utgangen av året var magasin-fyllingsgraden i Norden langt høyere enn normalen. De nordiske kraftprisene falt i takt med økt fyllingsgrad, og var i gjennomsnitt 11 % lavere enn i 2010. Statkraft hadde god tilgjengelighet for kraftverkene, men som følge av markedssituasjonen var vannkraftproduksjonen lavere enn i 2010. Gasskraftproduksjonen var også lavere enn i 2010 som følge av perioder med negative marginer. Samlet produksjon i 2011 var 51,5 TWh, 10 % lavere enn i 2010. Grunnet negative urealiserte verdiendringer og engangsposter ble årets resultat etter skatt svakt positivt. Underliggende drift var solid med en EBITDA-margin på 49 %. I tråd med strategien økte investeringsnivået, og totalt ble det brutto investert om lag 9 milliarder kroner.

---

### VIKTIGE HENDELSER OG OPPFYLLELSE AV STRATEGIEN I 2011

I 2010 ble Statkrafts strategi fokusert på områder hvor komparative fortrinn vurderes å kunne skape størst verdier for eier og samfunnet. Den nye strategien la opp til vekst innen:

- Europeisk fleksibel kraftproduksjon og markedsoperasjoner.
- Internasjonal vannkraft.
- Vindkraft i Norge, Sverige og Storbritannia.
- Fjernvarme.
- Småskala vannkraft i Norge.

I 2011 nådde konsernet flere milepæler innen satsingsområdene.

**Nordisk og øvrig europeisk fleksibel kraftproduksjon og markedsoperasjoner** Statkraft økte omfanget av langsiktige kraftkontrakter, og det ble inngått en rekke nye kontrakter i 2011. De nye kraftavtalene med leveransstart i 2011/12 utgjør totalt et årlig volum på 6,6 TWh, og konsernets totale langsiktige kontraktsvolum er nå om lag 20 TWh per år. Dette er avtaler som i hovedsak er inngått med norsk industri.

I Norge pågår en opprustning av vannkraftanlegg for over en milliard kroner. I Sogn og Fjordane bygges vannkraftverkene Eiriksdal og Makkoren som erstatning for tre gamle kraftverk som vil bli nedlagt, og i Nordland moderniseres Nedre Røssåga kraftverk. Eiriksdal og Makkoren utbyggingen forventes ferdigstilt i 2014, mens moderniseringen av Nedre Røssåga forventes ferdigstilt i 2015. I tillegg pågår arbeidet med å utvide Svartisen kraftverk i Nordland med et nytt aggregat. Utvidelsen er forsinket med 15 måneder som følge av tekniske problemer, og forventes å komme i drift mot slutten av 2012. Total investering for Svartisenutvidelsen er i underkant av 400 millioner kroner.

Tilfang av ny fornybar energi i markedet i løpet av 2011 samt fall i kraftprisene og høye gasspriser har gitt lave marginer for gasskraftverk i Tyskland. Det tyske kraftmarkedet er i betydelig og rask endring, dette kombinert med lav etterspørsel har medført at Statkraft har foretatt en regnskapsmessig nedskrivning av porteføljen av gass- og biokraftverk og besluttet å legge det eldre gasskraftverket Emden 4 i Tyskland i kald reserve og nedbemanne anlegget. Denne kapasiteten vil bli erstattet av utvidelse av et annet gasskraftverk, Knapsack II (430 MW), der byggingen startet i 2011 og vil være ferdig i 2013. Total investering for verket er om lag 3 milliarder kroner.

**Internasjonal vannkraft** Statkraft vedtok å starte byggingen av Cetin-prosjektet sørøst i Tyrkia. Prosjektet vil bestå av to kraftverk, på henholdsvis 401 MW og 116 MW, kombinert med et reguleringsmagasin. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2. halvår 2015. Forventet kostnad er om lag 4 milliarder kroner. I tillegg har Statkraft vannkraftverket Kargi under bygging i Tyrkia. Verket på 102 MW forventes ferdigstilt ved utgangen av 2013, og har en investeringsramme på cirka 2 milliarder kroner.

Gjennom datterselskapet SN Power ble det foretatt oppkjøp i det brasilianske selskapet Enerpar og inngått avtale om erverv av 40,65 % av aksjene i det brasilianske selskapet Desenvix. Enerpar (100 % eierandel) er et krafthandelsselskap, mens Desenvix utvikler, bygger og eier mindre og mellomstore vannkraftanlegg. Oppkjøpet av aksjeandelen i Desenvix ble gjennomført 9. mars 2012.

Total rehabilitering av Ambuklao-kraftverket på Filippinene, som SN Power eier sammen med Aboitiz, ble fullført, og kraftverket er nå i full produksjon. Verket har en installert kapasitet på 105 MW og en årsmiddelproduksjon på om lag 332 GWh.

SN Powers datterselskap Agua Imara besluttet utbygging av vannkraftverket Bajo Frio i Panama. Prosjektet gjennomføres sammen med en lokal partner. Kraftverket på 58 MW planlegges å stå ferdig sommeren 2014 og har en utbyggingskostnad på totalt cirka 200 millioner US dollar.

SN Power kjøpte de resterende 20 % av aksjene i Norvind og eier dermed 100 % av en vindpark på 46 MW i Chile. Oppkjøpet ble kombinert med at SN Power solgte seg ut av Hidroeléctrica Trayenko i Chile.

Ved utgangen av 2011 hadde konsernet fem kraftverk under bygging utenfor Nord-Europa – Kargi (102 MW) og Cetin (401 MW og 116 MW) i Tyrkia, Cheves (168 MW) i Peru og Bajo Frio (58 MW) i Panama. Total investering for disse utbyggingene forventes å utgjøre om lag 9,5 milliarder kroner. I tillegg har Statkraft SF en 20 % eierandel i Theun Hinboun i Laos, som utvides med to kraftverk som øker kapasiteten fra 220 MW til 500 MW.

**Vindkraft** Konsernet vedtok og startet byggingen av tre vindparker. Stamåsen (60 MW) og Mörttjärnberget (85 MW) i Sverige forventes ferdigstilt i henholdsvis 2012 og 2013, og Baillie i Skottland (52,5 MW) forventes ferdigstilt i 2012. Total investering for disse prosjektene er om lag 2,8 milliarder kroner.

I tillegg bygger Statkraft, sammen med Statoil, havvindparken Sheringham Shoal (317 MW) utenfor kysten av Storbritannia. Ved utgangen av 2011 var 21 vindmøller installert, hvorav ti var i drift. Parken forventes ferdigstilt i 2012. Dette er konsernets første byggeprosjekt innen havvind. Prosjektet har hatt kostnadsoverskridelser og forsinkelser, og det er foretatt en regnskapsmessig nedskrivning av anleggsverdien.

**Fjernvarme** Statkraft fikk konsesjon for å bygge ut 45 GWh fjernvarme i Ås. Første varmeløp planlegges i 2012. Total investering er om lag 170 millioner kroner, og Statkraft har fått tilsagn om 38 millioner kroner i støtte fra Enova.

Statkraft kjøpte Bio Varme. Virksomheten omfatter 80 GWh i drift, 50 GWh under utbygging samt 70 GWh under planlegging.

**Småskala vannkraft** Småkraft fikk fire nye verk i drift i løpet av 2011. Ved utløpet av året hadde selskapet 28 kraftverk i drift (årlig produksjon på 328 GWh) samt 21 rettskraftige konsesjoner (183 GWh).

**Andre viktige hendelser** Statkraft solgte eiendomsselskapet Sluppen Eiendom AS i Trondheim med en regnskapsmessig gevinst på 126 millioner kroner.

Fjordkraft AS solgte eierandelen i Scanenergi AS og Scanenergi Elsalg AS med en regnskapsmessig gevinst for Statkraft på 123 millioner kroner.

**Endringer i ledelsen** Jens Bjørn Staff tiltrådte som ny CFO 1. oktober. I tillegg består konsernledelsen av Christian Rynning-

Tønnesen (konsernsjef), Hilde Bakken (staber), Asbjørn Grundt (markedsoperasjoner og IT), Steinar Bysveen (produksjon og industrielt eierskap), Øistein Andresen (internasjonal vannkraft) og Jon Brandsar (vindkraft og teknologier).

**Helse og sikkerhet** Det var en dødsulykke i konsolidert virksomhet og fire i tilknyttede selskaper. En kontraktør omkom i forbindelse med et utbyggingsprosjekt i Tyrkia, hvor Statkraft eier 100 %, tre kontraktøransatte omkom i forbindelse med et utbyggingsprosjekt i Theun Hinboun Power Company i Laos, hvor Statkraft SF eier 20 %, og en medarbeider omkom i Istadkonsernet i Norge, hvor Statkraft eier 49 %. Alle ulykkene har blitt gransket og fulgt opp. For å nå målsettingen om null arbeidsulykker med alvorlige konsekvenser styrkes arbeidet med oppfølging og forebyggende aktiviteter i driftsoperasjoner og prosjekter. Videre stilles det høye sikkerhetskrav til samarbeidspartnere og leverandører.

#### STORE TRANSAKSJONER DE SISTE ÅRENE

De siste årene har Statkraft gjennomført flere transaksjoner, der byttehandelen med E.ON AG ved utgangen av 2008 og oppkjøpet i SN Power i 2009 er de største. Førstnevnte transaksjon innebar at E.ON AG overtok Statkrafts aksjepost på 44,6 % i E.ON Sverige AB i bytte mot aktiva og 4,17 % av aksjene i E.ON AG. Byttehandelen ga en gevinst på 25,6 milliarder kroner. Oppkjøpet fra 50 % til 60 % i SN Power innebar at selskapet gikk fra å være et felleskontrollert selskap til å bli et datterselskap.

Deler av virksomheten Statkraft overtok fra E.ON AG har hatt en tilfredsstillende utvikling og har generert gode resultater. Aksjeposten i E.ON AG har falt betydelig i verdi, og ved utgangen av 2011 var verdien 10,8 milliarder kroner, hvilket er 12,3 milliarder kroner lavere enn ved overtagelsestidspunktet 31. desember 2008. I overkant av en tredjedel av verdifallet knytter seg til urealisert valutatap. Investeringen i E.ON Sverige AB (tidligere Sydkraft) har gitt en avkastning, fra aksjene ble anskaffet, på ca. 10 % årlig basert på dagens verdi av eiendeler og E.ON aksjer.

SN Power representerer et av konsernets satsningsområder og har høy aktivitet knyttet til prosjektutvikling. Til tross for relativt høye kostnader knyttet til denne veksten har selskapet hatt en god utvikling siden Statkrafts oppkjøp, og bidraget fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet har økt de siste årene og utgjorde 459 millioner kroner i 2011.

#### ØKONOMISKE RESULTATER <sup>1)</sup>

En stram ressursituasjon i første halvår og relativt lave spotpriser i andre halvår, som følge av høyt tilsig og mildt vær, medførte i sum at konsernet hadde en betydelig lavere produksjon til spot enn i 2010. Sammenlignet med 2010, som var et år med spesielt høye priser og produksjon, hadde konsernet et betydelig fall i inntektene. Regnskapsmessig endte netto driftsinntekter på 17 748 millioner kroner og driftsresultatet på 6733 millioner kroner. Dette representerer en nedgang på henholdsvis 25 % og 49 % sammenlignet med i 2010. Fallet i spot-salgssinntekter ble delvis motvirket av en høy andel kontraktssalg.

<sup>1)</sup> Tall i parentes viser sammenlignbare tall for 2010.



Konsernets regnskapsmessige resultat før skatt endte på 3982 millioner kroner, og resultatet etter skatt på 476 millioner kroner.

Foruten lavere inntekter, ble resultatet i 2011 negativt påvirket av nedskrivninger av gass- og biokraftverk i Tyskland og havvindparken Sheringham Shoal i Storbritannia samt urealiserte tap på energi-kontrakter og aksjeporteføljen i E.ON AG.

I det etterfølgende legges hovedvekten på å analysere resultatet fra den underliggende driften for poster til og med driftsresultat. Urealiserte verdiendringer for energikontrakter og vesentlige engangsposter i konsolidert virksomhet forklares i avsnittet "Poster holdt utenfor underliggende driftsresultat". Resultatelementer etter driftsresultat analyseres i henhold til regnskapsmessig resultat.

**Avkastning** Målt ved ROACE – underliggende driftsresultat i forhold til gjennomsnittlig sysselsatt kapital – viste konsernet en avkastning på 14,3 % i 2011 (19,6 %). Nedgangen på 5,3 %-poeng fra 2010 skyldes i hovedsak lavere driftsresultat.

Basert på regnskapsmessig resultat var avkastningen på egenkapitalen 0,7 % etter skatt (11,9 %), og totalkapitalavkastningen etter skatt var 1,1 % (6,0 %). Nedgangen skyldes lavere resultat, hovedsakelig som følge av lavere nordiske kraftpriser og vannkraftproduksjon til spot, nedskrivninger samt urealiserte verdiendringer. Gjennomsnittlig egenkapital og totalkapital økte noe som følge av egenkapitaltilførselen i desember 2010.

**Marked og produksjon** Statkrafts inntekter kommer fra spotsalg (salg av egen produksjon i spotmarkedet), salg på kontrakter til industrien, finansiell handel, nettvirksomhet samt fjernvarme og kraftsalg til sluttbruker. Det fundamentale grunnlaget for Statkrafts inntekter er kraftpris, vanddisponering og produksjon.

**Kraftmarkedet** Den største delen av Statkrafts produksjon er i Norden og Tyskland. I tillegg er konsernet eksponert i andre europeiske markeder samt markeder utenfor Europa gjennom datterselskapet SN Power.

Kraftprisene i Norden falt gjennom 2011, og den gjennomsnittlige systemprisen på Nord Pool endte på 47,2 EUR/MWh, 11 % lavere enn i 2010. Kraftprisene i Tyskland lå på et høyere nivå enn i 2010 for det meste av året, og den gjennomsnittlige spotprisen (base) på European Energy Exchange (EEX) endte på 51,1 EUR/MWh, 15 % høyere enn i 2010. Sammenlignet med gjennomsnittsprisene for årene 2006–2010 var prisen 13 % høyere i Norden og 7 % høyere i Tyskland. Gjennomsnittlig gasspris på Title Transfer Facility (TTF) i Nederland var 21,9 EUR/MWh, en økning på 26 % fra 2010.

Kraftforbruket i Norden er relativt høyt sammenlignet med andre europeiske land, som følge av kombinasjonen kalde vintre og høy andel av elektrisk oppvarming, samt at en relativt stor andel av industrien er kraftkrevende. I 2011 falt etterspørselen etter kraft med 4 % i Norden og 5 % i Norge sammenlignet med året før.

Samlet produksjon i Norge var 125,2 TWh, en økning på 4 % fra 2010, og det ble eksportert 3,2 TWh (tilsvarende 3 % av produksjonen). I 2010 ble det importert 7,6 TWh. Totalt ble det produsert 370,5 TWh i Norden, en nedgang på 1 % fra 2010, og det ble importert 5,2 TWh (tilsvarende 1 % av forbruket). I 2010 ble det importert 19,2 TWh.

Ved utgangen av desember var den samlede magasinfyllingen i Norden 112 % av normalt nivå, tilsvarende 95 TWh. Fyllingsgraden var 79 % i forhold til maksimal magasinkapasitet på 121 TWh. Målt i TWh representerer dette en økning i magasinfyllingen på om lag 75 % sammenlignet med utgangen av 2010 da fyllingsgraden var 45 % av maksimal kapasitet og 64 % av normalt nivå.

**Produksjon** Statkrafts produksjon bestemmes av kapasitet, ressurstilgang (hydrologisk balanse og vind), "spark spread" (margin mellom kraft- og gasspris) samt energidisponering. Ved utgangen av 2011 var installert kapasitet 16 430 MW, som fordeler seg på 13 249 MW vannkraft, 2178 MW gasskraft, 321 MW vindkraft, 666 MW fjernvarme og 16 MW biokraft.

Konsernet hadde en kraftproduksjon på totalt 51,5 TWh samt 0,9 TWh fjernvarme, en nedgang på henholdsvis 10 % og 14 %. Vannkraftproduksjonen gikk ned med 8 % og gasskraftproduksjonen ned med 30 % til henholdsvis 46,0 TWh og 4,6 TWh. Vindkraftproduksjonen, som utgjør en relativt liten andel av konsernets oppstrømsproduksjon, økte med 24 % til 0,8 TWh. Biokraftproduksjonen utgjorde 0,1 TWh, en nedgang på 11 %.

Etterspørselen etter kraft varierer både gjennom døgnet og året, og kraftmarkedene er avhengig av kapasitet som kan reguleres i forhold til etterspørselen. Statkrafts store andel fleksible produksjonskapasitet i kombinasjon med høy kompetanse innen analyse og produksjon bidrar til at konsernet gjennomgående klarer å forvalte vannressursene på en god måte. Dette oppnås gjennom nøye planlagt energidisponering samt tilgjengelige kraftverk i perioder med høy etterspørsel. Denne kompetansen benyttes også i regulerbar kraftproduksjon på kontinentet. Statkrafts store magasinkapasitet med en kombinasjon av sesong- og flerårsmagasiner gjør konsernet i stand til å disponere vannressursene i et lengre perspektiv enn ett år. Følgelig kan produksjonen holdes høy i perioder med høye priser, mens den kan holdes lavere i perioder med lave priser eller som et ledd i forsyningssikkerhet.

Statkrafts nordiske vannkraftproduksjon i 2011 var på om lag 92 % av årsmiddelproduksjonen. Som følge av mye nedbør gjennom store deler av året er ressursituasjonen god ved utgangen av året.

**Underliggende driftsinntekter** Brutto driftsinntekter falt med 22 % til 22 979 millioner kroner, mens netto driftsinntekter falt med 19 % til 18 774 millioner kroner.

I hovedsak selges kraftproduksjonen i spotmarkedet, på langsiktige industrikontrakter og i sluttbrukermarkedet. I tillegg leverer konsernet

også kraft til myndighetsbestemte vilkår (konsesjonskraft og leieavtaler for industrikraft). Produksjonsinntektene optimaliseres gjennom finansiell handel med kraft, og i tillegg driver konsernet med tradingvirksomhet. Fjernvarme og Industrielt eierskap rapporteres som egne segmenter.

**Langsiktige avtaler med kraftintensiv industri** Statkraft er storleverandør til kraftintensiv industri, og historisk sett har en stor del av konsernets produksjon blitt solgt til industrien på vilkår bestemt av myndighetene. Disse kontraktene har suksessivt løpt ut de siste årene, og de siste opphørte i juli 2011. I takt med at disse kontraktene har forfalt, har nye kontrakter med kraftintensiv industri økt. Nye kraftavtaler med leveransestart i 2011/12 utgjorde ved utgangen av 2011 et årlig volum på 6,6 TWh, og konsernets totale langsiktige kontraktsvolum var om lag 20 TWh per år, tilsvarende cirka 45 % av konsernets årsmiddelproduksjon for nordisk vannkraft. Avtalene er i hovedsak inngått med norsk industri. Det alt vesentlige av dette inngår i Statkraft AS konsern, men inkluderer også utleieavtaler, som Statkraft SF har med kraftintensiv industri. Størstedelen av volumet har løpetid til 2020. I 2011 ble det totalt levert 17,4 TWh til industrien i Norden, en økning på 5 %, og inntektene utgjorde 6010 millioner kroner, en økning på 31 %. Volumet tilsvarte 40 % av konsernets nordiske vannkraftproduksjon.

**Konsesjonskraft til myndighetsbestemte priser** I Norge er Statkraft pålagt å avgi en andel av kraftproduksjonen til fylker og kommuner hvor kraften produseres, såkalt konsesjonskraft. Prisen for denne kraften tilsvarende den gjennomsnittlige produksjonskostnaden som er betydelig lavere enn markedsprisen for kraft. I 2011 utgjorde inntektene fra konsesjonskraft 401 millioner kroner (308 millioner kroner), og volumet utgjorde 7 % av konsernets nordiske vannkraftproduksjon.

**Porteføljeforvaltning** For å avlaste risiko knyttet til usikkerhet i fremtidig pris og produksjonsvolum, samt for å øke de langsiktige inntektene sikres produksjonsinntekter gjennom finansiell handel med kraft. Andelen av produksjon som sikres endres i tråd med forventninger til markedsutviklingen. Siden kraftprisen påvirkes av andre råvarepriser som kull, olje, gass og CO<sub>2</sub>, og fordi disse prisene både kan inngå som innsatsfaktorer i gasskraftproduksjonen (gass og CO<sub>2</sub>), og som prisjusteringsfaktorer i kontraktene, driver Statkraft også finansiell handel i disse råvarene.

Sentralt for hele handelsvirksomheten er Statkrafts analysevirksomhet. Denne er basert på innsamling og bearbeiding av hydrologiske data og andre markedsdata. Dataene benyttes til å estimere markedspriser og optimalisere den regulerbare produksjonen. I 2011 var resultatet fra den nordiske og kontinentale porteføljeforvaltningen -124 millioner kroner, mot et positivt bidrag på 308 millioner kroner i 2010. Den negative verdien i 2011 relaterer seg til tap på salgskontrakter i 1. kvartal, som ble inngått før kraftprisene steg kraftig i siste del av 2010. I tillegg var det tap på salgskontrakter for kull som følge av relativt høye kullpriser.

**Trading og origination** Statkraft driver også med relativt kortsiktig posisjonering med finansielle standardkontrakter (trading) og handel med strukturerte produkter og skreddersydde avtaler for industri og næringsliv (origination). Realiserte inntekter kan variere betydelig mellom perioder og år. I 2011 var realiserte og urealiserte inntekter fra trading og origination 834 millioner kroner, en økning på 14 % fra året før. Det var spesielt originationaktiviteten som bidro til forbedringen, blant annet som følge av en utvidelse av aktiviteten til nye markeder.

**Nedstrømsvirksomhet** Nedstrømsvirksomheten i Statkraft består av nettvirksomhet, fjernvarme og kraftsalg til sluttbruker. Salgsinntektene fra denne virksomheten er store, men marginene er lave sammenlignet med den øvrige virksomheten. Totalt utgjorde inntektene fra nedstrømsvirksomheten 6597 millioner kroner, en nedgang på 18 %. Nedgangen i nettinntektene skyldes at Trondheim Energi Nett AS ble solgt i første halvår 2010, mens inntektene fra sluttbrukersalg og fjernvarme falt som følge av lavere priser og etterspørsel.

**Andre driftsinntekter** var 1548 millioner kroner, en nedgang på 4 %. Nedgangen relaterer seg primært til bortfall av inntekter som følge av salget av Skagerak Fibernet AS i begynnelsen av 2011.

**Energikjøp** utgjorde 2964 millioner kroner, en nedgang på 37 %. Nedgangen skyldes primært at Fjordkraft kjøpte en større andel av kraften til sluttbrukervirksomheten internt i konsernet samt at det ble kjøpt mindre gass til kraftproduksjon.

**Overføringskostnadene** knyttet til transport av kraft var 1241 millioner kroner, en nedgang på 23 %. Nedgangen relaterer seg hovedsakelig til lavere produksjon.

**Underliggende driftskostnader** Driftskostnadene for 2011 var 9854 millioner kroner, en nedgang på 4 % fra 2010.

**Lønnskostnadene** økte med 1 %. Økningen henger sammen med ordinær lønnsutvikling, økt aktivitet innen segmentene Internasjonal vannkraft og Vindkraft, oppkjøp av virksomhet samt insourcing innen drift av svenske vannkraftverk. I motsatt retning trekker salget av Skagerak Fibernet AS og Trondheim Energi Nett AS sommeren 2010, samt avsetninger i 2010 i forbindelse med restrukturering.

**Avskrivningene** falt med 3 % fra 2010. Nedgangen skyldes primært at konsernet har foretatt nedskrivninger på eiendeler med totalt 2,3 milliarder kroner de to siste årene samt salget av Trondheim Energi Nett AS.

**Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter** økte med 1 % fra 2010. Beregningsgrunnlaget for eiendomsskatt på kraftverk baseres på et gjennomsnitt av resultatene for kraftverket de siste fem årene, og høye kraftpriser vil derfor påvirke skattekostnaden. Konsesjonsavgiftene for Statkraft er relativt stabile og prisjusteres

med konsumprisindeksen ved første årsskifte fem år etter at konsesjonen ble gitt og deretter hvert femte år.

**Andre driftskostnader** omfatter eksterne tjenester, materialer, kostnader ved kraftverk drevet av andre samt erstatninger. I tillegg inngår øvrige driftskostnader som blant annet omfatter husleie, IT-kostnader, markedsføring, forsikringer og reisekostnader. I 2011 utgjorde kostnadene samlet sett 3332 millioner kroner, en nedgang på 10 %. Nedgangen forklares primært ved insourcing av drift av svenske vannkraftverk samt salgene av Skagerak Fibernett AS og Trondheim Energi Nett AS.

**Underliggende EBITDA og underliggende driftsresultat** EBITDA, driftsresultat før avskrivninger, var 11 403 millioner kroner i 2011 og driftsresultatet var 8920 millioner kroner, en nedgang på henholdsvis 26 % og 31 % fra 2010.

Statkraft har historisk sett hatt høye EBITDA-marginer som følge av at driftskostnadene i forbindelse med vannkraftproduksjon er lave. Dette motvirkes til en viss grad av høyere skattesats på norsk vannkraftproduksjon gjennom grunnrentebeskatning. EBITDA-marginen var 50 % i 2011 (52 %). Nedgangen i marginen var i hovedsak et resultat av lavere nordiske priser og produksjon. Lavere driftskostnader, eksklusiv avskrivninger, motvirket nedgangen noe.

**Poster holdt utenfor underliggende driftsresultat** Totalt utgjorde urealiserte verdiendringer og vesentlige engangsposter -2187 millioner kroner i 2011 (132 millioner kroner).

**Urealiserte verdiendringer på energikontrakter** Urealiserte verdiendringer energikontrakter, eksklusiv trading og origination, beløp seg til -1152 millioner kroner (62 millioner kroner).

Statkraft besluttet i 2. kvartal å endre praksis for regnskapsmessig behandling av kraftsalgsavtaler inngått i euro hvor kontraktspartnern har norske kroner som funksjonell valuta. Resultatførte verdiendringer knyttet til dette utgjorde -1082 millioner kroner og relaterer seg primært til avtaler som ble inngått i 2009 da eurokursen var i overkant av 9 norske kroner.

Endring i kontraktsbetingelser i 4. kvartal 2011 har medført at kraftkjøpsavtalen med Herdecke er vurdert til virkelig verdi. Statkrafts andel av urealisert tap knyttet til denne kontrakten er belastet årsresultatet med -505 millioner kroner.

Øvrige urealiserte verdiendringer forklares ved at konsernets kontrakter blant annet er indeksert mot ulike råvarer, valutaer og indekser. I 2011 var det primært høyere gasspriser som påvirket disse urealiserte postene.

**Vesentlige engangsposter** Engangsposter som det er korrigeret for i beregningen av underliggende resultat beløper seg til -1035 millioner kroner i 2011 (70 millioner kroner).

Statkraft solgte i 2. kvartal eiendomsselskapet Sluppen Eiendom AS til Trondheim Næringspark AS med en regnskapsmessig gevinst på 126 millioner kroner.

Anleggsmidler og fordringer knyttet til gass- og biomassekraftverk i Tyskland ble nedskrevet med henholdsvis 1029 millioner kroner og 58 millioner kroner – totalt 1087 millioner kroner.

**Resultatandeler fra tilknyttede selskaper** Konsernet har større eierandeler i de regionale norske kraftselskapene BKK AS og Agder Energi AS. Utenfor Norge skjer veksten i flere tilfeller gjennom eierskap i deleide selskaper. Resultatandelene fra konsernets tilknyttede selskaper var 904 millioner kroner i 2011, en økning på 19 %.

Havvindparken Sheringham Shoal i Storbritannia (50 % eierandel) ble nedskrevet med 338 millioner kroner primært som følge av forsinkelser og kostnadsoverskridelser. Økt bidrag fra BKK, Agder Energi og SN Powers tilknyttede selskaper på Filippinene medfører likevel en positiv endring i resultatandelene sammenlignet med 2010.

**Finansposter** Netto finansposter utgjorde -3656 millioner kroner i 2011 (-998 millioner kroner), hvorav 367 millioner kroner var realisert. Statkrafts eksterne gjeld var betydelig høyere enn plasseringene, og dette ga en realisert netto rentekostnad på 933 millioner kroner i 2011. Andre finansposter, i hovedsak utbytte fra E.ON AG, og realisert valutagevinst på interne lån, var imidlertid positive og utgjorde totalt 1300 millioner kroner.

Finansinntektene utgjorde 2021 millioner kroner (2037 millioner kroner). Statkraft plasserer tidvis større beløp i banker og i verdipapirer, spesielt i forkant av store utbetalinger. Motpartene blir fulgt opp kontinuerlig for å redusere risiko for tap. Avkastningen på plasseringer var 290 millioner kroner høyere i 2011 som følge av høyere gjennomsnittlig plasseringsbeløp og noe høyere markedsrenter. I slutten av 2010 fikk Statkraft tilført kapitalinnskudd fra eier på 14 milliarder som økte likviditetsbeholdningen i 2011. Andre finansinntekter (totale finansinntekter eksklusiv renteinntekter) falt med 322 millioner kroner, i hovedsak som følge av lavere valutagevinst på realisert ekstern gjeld.

Finanskostnadene utgjorde 1654 millioner kroner (1664 millioner kroner). Rentekostnadene (inkludert garanti-premie til staten) falt med 68 millioner kroner i forhold til 2010 som følge av lavere gjennomsnittlig gjeld. Effekten av redusert gjeld ble noe motvirket av høyere markedsrenter. Andre finanskostnader (totale finanskostnader eksklusiv rentekostnader) var 57 millioner kroner høyere i 2011.

Urealiserte verdiendringer finansposter utgjorde -4023 millioner kroner, og reduksjonen på 2652 millioner kroner i forhold til 2010 relaterer seg primært til reduserte urealiserte valutagevinster på interne lån og lavere nedskrivning av E.ON AG aksjene enn i 2010.

Urealiserte valutagevinster på interne lån utgjorde 246 millioner i 2011, en reduksjon på 3127 millioner kroner fra 2010. Den store gevinsten i 2010 oppstod som en følge av markant styrking av både norske og svenske kroner i forhold til euro, mens styrkingen av norske og svenske kroner mot euro var moderat i 2011.

Statkraft eier 83 415 119 aksjer i E.ON AG, tilsvarende 4,17 % eierandel. Aksjeposten var ved utgangen av året oppført i balansen til markedsverdi tilsvarende 10 782 millioner kroner. Verdiendringen i 2011 var -4085 millioner kroner, hvorav -4103 millioner kroner var ført under urealiserte verdiendringer og 18 millioner kroner var ført mot utvidet resultat. Børskursen har i 2011 falt fra 22,87 euro til 16,67 euro per aksje. Den delen av det urealiserte tapet som henfører seg til nedgang i børskurs utgjør 3988 millioner kroner (3625 millioner kroner) og svekkelse av euro mot norske kroner forklarer 97 millioner kroner (1193 millioner kroner).

Konsernet har fire låneporteføljer i henholdsvis norske kroner, svenske kroner, euro og US dollar. Porteføljene har både flytende og fast rente med en andel på 63 % i flytende rente. I 2011 var gjennomsnittlig løpende rente 4,6 % på lån i norske kroner, 2,9 % på lån i svenske kroner, 3,9 % på lån i euro og 3,6 % på lån i US dollar. Gjelden i US-dollar er relatert til prosjektfinansiering i SN Power.

Statkraft har inngått avtaler med sine finansielle motparter om avregning av verdimessige endringer i rente- og valutakurser slik at motpartsrisiko som følge av derivatkontrakter er begrenset til en ukes verdiendring (cash collateral).

**Skatt** Regnskapsmessig skattekostnad var 1823 millioner kroner lavere enn i 2010, og utgjorde 3506 millioner kroner. Nedgangen i skattekostnad skyldes hovedsakelig lavere resultat før skatt, men ble delvis motvirket av inntektsføring av negativ fremførbar grunnrenteinntekt i 2010 på om lag 1400 millioner kroner. Lavere kraftpriser og produksjon har medført en reduksjon i betalbar grunnrenteskatt på 714 millioner kroner.

**Kontantstrøm og kapitalstruktur** Den operasjonelle virksomheten genererte en kontantstrøm på 6200 millioner kroner i 2011 (13 500 millioner kroner). Lange og korte poster hadde en negativ endring på 30 millioner kroner (negativ endring på 1954 millioner kroner). Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper var 1671 millioner kroner (1146 millioner kroner). Netto likviditetsendring fra virksomheten var 7841 millioner kroner (12 692 millioner kroner).

For året ble det brutto investert totalt 8670 millioner kroner (3867 millioner kroner), hvorav 1708 millioner kroner gjennom utlån til tilknyttede selskaper. De største investeringspostene i 2011 var relatert til vannkraft i Norge, Tyrkia og Peru, gasskraft i Tyskland, landbasert vindkraft i Storbritannia og Sverige samt økt eierandel i Baltic Cable AB. Salg av virksomhet og anleggsmidler bidro med 836 millioner kroner (1540 millioner kroner).

Netto likviditetsendring fra finansiering var -11 687 millioner kroner, en reduksjon på 14 652 millioner kroner fra 2010 forklart med inn-

betaling av ny egenkapital fra eier på 14 milliarder kroner i desember 2010. Opptak av gjeld var 376 millioner kroner (6661 millioner kroner), mens nedbetaling av gjeld utgjorde 4899 millioner kroner (13 313 millioner kroner).

Utbetalt utbytte og konsernbidrag til Statkraft SF og minoriteter utgjorde 8258 millioner kroner i 2011 (4290 millioner kroner).

Netto likviditetsendring i 2011 var negativ med 11 680 millioner kroner (+13 330 millioner kroner). Konsernets likviditetsbeholdning var 8483 millioner kroner mot 20 154 millioner kroner ved inngangen til året.

Ved utgangen av 2011 utgjorde rentebærende gjeld 36 482 millioner kroner mot 40 216 millioner kroner ved inngangen til året. Rentebærende gjeldsgrad var 35,3 % mot 34,5 % ved utgangen av 2010. Økningen skyldes primært lavere egenkapital.

Lån fra Statkraft SF til Statkraft AS utgjorde 400 millioner kroner ved utgangen av året.

Omløpsmidler, utenom likviditetsbeholdningen, var 18 808 millioner kroner og kortsiktig rentefri gjeld var 15 707 millioner kroner ved utgangen av 2011.

Ved utgangen av 2011 hadde Statkraft en egenkapital på 66 731 millioner kroner mot 76 492 millioner kroner ved inngangen til året. Dette tilsvarer 45,9 % av totalkapitalen.

**Fortsatt drift** I samsvar med regnskapslovens krav bekrefter styret at årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

## STATKRAFTS VIRKSOMHET

Statkraft er Europas største produsent av fornybar energi. Som en følge av en endring i konsernets strategi ble Statkraft omorganisert i 2010. Denne omorganiseringen ble sluttført med implementeringen av nye segmenter med virkning fra 1. januar 2011. Segmentstrukturen presenteres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som systematisk gjennomgås av ledelsen og benyttes til ressursallokering og måloppnåelse. Segmentene er Nordisk vannkraft, Kontinental energi og handel, Internasjonal vannkraft, Vindkraft, Fjernvarme og Industrielt eierskap. Områder som ikke vises som et eget segment presenteres under Annen virksomhet.

**Nordisk vannkraft** er det største av segmentene og inkluderer vannkraftanlegg i Norden. Produksjonsaktivaene er i hovedsak regulerbare og inkluderer 169 vannkraftverk fordelt på Norge (107), Sverige (59) og Finland (4) med en total installert kapasitet på i overkant av 10 500 MW. Segmentets inntekter kommer hovedsakelig fra salg av kraft i spotmarkedet samt langsiktige kontrakter, sistnevnte vesentlig med kraftkrevende industri i Norge. Det leveres også konsesjonskraft i Norge. Flerårsmagasiner og fleksibiliteten i kraftverkene muliggjør optimalisering av kraftproduksjonen i forhold til den hydrologiske situasjonen og prisbildet. Nordisk vannkraft optimaliseres derfor over en lengre tidsperiode enn ett år.



**Kontinental energi og handel** omfatter gasskraftverk i Tyskland og Norge, vannkraftverk i Tyskland og Storbritannia og biobaserte kraftverk i Tyskland samt Baltic Cable, den undersjøiske kabelen mellom Sverige og Tyskland. Total installert effekt for segmentets 20 kraftverk er i underkant av 2500 MW, mens Baltic Cable har en kapasitet på 600 MW. Kraftproduksjonen optimaliseres i forhold til prisen på innsatsfaktorene (brensel, CO<sub>2</sub> og hydrologi) og salgsprisene (kraft og grønne sertifikater). Segmentet inkluderer trading og origination, samt inntektsoptimalisering og risikoavlastning knyttet til både den kontinentale og den nordiske produksjonsvirksomheten. På denne måten utnytter konsernet sin samlede markedskompetanse på en best mulig måte. Handelen omfatter utstrakt bruk av standardiserte og strukturerte kraftkontrakter, gass, kull, olje og CO<sub>2</sub>.

**Internasjonal vannkraft** har sin virksomhet i fremvoksende økonomier med antatt høy vekst og stort behov for energi. Statkraft satser i utvalgte markeder hvor konsernets vannkraftkompetanse kan benyttes. Virksomheten omfatter eierandelen på 60 % i SN Power samt konsernets vannkraftaktiviteter i Sørøst-Europa med hovedvekt på Tyrkia og Albania. SN Power har eiendeler i 20 vannkraftanlegg i Sør-Amerika, Asia og Afrika samt en vindpark og ett termisk kraftverk i Sør-Amerika. Disse har en total installert effekt på 990 MW (SN Powers andel). I tillegg har selskapet to vannkraftverk på til sammen 197 MW (SN Powers andel) under bygging. SN Power driver også krafthandelvirksomhet i Brasil. I Tyrkia eier Statkraft et vannkraftverk på 20 MW, mens tre vannkraftverk på til sammen 619 MW er under bygging. Ofte foretas investeringer sammen med lokale partnere eller internasjonale investorer. Segmentets resultat er preget av kostnadsføring av betydelige utgifter knyttet til utvikling av prosjekter.

**Vindkraft** omfatter Statkrafts satsing innenfor landbasert og havbasert vindkraft. Segmentet har fem landbaserte vindparker i drift i Norge, Sverige og Storbritannia med en total installert kapasitet på 276 MW. Inntektene kommer hovedsakelig fra salg av kraft til spotpris samt grønne sertifikater. I tillegg har segmentet tre vindparker – to i Sverige og en i Storbritannia – under bygging. Disse vil få en installert effekt på totalt 129 MW (Statkrafts andel), og forventes ferdigstilt i løpet av 2012 og 2013. I Norge og Sverige har segmentet en stor prosjektportefølje innen landbasert vind, der det prioriteres å få endelige konsesjoner slik at bygging kan starte. Havvind er konsentrert om det britiske markedet. Statkraft eier sammen med Statoil 50 % hver i havvindparken Sheringham Shoal, som vil få en installert kapasitet på totalt 317 MW og forventes ferdigstilt i 2012. Sammen med tre partnere utvikles havvindprosjekter på Dogger Bank frem til konsesjon. I tillegg til nedskrivningen på investeringen i Sheringham Shoal er resultatet også preget av kostnadsføring av utgifter til utvikling av prosjekter. Utgifter til prosjektutvikling vil i en periode fortsatt belaste resultatet for segmentet.

**Fjernvarme** driver sin virksomhet i Norge og Sverige. Videre vekst vil primært finne sted i Norge hvor Statkraft er en av de to største leverandørene av fjernvarme. Totalt installert effekt er 377 MW i

Norge og 231 MW i Sverige. I Norge forsynes om lag 700 næringskunder og cirka 9000 husstander med fjernvarme, mens i Sverige leveres fjernvarme til cirka 1600 kunder. Inntektene er påvirket av kraftpris, nettleie og avgifter, og pris til kunde reguleres månedlig eller kvartalsvis. Avfall, biomasse, olje og gass er viktige innsatsfaktorer i produksjonen av fjernvarme. I Norge styrkes kundegrundet gjennom tilknytningsplikt.

**Industrielt eierskap** omfatter forvaltning og utvikling av norske eierposisjoner. Selskapene som er inkludert i segmentet er Skagerak Energi AS, Fjordkraft AS, BKK AS (49,9 % eierandel), Istad AS (49 %) og Agder Energi AS (45,5 % eierandel). De to førstnevnte selskapene konsolideres i konsernregnskapet, mens de tre øvrige rapporteres som tilknyttede selskaper. Skagerak Energis virksomheten er konsentrert om produksjon av kraft, fjernvarmevirksomhet, nettvirksomhet, elektroentreprenørvirksomhet og naturgassdistribusjon. Produksjonsaktiva omfatter 45 hel- og deleide vannkraftverk med en total installert effekt på 1355 MW samt 57 MW fjernvarme. Selskapet har om lag 181 000 nettkunder og i overkant av 700 fjernvarmekunder. Fjordkrafts virksomhet er konsentrert rundt salg av strøm til privatpersoner og bedrifter, og ved utgangen av 2011 hadde selskapet i overkant av 400 000 kunder.

**Annen virksomhet** omfatter Småskala vannkraft, aksjeposten på 4,17 % i E.ON AG, eiendomsdrift i Trondheim (solgt i løpet av 2011), innovasjon, konsernfunksjoner og eliminerings. I proformattallene for 2010 inngår også Trondheim Energi Nett AS og solenergivirksomhet som ble solgt i løpet av 2010.

**Strategi** Økt behov for ren energi gir forretningsmuligheter for Statkraft. I Strategisk plattform legges det opp til vekst innen:

- Europeisk fleksibel kraftproduksjon og markedsoperasjoner
- Internasjonal vannkraft
- Vindkraft i Norge, Sverige og Storbritannia
- Fjernvarme og småskala vannkraft i Norge

I tillegg til disse områdene skal Statkraft fortsette å støtte en god utvikling i de regionale selskapene i Norge hvor Statkraft har eierinteresser. Videre er innovasjonsstrategien endret for i større grad å styrke Statkraft innen vekstområdene.

Statkrafts strategi er basert på vurderinger av markedets attraktivitet og Statkrafts evne til å skape verdi. Statkraft fikk i desember 2010 tilført 14 milliarder kroner i ny egenkapital fra eier for å gjennomføre konsernets strategi.

Premissene for strategien er at forretningsutvikling, bygging og drift av kraftverk skal basere seg på en høy standard for helse, miljø og sikkerhet. Planlagt aktivitet i nye vekstmarkeder utenfor Europa bidrar til økte utfordringer knyttet til korrupsjonsrisiko, helse, miljø og sikkerhet samt ivaretagelse av Statkrafts samfunnsansvar. Disse utfordringer må håndteres tilfredsstillende for over tid å kunne skape verdi.

### Europeisk fleksibel kraftproduksjon og markedsoperasjoner:

Statkrafts ambisjon innenfor europeisk fleksibel kraftproduksjon er å opprettholde posisjonen som Europas største produsent av vannkraft samt å være en viktig leverandør av fleksibel kraftproduksjon til Europa.

På basis av fundamental markedsanalyse og en vel definert forretningsmodell, søker Statkraft å utnytte fleksibiliteten i kraftverkene til å produsere elektrisitet når det er attraktivt og størst behov for kraften. Statkraft vil prioritere opprustning og utvidelser samt å videreutvikle kompetanse, modeller og systemer for å sikre effektiv drift og økt verdiskaping fra eksisterende vann- og gasskraftverk. Konsernet søker videre å øke lønnsomhet og redusere risiko gjennom markedsoperasjoner.

Statkraft vil vurdere porteføljeoptimaliseringer og selektive investeringer i vannkraft i Nordvest-Europa. Konsernet vil prioritere vannkraft i Norden, Tyskland, Frankrike og Storbritannia. Markedsutsiktene for Nordvest-Europa er usikre på grunn av forventninger om lav eller mulig negativ etterspørselsvekst og betydelig økning av fornybar kraftproduksjon. Statkraft vil derfor legge vekt på å forstå konsekvensene for fremtidig kraftbalanse, kraftpriser og verdien av fleksibel kraftproduksjon.

**Internasjonal vannkraft** Statkraft har en strategi for utvikling av vannkraft med ambisjoner om å styrke konsernets posisjon i attraktive vekstmarkeder. Statkraft investerer i internasjonal vannkraft både direkte og gjennom datterselskapet SN Power. Strategien for internasjonal vannkraft er basert på forventet økonomisk vekst i utvalgte markeder, økt behov for ren energi samt et stort potensial for vannkraft. Statkraft og SN Power har god kompetanse knyttet til utvikling og produksjon av vannkraft som kan legge grunnlag for verdiskaping i nye markeder.

Statkraft utvikler vannkraftproduksjon i det tyrkiske markedet, og planlegger utbygging av prosjektet Devoll i Albania sammen med det østerrikske selskapet EVN. SN Power prioriterer utvikling av vannkraft i Peru, Chile, Nepal, India og Filippinene hvor selskapet allerede har produksjonskapasitet. SN Power utvikler også investeringsmuligheter i Brasil og Vietnam. Agua Imara, som er et datterselskap av SN Power, vurderer investeringsmuligheter i de sørlige delene av Afrika og i Mellom-Amerika.

**Vindkraft** Statkrafts ambisjon er å etablere en posisjon som er blant de mest lønnsomme og kostnadseffektive i bransjen, innenfor landbasert vindkraft i Norge og Sverige. Innenfor land- og havbasert vindkraft i Storbritannia er Statkrafts ambisjon å utvikle en fremtidig attraktiv posisjon.

Vindkraftmarkedet i Europa vurderes å være attraktivt på grunn av økende behov for ny fornybar kraftproduksjon. Økonomiske støtteordninger fra myndigheter samt reduserte kostnader for vindkraft, er nødvendig for å opprettholde tilfredsstillende lønnsomhet. I Norge og Sverige har Statkraft en stor prosjektportefølje. Statkraft

vil prioritere arbeidet med å få endelige konsesjoner, etablere kostnadseffektive løsninger innen utbygging, drift og vedlikehold, samt å styrke kompetansen innen vindanalyser.

Innen havbasert vindkraft eier Statkraft sammen med Statoil 50 % hver i Sheringham Shoal som forventes å bli ferdigstilt i løpet av 2012. Konsernet utvikler videre prosjekter på Doggerbank i Storbritannia frem til konsesjon sammen med partnere. En eventuell investeringsbeslutning for prosjekter på Doggerbank vil først skje på et senere tidspunkt.

**Fjernvarme og småskala vannkraft** Statkrafts ambisjon er å videreutvikle lønnsomheten, styrke posisjonen som en av de to største fjernvarmeaktørene i Norge og realisere vekst også utenfor eksisterende konsesjonsområder. I Sverige planlegger Statkraft å videreutvikle eksisterende anlegg, men har ikke ambisjon om vekst i nye områder.

Statkrafts ambisjoner innenfor småskala vannkraftproduksjon i Norge er å vokse gjennom industrielt eierskap i Småkraft AS. Småkraft investerer i og bygger småskala vannkraftverk i partnerskap med lokale grunneiere. Småkraft AS er eid av Statkraft AS (40 %), Skagerak Energi AS (20 %), BKK AS (20 %) og Agder Energi AS (20 %).

**Eierstyring og selskapsledelse** I Statkraft skal god eierstyring og selskapsledelse bidra til en bærekraftig og varig verdiskaping i konsernet. God og transparent styring og kontroll med virksomheten skal legge grunnlaget for å skape langsiktige verdier for eier, ansatte, andre interessenter og samfunnet for øvrig, og skal bygge tillit hos interessentene gjennom forutsigbarhet og troverdighet. Åpen og tilgjengelig kommunikasjon skal sikre at konsernet har gode relasjoner til samfunnet i sin alminnelighet og spesielt til de interessenter som berøres av virksomheten.

Statkraft benytter Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse innenfor rammene som selskapets organisasjonsform og eierskap setter. Avvik fra anbefalingen skyldes at Statkraft ikke er børsnotert, at staten er ene-eier av selskapet, samt begrensninger i vedtektene. Avvikene vedrører likebehandling av aksjeeiere, fri omsettelighet, utbytte, generalforsamling, valgkomité og bedriftsforsamling. Statkraft forholder seg også til statens ti prinsipper for godt eierskap.

Eierstyring og selskapsledelse og redegjørelse om foretaksstyring etter regnskapsloven § 3-3b er nærmere beskrevet i "Redegjørelse for foretaksstyring" i årsrapporten på Statkrafts hjemmesider.

**Styrets arbeid** Det var ingen endringer i styrets sammensetning i 2011.

Styret i Statkraft SF avholdt 4 styremøter i 2011. I tillegg til den løpende driften og styrets oppfølging av nye industrikraftavtaler, var en vesentlig del av styrets arbeid i 2011 knyttet til SN Powers



investeringsbeslutninger og utbygging av vannkraftanlegg i Asia og Sør-Amerika. Statkraft er også i ferd med å etablere seg som en betydelig aktør innen vannkraft i Tyrkia, onshore vindkraft i Norden og offshore vindkraft i Storbritannia. I løpet av 2011 ble Statkraft også en viktig aktør innenfor fjernvarme i Norden.

Styret har nedsatt et revisjonsutvalg bestående av fire av styrets medlemmer. Revisjonsutvalget avholdt fem møter i løpet av året. Styret har også et kompensasjonsutvalg bestående av styrets leder og to av styrets medlemmer. Kompensasjonsutvalget avholdt to møter i løpet av året.

**Risikostyring** De viktigste risikoene for Statkraft er knyttet til markedsoperasjoner, finansiell styring, prosjektgjennomføring, driftsaktiviteter og rammebetingelser. Veksten internasjonalt bidrar til økt prosjektrisiko, både i utviklings- og gjennomføringsfasen. Håndteringen av risiko er viktig for verdiskapingen og er en integrert del av alle forretningsaktivitetene. Administrasjonen har en sentral investeringskomité som vurderer strategiske tilpasninger, lønnsomhet og risiko knyttet til enkeltinvesteringer og på tvers av prosjektporteføljen. De viktigste risikoene fra de enkelte enhetene og risikoer med relevans for konsernet som helhet aggregeres og inngår i Statkrafts overordnede risikokart. Risikokartet rapporteres til og følges opp av konsernledelsen og styret.

Det er betydelig volum- og prisrisiko i forbindelse med produksjon og handel med kraft. I det nordiske kraftmarkedet har nedbørsforhold og vintertemperaturer stor betydning, og medfører betydelige svingninger i både priser og produksjonsvolumer. I tillegg påvirkes kraftprisene av gass-, kull-, olje- og CO<sub>2</sub>-priser. Gasskraftproduksjonen er i tillegg direkte eksponert mot både gass, olje, elektrisitet og CO<sub>2</sub>. Statkraft håndterer denne markedsrisikoen ved å handle fysiske og finansielle instrumenter i flere markeder. Den økte integreringen av energimarkedene har stor betydning for forretningsmodeller og håndtering av risiko, og det legges stor vekt på å se de ulike markedene i sammenheng. Det er etablert interne fullmakter og rammer for all handelsvirksomhet, som følges opp løpende.

Den sentrale finansfunksjonen samordner og ivaretar den finansielle risikoen knyttet til valuta, renter og likviditet, inkludert refinansiering og nye låneopptak. De viktigste instrumentene i styringen er terminkontrakter i valuta, rentebytteavtaler og terminavtaler for renter. Valuta- og renterisikoen reguleres gjennom mandater. Det er videre gitt rammer for likviditets- og motpartsrisiko, samt at eksponeringen og kredittverdigheten til motpartene følges nøye. Markedsrisikoen og den øvrige finansielle risikoen, samt eksponering i forhold til mandatene følges opp av uavhengige kontrollfunksjoner og rapporteres jevnlig til konsernledelsen og styret.

Alle prosesser i verdikjeden er eksponert for operasjonell risiko. Det er mange risikoer og utfordringer forbundet med gjennomføringen av konsernets investeringsprosjekter og driftsaktiviteter. Sikkerheten til medarbeidere og underleverandører er kritisk og krever høy oppmerksomhet, både i forhold til skader, ulykker og trygge omgi-

velser. De mest kritiske forholdene er knyttet til utviklingen av Statkrafts internasjonale virksomhet. Det blir gitt stor oppmerksomhet til utvikling av gode systemer og læring, etablering av barrierer og sikring av etterlevelse for å unngå forsinkelser, kostnadsoverskridelser og uønskede hendelser.

Risiko knyttet til virksomhetens rammebetingelser og effekten av politiske beslutninger er vesentlig, og Statkraft har implementert en systematikk for håndtering av regulatoriske forhold. Eksponeringen mot støtteregimer knyttet til utviklingen av ren energi i en rekke markeder og usikkerhet knyttet til fremtidig utvikling i disse, er tillagt stor vekt ved investeringsbeslutninger.

**Internkontroll** Internkontroll er en sentral del av god risikostyring, og Statkraft arbeider målrettet med å videreutvikle internkontrollen. Statkraft har et system for internkontroll over finansiell rapportering som skal bidra til pålitelig finansiell rapportering. Statkraft har en funksjon for konsernrevisjon med formål å bistå styret og ledelsen i å utøve uavhengig og nøytral vurdering av om konsernets internkontroll og vesentlige risikoer er tilstrekkelig håndtert og kontrollert. Konsernrevisjonen skal også bidra til kontinuerlig kvalitetsforbedring i interne styrings- og kontrollsystemer.

Det er etablert et styringssystem som samler alle styringsdokumenter, og som legger til rette for en mer effektiv, systematisk og enhetlig styring av konsernet med tilstrekkelig formalisering, dokumentasjon og etterrettelighet.

## FORSKNING OG UTVIKLING

Formålet med Statkrafts aktiviteter innen innovasjon, teknologi og forskning og utvikling (FoU) er å styrke selskapets konkurransefortrinn innenfor kjernevirksomheten, samt overvåke trender og utvikling som kan påvirke markedene Statkraft opererer i.

Det operative FoU-arbeidet utføres i forretningsområdene og i samarbeid med eksterne FoU-miljøer med kompletterende kompetanse. Resultater måles ut fra generert verdiskaping. Statkraft er største industrielle aktør i ordningen med Forskningscentre for Miljøvennlig Energi (FME) og har i 2011 kostnadsført 150 millioner kroner til FoU.

Det er etablerte tre FoU-programmer for å styrke konkurransekraften til selskapet, henholdsvis Fremtidens vannkraft (Future hydro power), Konkurransedyktig vindkraft (Competitive wind power) og Kostnadseffektiv bioenergi (Energy from biomass).

Prosjekter som er avsluttet i 2011 har blant annet bidratt til (i) forbedret produksjonsplanlegging for kraftverkene gjennom videreutvikling av verktøy for energidisponering og risikostyring, (ii) økt virkningsgrad i lavlastområdet for Francisturbiner ved implementering av dysesystem for reduksjon av trykkpulsasjoner, (iii) nye metoder for optimal styring og vedlikeholdsmonitorering av vindturbiner, (iv) nye kvalifiseringsrutiner for risikoreduksjon ved utvikling av offshore vindturbiner samt (v) reduserte energikostnader og utslipp i fjernvarmevirksomheten gjennom optimalisering

av forbrenningsprosessen i enkelte biobaserte varmesentraler. Det er i tillegg etablert aktiviteter innenfor områder som kan påvirke Statkrafts markeder eller på sikt kan representere nye forretningsmuligheter:

Saltkraft utnytter det osmotiske potensial som oppstår mellom ferskvann og saltvann, og i 2009 åpnet Statkraft verdens første saltkraftprototype på Tofte. Statkraft arbeider nå med sikte på å utvikle en saltkraftpilot på 1–2 MW. Det er i 2011 inngått en samarbeidsavtale om utvikling av membraner til saltkraft med japanske Nitto Denko, en av verdens største aktører innenfor membranproduksjon.

Flexibel kraftproduksjon er sentralt i Statkrafts virksomhet og derfor analyseres ulike lagringsteknologier (batteriteknologier, svinghjul, pressluftlager) som alternativ til vannmagasiner.

Optimalisert bruk av smarte nett, distribuerte energiressurser og forbrukerfleksibilitet har som mål å gi økt pålitelighet, høyere effektivitet i energidistribusjon og forbedret fleksibilitet på etterspørselssiden.

Statkraft utreder muligheten for å etablere en varmesentral basert på geotermisk energi tilknyttet et av Statkrafts fjernvarmeanlegg.

## SAMFUNNSANSVAR

**Samfunnsansvar i Statkraft** Statkraft legger til grunn en ansvarlig praksis i alle deler av virksomheten. Dette betyr at konsernets aktiviteter skal gjennomføres i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, samt i tråd med Statkrafts interne regler og god internasjonal praksis innen områder som helse og sikkerhet, miljø, menneskerettigheter og anti-korrupsjon. Samfunnsansvar er et linjeansvar og en integrert del av virksomheten fra vurdering av landrisiko og prosjektutvikling til daglig drift.

Statkraft er medlem av FNs Global Compact og forplikter seg til å følge opp initiativet og dets ti prinsipper.

I det følgende gis en kortfattet oversikt over Statkrafts arbeid og resultater innen området samfunnsansvar i 2011. En mer detaljert gjennomgang finnes i rapporten om samfunnsansvar for 2011.

**God forretningsskikk** Statkrafts grunnleggende etiske prinsipper er beskrevet i Statkrafts leveregler. Levereglene gjelder for alle selskaper og medarbeidere i Statkraftkonsernet, og det forventes at Statkrafts forretningspartnere har standarder som er i tråd med disse. I 2011 videreutviklet Statkraft også sine etiske retningslinjer spesielt rettet mot konsernets leverandører.

Opplæring og dilemmatruening for både ledere og medarbeidere utgjør en viktig del av etikkarbeidet i Statkraft. For å understøtte dette ble det i 2011 lansert håndbøker og opplæringsprogrammer i antikorrupsjon og helse og sikkerhet. I tillegg var samfunnsansvar tema på en rekke samlinger og treninger for både ledere og nyansatte.

Statkraft oppfordrer medarbeidere til å varsle om kritikkverdige forhold og har lagt til rette for dette gjennom konsernrevisjonen, som fungerer som uavhengig varslingskanal. I 2011 ble det ikke registrert noen varslingsaker.

**Samfunnsrolle** Statkraft skaper verdier for eier og lokalsamfunn hvor konsernet er til stede. For Statkraft er det viktig å ha et godt forhold til alle interessenter og det vektlegges derfor en god og åpen dialog og samhandling med alle som er berørt av selskapets virksomhet.

I løpet av 2011 bidro Statkraft med 8841 millioner kroner (17 472 millioner kroner) i økonomisk verdiskaping, hvorav 4288 millioner kroner (5973 millioner kroner) ble foreslått som utbytte til eier, mens skatter og avgifter til stat og kommuner utgjorde 4987 millioner kroner (6679 millioner kroner). Statkrafts samlede investeringer i 2011 ble balanseført med 8269 millioner kroner (3740 millioner kroner), hvorav 3641 millioner kroner i Norge (1999 millioner kroner) og 4628 millioner kroner utenfor Norge (1741 millioner kroner). 63 % av investeringene var knyttet til utvidelse av produksjonskapasiteten.

Som tidligere år delte Statkraftfondet i 2011 ut fem millioner kroner til organisasjoner og prosjekter som på ulike måter fokuserer på sammenhengen mellom energi, klima og bærekraftig utvikling.

**Samfunnsansvar i prosjekter** Statkraft har i 2011 videreutviklet en beslutningsmodell for gjennomføring av større utbyggingsprosjekter. Modellen presenterer et felles begrepsapparat og sikrer en helhetlig tilnærming fra tidlig fase og gjennom stegvise beslutningsprosesser i konsernet. Grunnprinsippet er at det ved hver hovedbeslutning skal foreligge strukturert og dokumentert informasjon om en rekke temaer, herunder samfunnsansvar, som en del av beslutningsgrunnlaget. Modellen videreutvikles i 2012 med fokus på opplæring.

**Miljøpåvirkning** Ingen alvorlige miljøhendelser ble registrert i 2011. Det ble imidlertid registrert 185 mindre alvorlige miljøhendelser (92), hvorav tre med høy miljørisiko og 51 brudd på gjeldende konsesjonskrav. De fleste av miljøhendelsene gjaldt kortvarige brudd på manøvreringsbestemmelsene, mindre oljeutslipp og avvik knyttet til avfallshåndtering. Disse hadde liten eller ingen innvirkning på miljøet.

I Statkraft pågår et arbeid for å kartlegge og begrense virksomhetens påvirkning på biologisk mangfold i norske reguleringsområder. Kartlegging av reguleringsområde Nore ble gjennomført i 2011. Kartlegging av ytterligere fire reguleringsområder er påbegynt og vil slutføres i 2012.

For å følge opp virksomhetens påvirkning på biologisk mangfold fokuseres det på vandrende fisk – spesielt laks og ål (vannkraft), rovfugl – spesielt havørn og kongeørn (landbasert vindkraft) og marine pattedyr (havbasert vindkraft).



Statkrafts klimagassutslipp utgjorde 1 161 900 tonn CO<sub>2</sub>-ekvivalenter i 2011 (1 693 400 tonn), hvorav 93 % var fra konsernets gasskraftvirksomhet. Konsernet kjøper klimakvoter i det frivillige CO<sub>2</sub>-kvotemarkedet for å nøytralisere klimagassutslipp fra drivstofforbruk, tjenestereiser og uhellsutslipp. I 2011 var cirka 91 % av konsernets kraft- og fjernvarmeproduksjon basert på fornybare energikilder.

I 2011 var elektrisitetsbruken i Statkraft 1150 GWh (737 GWh). All elektrisitetsbruk i konsernet er sertifisert fornybar i henhold til RECS (Renewable Energy Certificate System). Ved produksjonsenhetens norske vannkraftanlegg ble det i 2010 igangsatt et større prosjekt for energi-effektivisering. Målet er en reduksjon i energiforbruket på 35 GWh/år. Første del av prosjektet (Nore, Rana og Aura kraftverksgrupper) ble avsluttet i 2011 og vil bli videreført i flere kraftverksgrupper i 2012. Effektiviseringsarbeidet omfatter primært installasjon av styringssystemer for pumper, ventilasjon, oppvarming og lys.

Statkraft genererte i 2011 96 700 tonn farlig avfall fra kraft- og varmeproduksjon. Dette ble behandlet i tråd med gjeldende regelverk. Hoveddelen av dette (99,7 %) er restprodukter fra avfallsforbrenningsanlegg og bioforbrenningsanlegg.

**Medarbeidere og organisasjon** Ved utgangen av 2011 hadde konsernet 3358 årsverk (3301). Dette er en økning på 2 % i forhold til 2010. Konsernet har medarbeidere i 24 land, og 33 % (28 %) har arbeidsplass utenfor Norge. Gjennomsnittlig ansiennitet i Statkraft er 10,7 år og i 2011 var turnover på 6,8 %.

Statkraft ønsker en jevnere kjønnsfordeling i konsernet og flere kvinner i ledende stillinger. I 2011 var 23 % (23 %) av konsernets ansatte kvinner, og andelen kvinner i lederstillinger var 20 % (22 %). Kvinneandelen i Norge (25 %) er noe høyere enn i øvrige land. Blant nyansatte var kvinneandelen 23 %. I lederutviklingsprogram tilstrebes en jevnere kjønnsfordeling. Andelen kvinner i Statkrafts styre er 44 %. Styret følger opp arbeidet for balansert kjønnsfordeling, herunder oppfylging av lovbestemte krav om kjønnsfordeling i styrene i datterselskaper og i selskaper der Statkraft har større eierinteresser.

Statkraft ønsker et mangfoldig arbeidsmiljø og legger likebehandling til grunn ved rekruttering og i personalpolitikken. Medarbeidere og andre som er involvert i Statkrafts virksomhet skal velges og behandles på en ikke-diskriminerende måte.

Statkraft arbeider systematisk og målrettet med rekruttering og selskapet er en attraktiv arbeidsgiver både blant nyutdannede og arbeidstakere med erfaring. Konsernet har et traineeprogram som i 2011 ble videreført med 6 nye traineer.

God ledelse og et godt og utviklende arbeidsmiljø er strategisk viktige områder i Statkraft. I 2011 ble Statkrafts ledelsesplattform revidert. Plattformen tydeliggjør de viktigste driverne for god ledelse med hensyn til selskapets videre utvikling og for å oppnå konsernets strategiske ambisjoner. I 2011 ble det også gjennomført en felles medarbeiderundersøkelse i Statkraft, Skagerak Energi og

SN Power. Formålet med undersøkelsen er å forbedre Statkraft som arbeidsplass, og resultatene blir fulgt opp av hver enkelt avdeling.

Statkraft inngikk i 2010 en avtale med European Federation of Public Service Unions (EPSU) om etablering av et europeisk samarbeidsråd (Statkraft European Works Council, SEWC). Samarbeidsrådet ble etablert i 2011 med tillitsvalgte fra Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannia. SEWC sikrer god informasjonsflyt om beslutninger, som på ulike måter berører organisasjonen, og gir tillitsvalgte fra de ulike landene en formell og akseptert arena å møte toppledelsen på.

**Helse og sikkerhet** Statkraft har et klart mål om null arbeidsulykker med alvorlige konsekvenser, men dette er ikke oppnådd i 2011. De samme målene og kravene for helse og sikkerhet gjelder i all virksomhet der Statkraft er involvert. Tydelige krav og tett oppfølging i både driftsaktiviteter og i alle prosjektfaser er avgjørende for å oppnå trygge og sikre arbeidsplasser og gode resultater.

I 2011 inntraff fem dødsulykker i tilknytning til Statkrafts virksomhet. I Istadkonsernet i Norge, hvor Statkraft eier 49 %, omkom en medarbeider i februar etter velt med et beltegående kjøretøy. I desember omkom en kontraktør i utbyggingsprosjektet Kargi i Tyrkia, hvor Statkraft eier 100 %, etter å ha blitt truffet av forskalingsselementer og deretter falt fra stor høyde.

Tre dødsulykker inntraff i utvidelsesprosjektet ved Theun Hinboun (THXP) i Laos, hvor Statkraft SF har en eierandel på 20 %. I januar omkom en kontraktør etter å ha kommet i klem under bommen på en truck under arbeid i en inntakstunnel. I mars omkom en kontraktør etter å ha fått strømgjennomgang ved arbeid under en 22 kV kraftledning, og en kontraktør omkom i november i forbindelse med linjebygging.

I tillegg til politietterforskning ble det ved alle dødsulykkene gjennomført uavhengige granskninger umiddelbart etter hendelsene. Granskningsrapportene, inkludert forbedringstiltak, har deretter blitt presentert og fulgt opp i respektive styrer.

En rekke tiltak er blitt iverksatt i etterkant av ulykkene, blant annet økt fokus på gjeldende retningslinjer for arbeid i høyden og bruk av sikkerhetsutstyr. Generelt blir det i alle prosjekter lagt enda større vekt på helse- og sikkerhetskompetanse blant egne ansatte samt grunnleggende sikkerhetsopplæring av ansatte hos alle kontraktører og underkontraktører.

Indikatoren for skader med fravær, H1, blant konsernets medarbeidere var 4,5 i 2011 (3,4), mens indikatoren for alle typer skader, H2, var 10,0 (6,8). For kontraktøransatte var H1 3,4 (13,6) og H2 6,2 (16,4) i 2011. Totalt ble det registrert 280 (81) skader, hvorav 141 (52) fraværsskader, blant konsernets medarbeidere og kontraktøransatte. Det totale antallet skader har gått vesentlig opp i 2011, primært fordi virksomhet med eierskap >20 % fra og med 2011 er inkludert i tallene. Tidligere tall viser kun virksomhet med eierskap >50 %. Blant kontraktøransatte er det registrert en markant reduksjon i skadefre-

kvens fra 2010 til 2011. Nedgangen antas å være et resultat både av et skadeforebyggende arbeid og en sikrere og mer komplett registrering av antall arbeidstimer, men resultatet er langt fra tilfredsstillende siden det har vært flere ulykker der kontraktøransatte har omkommet.

Konsernet legger vekt på å lære av skader, nestenulykker og farlige forhold. I 2011 ble det registrert 6125 farlige forhold og 365 nestenulykker. Det har vært spesiell fokus på å implementere felles rutiner for gransking av alvorlige hendelser og å ytterligere tydeliggjøre helse- og sikkerhetskrav i alle prosjektfaser. Dette har vært understøttet av opplæringstiltak på ulike nivåer, noe som videreføres i 2012. Det har også blitt igangsatt flere fokuserte kampanjer, i SN Power en trafiksikkerhetskampanje med hovedmål om å redusere risikoen for trafikkulykker og i produksjonsenheten en helse- og sikkerhetskampanje med et særlig fokus på å redusere antall øyeskader.

Sykefraværet i Statkraft var 3,4 % i 2011 (3,4 %), hvilket var lavere enn målet på 4,0 %. Alle de norske selskapene i konsernet har inngått avtale om inkluderende arbeidsliv (IA) med aktiv fraværsoppfølging og nært samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

## RESULTATDISPONERING

Styret i Statkraft SF foreslår et utbytte på 4288 millioner kroner, tilsvarende 85 % av utbyttegrunnlaget. Utbyttegrunnlaget er beregnet som konsernresultatet til Statkraft SF etter skatt og minoritetsinteresser, justert for urealiserte gevinster og tap. Utbyttet vil bli utbetalt fra Statkraft SF, og for å gi Statkraft SF tilstrekkelig utbytteevne foreslår styret følgende disponering av årsresultatet i Statkraft AS:

Beløp i millioner kroner

Årsresultat i selskapsregnskapet til Statkraft SF	5 593
<b>Disponering av årets resultat:</b>	
Utbytte til staten	4 288
Overføres til annen egenkapital	1 305

Morselskapets frie egenkapital var 4916 millioner kroner ved utgangen av året.

## FREMTIDSUTSIKTER

Statkraft er godt posisjonert ved inngangen til 2012. Høyt tilsig og mildt vær kombinert med lav produksjon fra vannkraft i Norden i 4. kvartal har gitt en gunstig ressursituasjon. Konsernet er sikret en god fleksibilitet som gir mulighet for høy produksjon ved økt etterspørsel.

I tråd med konsernets strategi er det stor prosjektaktivitet, spesielt innen vannkraft, vindkraft og fjernvarme. Statkraft er en betydelig utvikler av vannkraft nasjonalt og internasjonalt gjennom egen organisasjon og selskapet SN Power. Veksten er drevet av økt energietterspørsel internasjonalt og behov for energi med lavest mulig karbonutslipp. I Europa forventes nordisk vannkraft å få en enda viktigere rolle når behovet for regulerbar kraft øker i takt med større innslag av sol- og vindkraft. Den fleksible vannkraftproduksjonen kombinert med flere kabler for utveksling av kraft mellom Norden og kontinentet representerer et betydelig potensial for bærekraftig verdiskaping på lang sikt.

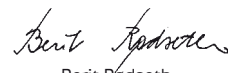
I Tyskland vil Statkrafts utfasing av eldre gasskraft i Emden bli erstattet av en pågående utvidelse i Knapsack. Statkraft har flere vindparker under bygging, og legger til grunn at videreføring av støtteregimer for vindkraft og kostnadsreduksjoner vil kunne sikre lønnsomheten også i nye prosjekter.


Statkrafts styre og ledelse fokuserer på effektiv drift og videre lønnsom utvikling gjennom langsiktige investeringer, samt god utnyttelse av markedsposisjoner, menneskelige ressurser og muligheter.

Styret i Statkraft SF  
Oslo, 14. mars 2012

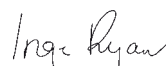
  
Svein Aaser  
styrets leder

  
Ellen Stensrud  
nestleder

  
Berit Rødseth  
styremedlem

  
Halvor Stenstadvold  
styremedlem

  
Silvija Seres  
styremedlem

  
Inge Ryan  
styremedlem

  
Thorbjørn Holøs  
styremedlem

  
Odd Vanvik  
styremedlem

  
Lena Halvari  
styremedlem

  
Christian Rynning-Tønnesen  
konsernsjef



---

## ERKLÆRING FRA STYRET OG DAGLIG LEDER


Vi erklærer etter beste overbevisning at konsernregnskapet for 2011 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, samt at årsregnskapet for morselskapet for 2011 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge, og at regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

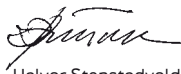
---

Styret i Statkraft SF  
Oslo, 14. mars 2012

  
Svein Aaser  
styrets leder

  
Ellen Stensrud  
nestleder

  
Berit Rødseth  
styremedlem

  
Halvor Stenstadvold  
styremedlem

  
Silvija Seres  
styremedlem

  
Inge Ryan  
styremedlem

  
Thorbjørn Holøs  
styremedlem

  
Odd Vanvik  
styremedlem

  
Lena Halvari  
styremedlem

  
Christian Rynning-Tønnesen  
konsernsjef

## → Resultat

Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital  
Noter  
Revisors beretning

## Totalresultat

STATKRAFT SF KONSERN

Beløp i mill. kroner	Note	2011	2010
<b>RESULTAT</b>			
Salgsinntekter	6, 7	20 924	27 781
Andre driftsinntekter	8	2 128	2 015
<b>Brutto driftsinntekter</b>	6	<b>23 052</b>	29 796
Energikjøp	9	-2 965	-4 674
Overføringskostnader		-1 241	-1 608
Urealiserte verdiendringer energikontrakter	10	-1 098	193
<b>Netto driftsinntekter</b>		<b>17 748</b>	23 707
Lønnskostnader	11	-2 759	-2 387
Avskrivninger og nedskrivninger	6, 17, 18	-3 586	-3 228
Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter	13	-1 280	-1 294
Andre driftskostnader	14	-3 390	-3 704
<b>Driftskostnader</b>		<b>-11 015</b>	-10 613
<b>Driftsresultat</b>	6	<b>6 733</b>	13 093
<b>Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter</b>	6, 19	<b>904</b>	757
Finansinntekter	15	2 021	2 037
Finanskostnader	15	-1 653	-1 664
Urealiserte verdiendringer finansposter	15	-4 023	-1 371
<b>Netto finansposter</b>		<b>-3 655</b>	-998
<b>Resultat før skatt</b>		<b>3 982</b>	12 852
Skattekostnad	16	-3 506	-5 329
<b>Resultat etter skatt</b>		<b>476</b>	7 524
Herav ikke-kontrollerende interessers andel		264	357
Herav majoritetens andel		212	7 167
<b>UTVIDET RESULTAT</b>			
Endring i virkelig verdi finansielle instrumenter		-103	-4 107
Tilbakeført verdiendring på finansielle instrumenter, ført som tap under finansposter		-	3 625
Estimatavvik pensjoner		-936	-274
Føringer mot utvidet resultat i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		-519	-79
Omregningseffekter		-168	-2 597
<b>Sum utvidet resultat</b>		<b>-1 726</b>	-3 432
<b>Totalresultat</b>		<b>-1 250</b>	4 092
Herav ikke-kontrollerende interessers andel		186	243
Herav majoritetens andel		-1 436	3 849

Resultat

Balanse ←

Kontantstrømpoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital  
Noter  
Revisors beretning

## Balanse

### STATKRAFT SF KONSERN

Beløp i mill. kroner	Note	31.12.11	31.12.10
<b>EIENDELER</b>			
Immaterielle eiendeler	17	3 108	2 981
Varige driftsmidler	18	82 178	79 038
Investering i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	6, 19	16 257	17 261
Øvrige finansielle anleggsmidler	20	12 163	16 459
Derivater	24	4 315	3 842
<b>Anleggsmidler</b>		<b>118 020</b>	<b>119 581</b>
Beholdninger	21	973	1 013
Fordringer	22	12 158	10 791
Kortsiktige finansielle plasseringer	23	455	424
Derivater	24	5 223	5 645
Bankinnskudd, kontanter og lignende (inkludert bundne midler)	25	8 483	20 154
<b>Omløpsmidler</b>		<b>27 291</b>	<b>38 027</b>
<b>Eiendeler</b>		<b>145 311</b>	<b>157 608</b>
<b>EGENKAPITAL OG GJELD</b>			
Innskutt egenkapital		43 250	43 250
Optjent egenkapital		16 240	25 958
<b>Ikke-kontrollerende interesser</b>		<b>7 241</b>	<b>7 284</b>
<b>Egenkapital</b>		<b>66 731</b>	<b>76 492</b>
Avsetning for forpliktelser	12, 26	21 884	14 447
Rentebærende langsiktig gjeld	27	31 443	34 251
Derivater	24	4 507	2 494
<b>Langsiktig gjeld</b>		<b>57 834</b>	<b>51 192</b>
Rentebærende kortsiktig gjeld	27	5 039	5 965
Betalbar skatt	16	3 634	5 442
Annen rentefri gjeld	28	6 564	11 656
Derivater	24	5 509	6 861
<b>Kortsiktig gjeld</b>		<b>20 746</b>	<b>29 924</b>
<b>Egenkapital og gjeld</b>		<b>145 311</b>	<b>157 608</b>

Styret i Statkraft SF  
Oslo, 14. mars 2012Svein Aaser  
styrets lederEllen Stensrud  
nestlederBerit Rødseth  
styremedlemHalvor Stenstadvold  
styremedlemSilvija Seres  
styremedlemInge Ryan  
styremedlemThorbjørn Holøs  
styremedlemOdd Vanvik  
styremedlemLena Halvari  
styremedlemChristian Rynning-Tønnesen  
konsernsjef



Resultat  
Balanse→ **Kontantstrømpoppstilling**Oppstilling over endring i egenkapital  
Noter  
Revisors beretning

## Kontantstrømpoppstilling

STATKRAFT SF KONSERN

Beløp i mill. kroner	Note	2011	2010
<b>LIKVIDER TILFØRT/BRUKT PÅ VIRKSOMHETEN</b>			
Resultat før skatt		3 982	12 852
Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler		-34	27
Avskrivninger og nedskrivninger	17, 18	3 586	3 228
Gevinst fra salg av aksjer og tilknyttede selskaper		-111	-
Gevinst fra salg av virksomhet		-240	-371
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	19	-904	-757
Urealiserte verdiendringer		5 121	1 178
Betalt skatt		-5 200	-2 657
<b>Tilført fra årets virksomhet</b>		<b>6 200</b>	<b>13 500</b>
Endring i langsiktige poster		263	230
Endring i kortsiktige poster		-293	-2 184
Utbytte fra tilknyttede selskaper		1 671	1 146
<b>Netto likviditetsendring fra virksomheten</b>	<b>A</b>	<b>7 841</b>	<b>12 692</b>
<b>LIKVIDER TILFØRT/BRUKT PÅ INVESTERINGER</b>			
Investeringer i varige driftsmidler, vedlikehold	6	-1 157	-1 000
Investeringer i varige driftsmidler, kapasitet <sup>1)</sup>	6	-4 475	-1 934
Salg av varige driftsmidler		318	136
Kapitalnedsettelse i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter		-	46
Salg av virksomhet, netto likviditet tilført konsernet		452	1 358
Overtakelse av virksomhet, netto likviditet ut av konsernet	4	-766	-
Salg av aksjer og tilknyttede selskaper		66	-
Utbetalinger av utlån		-1 708	-222
Innbetalinger av lån		376	177
Investeringer i andre foretak og andre investeringer		-940	-888
<b>Netto likviditetsendring fra investeringer</b>	<b>B</b>	<b>-7 834</b>	<b>-2 327</b>
<b>LIKVIDER TILFØRT/BRUKT PÅ FINANSIERING</b>			
Opptak av ny gjeld	27	376	6 661
Nedbetaling av gjeld	27	-4 899	-13 313
Innskudd av kapital		-	14 000
Kapitalnedsettelse til ikke-kontrollerende interesser		-	-334
Utdelt utbytte og konsernbidrag		-8 258	-4 290
Emisjon i datterselskap til ikke-kontrollerende interesser		1 094	241
<b>Netto likviditetsendring fra finansiering</b>	<b>C</b>	<b>-11 687</b>	<b>2 965</b>
<b>Netto endring i likvider gjennom året</b>	<b>A+B+C</b>	<b>-11 680</b>	<b>13 330</b>
Valutakurseffekter på bankinnskudd, kontanter og lignende		9	18
Bankinnskudd, kontanter og lignende 01.01	25	20 154	6 806
Bankinnskudd, kontanter og lignende 31.12	25	8 483	20 154
Ubenyttede kommitterte kredittlinjer		12 000	8 000
Ubenyttet kassekreditt		2 200	1 274
Bundne midler	25, 39	-786	-774

<sup>1)</sup> Investeringer i ny kapasitet i 2011 utgjør 424 MNOK mindre enn investeringer i ny kapasitet som rapportert i note 6 – segmenter. Dette skyldes investeringer som enda ikke er betalt for.

## Oppstilling over endring i egenkapital

STATKRAFT SF KONSERN

Beløp i mill. kroner	Innskutt kapital	Annen egenkapital	Akkumulerte	Opptjent egenkapital	Sum majoritet	Ikke-kontrollerende interesse	Sum egenkapital
			omregningsdifferanser				
<b>Egenkapital 01.01.2010</b>	<b>29 250</b>	31 330	-5 047	26 283	<b>55 533</b>	7 267	<b>62 800</b>
Resultat etter skatt		7 167		7 167	<b>7 167</b>	357	<b>7 524</b>
<b>Poster i utvidet resultat som vil reversere over resultat:</b>							
Endring i verdi på finansielle instrumenter		-461		-461	<b>-461</b>	-21	<b>-482</b>
Estimatavik pensjoner		-275		-275	<b>-275</b>	-106	<b>-381</b>
Skatteeffekten av estimatavik, pensjoner		77		77	<b>77</b>	30	<b>107</b>
Føringer mot utvidet resultat i tilknyttede selskaper		-79		-79	<b>-79</b>		<b>-79</b>
Valutaeffekter av omregning av utenlandske enheter			-2 580	-2 580	<b>-2 580</b>	-17	<b>-2 597</b>
<b>Totalresultat for perioden</b>		6 429	-2 580	3 849	<b>3 849</b>	243	<b>4 092</b>
Utbytte og konsernbidrag		-4 189		-4 189	<b>-4 189</b>	-101	<b>-4 290</b>
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser		15		15	<b>15</b>	-32	<b>-17</b>
Kapitalforhøyelse	<b>14 000</b>			-	<b>14 000</b>	241	<b>14 241</b>
Kapitalnedsettelse					<b>-</b>	-334	<b>-334</b>
<b>Egenkapital 31.12.2010</b>	<b>43 250</b>	33 585	-7 627	25 958	<b>69 208</b>	7 284	<b>76 492</b>
Resultat etter skatt		212		212	<b>212</b>	264	<b>476</b>
<b>Poster i utvidet resultat som vil reversere over resultat:</b>							
Endring i verdi på finansielle instrumenter		-23		-23	<b>-23</b>	-80	<b>-103</b>
Estimatavik pensjoner		-1 096		-1 096	<b>-1 096</b>	-204	<b>-1 300</b>
Skatteeffekten av estimatavik, pensjoner		307		307	<b>307</b>	57	<b>364</b>
Føringer mot utvidet resultat i tilknyttede selskaper		-476		-476	<b>-476</b>	-43	<b>-519</b>
Valutaeffekter av omregning av utenlandske enheter			-360	-360	<b>-360</b>	192	<b>-168</b>
<b>Totalresultat for perioden</b>		-1 076	-360	-1 436	<b>-1 436</b>	186	<b>-1 250</b>
Utbytte og konsernbidrag		-7 978		-7 978	<b>-7 978</b>	-280	<b>-8 258</b>
Oppkjøp av nye datterselskaper		-316		-316	<b>-316</b>	-5	<b>-321</b>
Salg av datterselskap				-	<b>-</b>	-120	<b>-120</b>
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser		12		12	<b>12</b>	109	<b>121</b>
Kapitalforhøyelser				-	<b>-</b>	1 094	<b>1 094</b>
Forpliktelse ved opsjon på økt eierandel i datterselskap				-	<b>-</b>	-1 027	<b>-1 027</b>
<b>Egenkapital 31.12.2011</b>	<b>43 250</b>	24 227	-7 987	16 240	<b>59 490</b>	7 241	<b>66 732</b>

Statkrafts generalforsamling besluttet i juni 2011 en utdeling av utbytte på 7978 millioner kroner. Utdelingen i 2010 utgjorde 4189 millioner kroner. For inneværende år har styret foreslått at det utbetales et utbytte på 4288 millioner kroner. Utbyttet er avhengig av at det blir godkjent av generalforsamlingen, og er således ikke medtatt som forpliktelse i regnskapene for 2011.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## Noter

STATKRAFT SF KONSERN



### OVERSIKT OVER NOTER TIL KONSERNREGNSKAPET

#### GENERELT

- Note 1 Generell informasjon og sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper
- Note 2 Skjønnsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger
- Note 3 Hendelser etter balansedagen
- Note 4 Virksomhetssammenslutninger
- Note 5 Konsoliderte selskaper
- Note 6 Segmentinformasjon

#### RESULTATREGNSKAP

- Note 7 Salgsinntekter
- Note 8 Andre driftsinntekter
- Note 9 Energikjøp
- Note 10 Urealiserte verdiendringer energikontrakter
- Note 11 Lønnskostnader og antall årsverk
- Note 12 Pensjoner
- Note 13 Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter
- Note 14 Andre driftskostnader
- Note 15 Finansposter
- Note 16 Skatt

#### BALANSE

- Note 17 Immaterielle eiendeler
- Note 18 Varige driftsmidler
- Note 19 Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter
- Note 20 Øvrige finansielle anleggsmidler
- Note 21 Beholdninger
- Note 22 Fordringer
- Note 23 Kortsiktige finansielle plasseringer
- Note 24 Derivater
- Note 25 Bankinskudd, kontanter og lignende
- Note 26 Avsetning for forpliktelser
- Note 27 Rentebærende langsiktig gjeld
- Note 28 Kortsiktig gjeld

#### FINANSIELLE INSTRUMENTER OG RISIKO

- Note 29 Bruk av finansielle instrumenter
- Note 30 Regnskapsmessig sikring
- Note 31 Virkelig verdi av finansielle instrumenter
- Note 32 Markedsrisiko i konsernet
- Note 33 Analyse av markedsrisiko
- Note 34 Kredittrisiko og likviditetsrisiko
- Note 35 Styring av kapitalstruktur

#### ANDRE OPPLYSNINGER

- Note 36 Ytelser til ledende ansatte og styret
- Note 37 Honorar til ekstern revisor
- Note 38 Nærstående parter
- Note 39 Pantstillelser, garantiansvar og forpliktelser
- Note 40 Leieavtaler
- Note 41 Betingede utfall, tvistesaker m.m
- Note 42 Aksjer og aksjonærforhold
- Note 42 Aksjer og aksjonærforhold



## 01 → GENERELL INFORMASJON OG SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

### GENERELL INFORMASJON

Statkraft SF (Statkraft) består av Statkraft SF med datterselskaper. Statkraft SF er et norsk statsforetak, stiftet og hjemmehørende i Norge. Statkraft SF er eiet 100 % av den norske stat, ved Nærings- og handelsdepartementet. Hovedkontoret ligger i Oslo og selskapet har gjeldsinstrumenter notert på Oslo Børs og London Stock Exchange.

**Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet** Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som er godkjent av EU.

**Endringer i regnskapsprinsipper, nye regnskapsstandarder og fortolkninger** Regnskapet er avlagt etter alle pliktige standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC).

Standarder tatt i bruk med virkning for regnskapsåret 2011:

- IAS 1 (forbedringsprosjektet) – Presentasjon av finansregnskap. Det har med virkning for regnskaper avgitt etter 1. januar 2011 trådt i kraft noen mindre endringer i IAS 1. Endringene medfører krav om å presentere en analyse av utvidet resultat per post, enten i oppstillingen over endringer i egenkapitalen, eller i notene. Statkraft har valgt å presentere dette i oppstillingen over endringer i egenkapitalen. I tillegg er det krav om å fordele elementene i utvidet resultat i to grupper, poster som resirkulerer over resultat, og poster som ikke gjør det. Statkraft har inntatt fordelingen i egenkapitaloppstillingen.
- IAS 24 (revidert) – Opplysninger om nærstående parter. Standarden er med virkning for regnskaper avgitt etter 1. januar 2011 endret på to områder. Definisjonen av en nærstående part er endret. I tillegg er det innført et delvis unntak fra opplysningsplikten for selskaper som er under kontroll av det offentlige. Slike transaksjoner skal nå kun opplyses om dersom de er individuelt eller samlet av vesentlig betydning for regnskapet. Definisjonsendringen har ingen vesentlig betydning for Statkraft. Statkraft opplyser kun om vesentlige transaksjoner med selskaper der den norske stat har kontroll.

Relevante standarder og fortolkninger utgitt ved avleggelsen av regnskapet, men ikke tatt i bruk av Statkraft (forventet implementeringstidspunkt i parentes):

- IFRS 9 – Finansielle Instrumenter (for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2013)
- IFRS 10 – Konsernregnskap (for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2013)
- IFRS 11 – Felleskontrollert virksomhet (for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2013)
- IFRS 12 – Noteopplysninger om investeringer i andre enheter (for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2013)
- IFRS 13 – Måling av virkelig verdi (for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2013)
- IAS 12 (endringer) – Inntektsskatt. Konsekvenser for utsatt skatt som følger av måten den utsatte skatt reverserer (for regnskapsår som begynner etter 1. juli 2012)
- IFRS 7 (endringer) – Opplysninger om overføringer av finansielle eiendeler (for regnskapsår som begynner etter 1. juli 2011)
- IAS 27 (revidert) – Separat finansregnskap (for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2013)
- IAS 28 (revidert) – Investeringer i tilknyttede selskap (for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2013)
- IAS 19 (revidert) – Ytelser til ansatte er endret med virkning for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2013. Den viktigste konsekvensen av endringene er at bruk av "korridor" for estimatavvik på pensjoner ikke lenger er tillatt. Statkraft benytter ikke korridor i dag, og implementeringseffekten av revidert IAS 19 vil derfor være begrenset.

**Sammenligningstall** Alle beløpsmessige størrelser i resultat, balansen, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrøm og noter er angitt med ett års sammenligningstall.

### SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene benyttet ved utarbeidelse av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår. Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost – prinsippet med følgende modifikasjoner: Verdiregulering av derivater, finansielle instrumenter holdt til handelsformål, finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og øvrige finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.

**Konsolideringsprinsipp** Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet Statkraft SF og datterselskaper der konsernet har bestemmende innflytelse ved direkte eller indirekte å eie majoriteten av stemmeberettiget kapital. Bestemmende innflytelse oppnås normalt gjennom å eie 50 % eller mer av stemmeberettiget kapital men i noen tilfeller kan aksjonæravtaler medføre avvik fra dette. Selskapenes interne omsetning og mellomværende, samt gevinster og tap som er oppstått ved transaksjoner mellom selskapene, er eliminert. Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører.

**Oppkjøp** Oppkjøpsmetoden anvendes ved virksomhetssammenstillinger. Vederlaget måles til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet som også er tidspunktet for måling av virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser som overtas ved transaksjonen. Transaksjonstidspunktet er når risiko og kontroll er overdratt og sammenfaller normalt med gjennomføringstidspunktet. Ikke-kontrollerende interesser vurderes enten til virkelig verdi eller til forholdsmessig andel av identifiserte netto eiendeler og gjeld. Vurderingen gjøres for hver transaksjon. En eventuell forskjell mellom kostpris og virkelig verdi på overtatte eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser føres som goodwill eller inntektsføres dersom kostpris er lavest. Det avsettes ikke for utsatt skatt på goodwill. Transaksjonskostnader resultatføres når de påløper.

### Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Eierandeler i selskaper hvor Statkraft har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse, og eierandeler i selskaper med delt kontroll, er behandlet etter egenkapitalmetoden. Med betydelig innflytelse menes normalt at konsernet eier mellom 20 % og 50 % av stemmeberettiget kapital. Konsernets andel av selskapets resultat etter skatt, korrigert for merverdiavskrivninger og eventuelle avvik i regnskapsprinsipper, vises på egen linje i konsernets resultatoppstilling. I balansen er investeringen klassifisert som anleggsmiddel og står oppført til kostpris korrigert for akkumulerte resultatandeler, mottatte utbytter, valutajusteringer samt egenkapitalføringer i selskapet.

Prinsipper for å innregne kjøp av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er de samme som for kjøp av datterselskaper.

**Deleide kraftverk** Kraftverk med delt eierskap, det vil si verk Statkraft driver, men der andre er medeiere, og verk andre driver, men der Statkraft er medeier, er regnskapsført i henhold til IAS 31 etter bruttometoden.

**Utleide kraftverk** Kraftverk som er utleide til andre, føres brutto i regnskapet. Brutto leieinntekter inngår i andre driftsinntekter, og driftskostnader regnskapsføres under vedkommende kostnadsart.

### Inntekter

**Inntektsføring generelt** Inntektsføring ved salg av varer og tjenester skjer ved opptjening. Opptjening ved varesalg skjer idet hoveddelen av risiko og kontroll over varen går over til kjøper.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

**Energiinntekter** Inntekter fra kraftsalg regnskapsføres som salgsinntekter ved levering. Realiserte inntekter fra fysisk og finansiell handel i energikontrakter presenteres som salgsinntekter. Der slike fysiske og finansielle kontrakter er omfattet av IAS 39 som finansielle instrumenter (derivater), presenteres endringer i virkelig verdi under Urealiserte verdiendringer energikontrakter. Realiserte inntekter og tap fra handelsporteføljer presenteres netto under salgsinntekter.

**Nettinntekter** Nettvirksomhet er underlagt inntektsrammeregulering fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). NVE fastsetter hvert år en maksimal inntektsramme for den enkelte netteier. Inntektsrammer fastsettes dels ut fra historiske kostnader, og dels på bakgrunn av en norm. Normen skal sikre at selskapene driver effektivt. Mer-/mindreinntekt vil være forskjellen mellom faktisk inntekt og tillatt inntekt. Inntektsrammens størrelse justeres årlig for endringer i leveringskvaliteten (KILE). Inntekter innregnet i resultatregnskapet tilsvarer de faktiske tariffinntektene gjennom året. Forskjellen mellom inntektsrammen og faktiske tariffinntekter utgjør mer- eller mindreinntekt. Mer- eller mindreinntekt er ikke balanseført. Størrelsen på denne er opplyst om i note 41.

**Utbytte** Mottatt utbytte fra selskaper annet enn datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter inntektsføres idet utdeling av utbytte endelig vedtas i det utdelende selskap.

**Salg av varige driftsmidler** Ved salg av varige driftsmidler beregnes gevinst/tap ved salget ved å sammenholde salgssum med gjenværende innregnet verdi av det solgte driftsmiddelet. Beregnet gevinst/tap presenteres som del av henholdsvis andre driftsinntekter eller driftskostnader.

**Offentlige tilskudd** Offentlige tilskudd innregnes netto i resultat og balanse. Der tilskudd er knyttet til aktiviteter som innregnes i resultatregnskapet direkte, er tilskudd behandlet som en reduksjon av de kostnader som knytter seg til aktiviteten og som tilskuddet er ment å skulle dekke. Der tilskuddet er knyttet til prosjekter som innregnes i balansen, er tilskudd behandlet som en reduksjon av beløp innregnet i balansen.

**Utenlandsk valuta** Datterselskapene avlegger sine regnskaper i det enkelte selskapets funksjonelle valuta, normalt den lokale valuta i landet der selskapet driver sin virksomhet. Statkraft har norske kroner som sin funksjonelle valuta som også er den valuta konsernregnskapet er presentert i. Ved utarbeidelsen av konsernregnskapet omregnes utenlandske datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter til norske kroner etter dagskursmetoden. Det vil si at balanseposter er omregnet til kurs per 31. desember, og resultatregnskapet er omregnet ved bruk av månedlige gjennomsnittskurs gjennom året. Omregningseffekter føres mot utvidet resultat og innregnes først i resultatet ved salg av eierandeler i utenlandske selskaper.

Løpende transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet, mens balanseposter vurderes til balansedagens kurs. Valutaeffekter føres under finansposter. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer på gjeld som er sikringsinstrument av nettoinvestering i utenlandsk enhet, føres direkte mot utvidet resultat og innregnes først i resultatet ved salg av den utenlandske enheten.

### Finansielle instrumenter

**Generelt** Finansielle instrumenter henføres ved første gangs innregning til en av klassene av finansielle instrumenter som er beskrevet i IAS 39. De ulike klassene som er aktuelle for Statkraft og behandlingen som følger for instrumenter innregnet i hver av klassene er beskrevet i det følgende.

#### Vurderingsprinsipper for ulike kategorier av finansielle instrumenter

**1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi over resultat** Derivater er finansielle instrumenter som er pliktig vurdert til virkelig verdi i balansen. Derivater vil alltid måtte vurderes i kategorien virkelig verdi over resultat. Finansielle kontrakter om kjøp og salg av energi og CO<sub>2</sub>-kvoter må alltid anses som derivater. Fysiske kontrakter om kjøp og salg av

energi og CO<sub>2</sub>-kvoter som er inngått i kraft av fullmakter som følger av handelsbøker (trading), eller som gjøres opp finansielt, vil betraktes som om de var finansielle instrumenter og er vurdert til virkelig verdi over resultatet. Fysiske kontrakter om kjøp og salg av energi, CO<sub>2</sub>-kvoter og gass som er inngått i kraft av fullmakter knyttet til eget bruk eller avsetning for egen produksjon, faller normalt utenfor IAS 39 når kontraktene ikke videreselges eller inneholder skrevne opsjoner i form av volumfleksibilitet. Også andre finansielle instrumenter holdt for handelsformål er pliktig vurdert til virkelig verdi i balansen. Verdiendringer føres over resultat.

For derivater som er sikringsinstrumenter i et sikringsforhold, vil ikke verdiendring på disse medføre resultat effekt. I en virkelig verdissikring vil verdiendringen møte motsvarende verdiendring på sikringsobjektet, mens man for kontantstrømsikringer og sikringer av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet vil føre verdiendringer mot utvidet resultat. Derivater består av både frittstående derivater, samt innebygde derivater som er skilt ut fra vertskontrakten og ført opp til virkelig verdi som om derivatet var en frittstående kontrakt.

**2) Lån og fordringer** måles ved førstegangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte henførbare transaksjonskostnader. I senere perioder måles lån og fordringer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, slik at effektiv rente blir lik over hele instrumentets løpetid. Tap ved verdifall innregnes i resultatet.

**3) Eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg** er eiendeler som ikke hører inn under noen av kategoriene ovenfor. Statkraft klassifiserer strategiske langsiktige aksjeposter til denne kategorien. Ved førstegangs innregning måles slike eiendeler til virkelig verdi tillagt direkte henførbare transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelen til virkelig verdi med verdiendringer mot utvidet resultat. Eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg skal, selv om de ved hver regnskapsrapportering vurderes til virkelig verdi i balansen, testes for verdifall. En vesentlig og/eller varig nedgang (Statkraft policy: 25 % verdifall/6–12 mnd) i virkelige verdi, til under eiendelens kostpris, er en indikasjon på verdifall. Ved nedskrivning vil verdiendringer som tidligere er ført mot utvidet resultat reverseres og belastes resultatet. Fremtidige positive verdiendringer i perioder etter nedskrivning føres mot utvidet resultat. Ytterligere verdinedgang sammenlignet mot kostpris vil medføre ytterligere nedskrivning som belastes resultatet.

Fastsettelsen av virkelig verdi på slike eiendeler er beskrevet mer detaljert i note 31.

**4) Finansielle forpliktelser** måles ved førstegangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte henførbare transaksjonskostnader. I senere perioder måles finansielle forpliktelser til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, slik at effektiv rente blir lik over hele instrumentets løpetid.

**Finansielle instrumenter som inngår i sikringsbokføring** Finansielle instrumenter som inngår som sikringsinstrument eller sikringsobjekt i et regnskapsmessig sikringsforhold identifiseres basert på intensjonen ved anskaffelsen av det finansielle instrumentet. Se ellers nærmere beskrivelse under omtale av regnskapsmessig sikring i note 30.

**Presentasjon av derivater i resultat og balanse** Derivater utenfor sikringsforhold er presentert på egne linjer i balansen under henholdsvis eiendeler og gjeld. Derivater med henholdsvis positive og negative virkelige verdier presenteres brutto i balansen så langt det ikke foreligger juridisk rett til motregning av ulike kontrakter, og slik motregningsrett faktisk vil bli benyttet i de løpende kontantoppgjør under kontraktene. I de sistnevnte tilfeller vil de aktuelle kontraktene presenteres netto i balansen. Alle kraftkontrakter handlet over kraftbørsene er presentert netto i balansen. I resultatregnskapet vises endring i virkelig verdi av derivater utenfor sikringsføring på egne linjer. Endring i verdi av energikontrakter presenteres på egen linje under inntekter, mens endring i verdi av rente- og valutakontrakter presenteres på egen linje under finansposter.

## Skatt

**Generelt** Konsernets kraftproduksjonsvirksomhet i Norge, er underlagt de særskilte reglene for beskatning av kraftforetak. Konsernets skattekostnad omfatter i tillegg til ordinær resultatskatt også naturressursskatt og grunnrenteskatt.

**Resultatskatt** Resultatskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel vil bare bli balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelene vil bli realisert i fremtiden. Skatt på poster ført mot utvidet resultat er også ført mot utvidet resultat, og skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

**Naturressursskatt** Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt og beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Overskuddsskatt kan avregnes mot betalt naturressursskatt. Den andelen av naturressursskatten som overstiger overskuddsskatt, kan fremføres med renter til senere år, og blir balanseført som forskuddsbetalt skatt.

**Grunnrenteskatt** Grunnrenteskatt er overskuddsavhengig og utgjør 30 % av netto grunnrenteinntekt beregnet for hvert enkelt kraftverk. Grunnrenteinntekten blir beregnet på grunnlag av det enkelte verkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. For leveranser av konsesjonskraft og for kraft på langsiktige fysiske kontrakter med en varighet på over syv år brukes faktisk kontraktspris. Den beregnede inntekten reduseres med faktiske driftskostnader, avskrivninger og en friinntekt for å komme frem til skattegrunnlaget. Friinntekten fastsettes årlig på grunnlag av skattemessig verdi av driftsmidlene i kraftverket multiplisert med en normrente fastsatt av Finansdepartementet. Den aktuelle normrenten er for 2011 fastsatt til 2,1 %. Negativ grunnrenteinntekt per kraftverk beregnet fra og med inntektsåret 2007 kan samordnes med positiv grunnrenteinntekt for andre kraftverk skatteyder eier. Negativ grunnrenteinntekt per kraftverk fra inntektsåret 2006 eller tidligere år kan kun fremføres med renter mot senere positiv grunnrenteinntekt i samme kraftverk. Utsatt skattefordel knyttet til fremførbare negativ grunnrenteinntekt og utsatt skatt knyttet til andre midlertidige forskjeller er beregnet med basis i kraftverk hvor det er sannsynliggjort at skattefordel vil utnyttes innenfor en tidshorison på ti år. Anvendt sats er 30 % nominell skattesats. Friinntekt behandles som en permanent forskjell i det året som den beregnes for, og påvirker således ikke beregningen av utsatt skatt knyttet til grunnrente.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel knyttet til overskuddsskatt presenteres netto så langt de forventes å reversere i samme periode. Tilsvarende gjelder for utsatt skatt og utsatt skattefordel knyttet til grunnrenteskatt. Utsatte skatteposisjoner knyttet til overskuddsskatt kan ikke utlignes mot utsatte skatteposisjoner knyttet til grunnrenteskatt.

**Klassifisering som kortsiktig/langsiktig** En post i balansen klassifiseres som kortsiktig når den forventes realisert innen 12 måneder etter balansedagen. Andre poster klassifiseres som langsiktig med de unntak som er nevnt nedenfor.

Presentasjon av finansielle instrumenter i henholdsvis kortsiktige og langsiktige poster skjer i tråd med de generelle retningslinjene for slik klassifisering. Dette gjelder også for derivater som klassifiserer på egen linje, med unntak av enkelte derivater som er sikringsinstrumenter i en sikringsføring, der derivatene er presentert sammen med sikringsobjektet. Første års avdrag på langsiktig gjeld er presentert som kortsiktig gjeld.

**Immaterielle eiendeler** Utgifter til immaterielle eiendeler, herunder goodwill, er balanseført til historisk kost i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt. Goodwill og immaterielle

eiendeler med ubegrenset levetid avskrives ikke men testes årlig for verdifall.

**Utgifter til forskning og utvikling** Utgifter til forskning kostnadsføres løpende. Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel.

**Varige driftsmidler** Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningene starter når eiendelene er ferdigstilt og kan tas i bruk. Anskaffelseskost for varige driftsmidler omfatter utgifter for å anskaffe eller utvikle eiendelen slik at den er klar for bruk. Direkte henførbare lånekostnader tillegges anskaffelseskost. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler blir balanseført. Ved tidsbegrensede konsesjoner avsettes det for fjerningsforpliktelse på gjeldssiden mot en tilsvarende økning i anleggets balanseførte verdi. Økning i balanseført verdi avskrives over konsesjonsperioden.

Påløpte kostnader til egne investeringsarbeider balanseføres som anlegg under utførelse. Anskaffelseskost omfatter direkte henførbare kostnader inkludert lånerenter.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode over forventet brukstid. Restverdi hensyntas ved beregning av årlige avskrivninger. Tomter herunder vannfallsrettigheter avskrives ikke, da verdiene anses som evigvarende under forutsetning av at det ikke foreligger hjemfallsrett. Periodisk vedlikehold blir balanseført med avskrivning over perioden frem til neste vedlikehold planlegges gjennomført. Estimert brukstid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes årlig.

Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fra regnet og eventuelt tap eller gevinst resultatført. Reparasjoner og løpende vedlikehold innregnes i resultatet når det påløper. Hvis nye deler innregnes i balansen, fjernes delene som ble skiftet ut og eventuelt gjenværende balanseført verdi innregnes som tap ved avgang.

**Nedskrivninger** Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. Immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall. Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi.

Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler unntatt goodwill.

**Leieavtaler** Leieavtaler regnskapsføres som finansiell leasing når det vesentlige av risiko og avkastning på eiendelen er overført til Statkraft. Operasjonelle leieavtaler regnskapsføres løpende.

**Beholdninger** CO<sub>2</sub>-kvoter som er mottatt eller anskaffet i forbindelse med egne utslippsbehov er målt til kostpris og klassifisert som immaterielle eiendeler. Alle andre CO<sub>2</sub>-kvoter vurderes som holdt for handelsformål og er innregnet som beholdninger. Beholdninger av CO<sub>2</sub>-kvoter og el-sertifikater holdt for handelsformål måles til netto realiserbar verdi. Andre beholdninger måles til det laveste av kostpris og netto realiserbar verdi. I kostpris inngår kjøpspris og andre utgifter som har medgått til å bringe beholdningene til deres nåværende tilstand og plassering. Netto realiserbar verdi måles som salgsværdi fratrukket forventede salgsgutgifter.

Kostpris tilordnes beholdninger spesifikt der dette er mulig. Ved ombyttbare varer tilordnes kostpris ved bruk av veid gjennomsnitt eller FIFO-metoden (først inn, først ut).



Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

**Bankinnskudd, kontanter og lignende** På linjen bankinnskudd, kontanter og lignende inngår også sertifikater og obligasjoner med kort restløpetid på anskaffelsestidspunktet. På linjen ligger også bundne midler. Størrelsen på de bundne midlene er spesifisert i kontantstrømoppstillingen og i note 25. Markedsoppgjør for derivater tilknyttet finansaktiviteter (cash collateral) balanseføres.

**Egenkapital** Foreslått utbytte ved avleggelsen av regnskapet er klassifisert som egenkapital. Utbyttet reklassifiseres til kortsiktig gjeld når det blir vedtatt av generalforsamlingen.

**Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser** Det innregnes en avsetning bare når det er en eksisterende plikt som er resultat av en tidligere hendelse og det er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket vil kreves for å gjøre opp forpliknelsen. Avsetninger innregnes med det beløp som er uttrykk for beste estimat av de utgifter som kreves for å gjøre opp den eksisterende plikten på balansedagen. Dersom vesentlig, tas det hensyn til tidsverdien av penger ved beregning av avsetningens størrelse. Alle estimater på avsetninger gjennomgås ved slutten av hver rapporteringsperiode for å gjenspeile gjeldende beste estimat. Avsetninger for fjerningsforpliktelser vurderes dessuten av ekstern tredjepart hvert femte år.

Betingede eiendeler og betingede forpliktelser regnskapsføres ikke.

**Konsesjonskraft, konsesjonsavgifter og erstatninger** Det blir årlig levert konsesjonskraft til kommuner til myndighetsbestemte priser fastsatt av Stortinget. Levering av konsesjonskraft inntektsføres løpende i henhold til fastsatt konsesjonskraftpris. For enkelte konsesjonskraftavtaler er det inngått avtaler om finansielt oppgjør, der Statkraft faktureres for forskjellen mellom spot- og konsesjonsprisen. Slike konsesjonskontrakter er ikke innregnet i regnskapet. Kapitalisert verdi av fremtidige konsesjonskraftforpliktelser er estimert og vist i note 2.

Det blir årlig innbetalt konsesjonsavgifter til stat og kommuner for den økning av produksjonsevnen som innvinnes ved regulering og vannoverføringer. Konsesjonsavgifter blir kostnadsført når de påløper. Kapitalisert verdi av fremtidige avgifter er estimert og vist i note 13.

Konsernet betaler erstatninger til grunneiere for å få bruksrett til vannfall og grunn. I tillegg utbetales erstatninger til andre for skade påført skog, grunn, telenett og lignende. Erstatningsutbetalingene er dels engangsutbetalinger og dels løpende i form av utbetalinger eller plikt til å levere erstatningskraft. Nåverdien av forpliktelsene knyttet til årlige erstatninger og frikraft er klassifisert som avsetning for forpliktelser. Årlige betalinger føres som andre driftskostnader, mens engangsoppgjør regnskapsføres mot forpliktelsen.

#### **Pensjoner**

**Ytelsesplaner** En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved

pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Kravet til full pensjonsopptjening vil være mellom 30 og 40 år. Ansatte som ikke har full opptjening vil få sin pensjon redusert forholdsmessig. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig ansees opptjent på balansedagen redusert for virkelig verdi av pensjonsmidlene og for ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Nåverdien av fremtidige ytelser i Norske pensjonsordninger opptjent på balansedagen beregnes ved å diskontere estimerte framtidige utbetalinger med en risikofri rente fastsatt med utgangspunkt i rente på norske statsobligasjoner med 10 års løpetid, men justert for varigheten på pensjonsforpliktelsene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av lineær opptjeningsmetode.

Positive og negative estimatavik som skyldes endringer i aktuarermessige forutsetninger eller grunnlagsdata føres løpende direkte mot utvidet resultat, etter avsetning for utsatt skatt.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner som gis med tilbakevirkende kraft, det vil si hvor opptjening av rettigheten ikke er betinget av videre opptjeningsstid, resultatføres direkte. Endring som ikke gis med tilbakevirkende kraft resultatføres over gjenværende opptjeningsstid.

Netto pensjonsmidler for overfinanserte ordninger er balanseført til virkelig verdi, og klassifisert som langsiktig eiendel. Netto pensjonsforpliktelser for underfinanserte ordninger og ikke fondsbaserte ordninger som dekkes over drift er klassifisert som langsiktig gjeld.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og andre personalkostnader, og består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelsen og beregnet avkastning på pensjonsmidlene.

**Innskuddsplaner** En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler faste bidrag til en forvalter uten ytterligere forpliktelser for Statkraft etter at innskuddet er betalt. Innskuddene kostnadsføres som lønnskostnad.

#### **SEGMENTER**

Konsernet rapporterer driftssegmenter i tråd med hvordan konsernledelsen fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og benyttes til ressursallokering og måloppnåelse.

#### **KONTANTSTRØMOPPSTILLING**

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i konsernets resultat før skatt for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten. Utbytte betalt til eier og til ikke-kontrollerende interesser er presentert under finansieringsaktiviteter.

## 02 → SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER, ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

### SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper har selskapets ledelse utøvd skjønn som påvirker poster i resultat, balanse og noter. Skjønnsmessige vurderinger som har vesentlig betydning for hvilke beløp som har blitt innregnet i konsernets resultat og balanse er følgende:

**Ikke-finansielle energikontrakter** IAS 39 foreskriver at ikke-finansielle energikontrakter som faller innenfor begrepet "netto finansielt oppgjør" skal behandles som om disse kontraktene var finansielle instrumenter. Dette vil typisk gjelde kontrakter om fysisk kjøp og salg av strøm og gass. Ledelsen har, basert på kriteriene i IAS 39, etter beste skjønn vurdert hvilke kontrakter som vil falle inn under definisjonen av finansielt instrument og hvilke kontrakter som faller utenfor, primært som følge av "eget bruk"-unntaket. Kontrakter som defineres som finansielle instrumenter etter IAS 39 regnskapsføres til virkelig verdi i balansen og med verdiendringer over resultatet, mens de som faller utenfor definisjonen regnskapsføres som normalt kjøp og salg av kraft.

**Konsesjonskraftkontrakter** Konsernet innregner konsesjonskraft som normalt kjøp og salg i henhold til fastsatt konsesjonskraftpris ved levering, uavhengig av om oppgjøret skjer ved fysisk levering eller finansielt oppgjør.

Ved utgangen av 2011 utgjorde konsesjonskraftkontrakter med finansielt oppgjør et årlig volum på i størrelsesorden 500 GWh og gjennomsnittsprisen var 9,5 øre per kWh. Avtale om finansielt oppgjør gjelder for en begrenset periode, men i beregningen av virkelig verdi legges den underliggende konsesjonskraftkontraktens evige horisont til grunn. Med disse forutsetningene ville estimert virkelig verdi per 31. desember 2011 vært negativ med omlag 3655 millioner kroner og endring i virkelig verdi i 2011 ville vært positiv med omlag 1015 millioner kroner.

### ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Ledelsen i Statkraft har anvendt estimater og forutsetninger som påvirker postene i resultat, balanse og noter. Framtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimater og forutsetninger må endres. Estimater og forutsetninger som har vesentlige effekt for regnskapet er oppsummert nedenfor.

**Varige driftsmidler** Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid. Forventet brukstid estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessige vurderinger og justeres dersom det oppstår endringer i forventningene. Det tas hensyn til restverdi ved fastsettelse av avskrivningene og vurdering av restverdi er også gjenstand for estimater. Estimater på fjerningsforpliktelse, som inngår som en del av anleggets balanseførte verdi, er gjenstand for løpende vurderinger.

**Nedskrivninger** Det er betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter. Disse anleggsmidlene testes for nedskrivninger når det foreligger indikatorer på mulige verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i fremtidige prisforventninger, avtalestrukturer, rammebetingelser, negative hendelser eller andre driftsforhold. Goodwill og andre immaterielle eiendeler med evigvarende levetid testes årlig for nedskrivning. Ved beregning av gjenvinnbart beløp må det gjøres en rekke estimater vedrørende fremtidige kontantstrømmer der prisbaner og produksjonsvolum er de viktigste faktorene.

**Utsatt skattefordel** I konsernet er det balanseført utsatt skattefordel knyttet til grunnrentebeskatning. Utsatt skattefordel vedrørende grunnrenteinntekt til fremføring er balanseført med det beløp som forventes å komme til anvendelse innenfor en tidshorisont på ti år. Tidspunkt for når negativ grunnrenteinntekt kan komme til anvendelse estimeres på grunnlag av forventning om produksjon og kraftpriser.

**Pensjoner** Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke parametre. Det henvises til note 12 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. I noten er det også vist hvor sensitive beregningene er i forhold til de viktigste forutsetningene.

**Utviklingskostnader** Utviklingskostnader balanseføres når det er sannsynlighetsovervekt for at fremtidige økonomiske fordeler opparbeides. Fastsettelsen av slike sannsynligheter innebærer bruk av estimater for fremtidige kontantstrømmer fra prosjekter og beheftet med usikkerhet. I beregningene legges til grunn tidligere resultater og erfaringer, egne og tredjeparts analyser samt øvrige metoder som anses hensiktsmessige.

## 03 → HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

I august 2011 ble det inngått en avtale om kjøp av 40,65 % av aksjene i Desenvix (Brasil) for 706 millioner brasilianske real (2260 millioner kroner). I løpet av 1. kvartal 2012 er det inngått ytterligere to avtaler i forbindelse med gjennomføringen av transaksjonen. Kjøpet ble endelig gjennomført 9. mars 2012.

I henhold til aksjonæravtalen i selskapet Fountain Intertrade Corporation (FIC), Panama, skal SN Power utnevne et ekstra styremedlem og dermed oppnå kontroll i selskapet ved første trekk på lån. Lånet ble trukket på 6. mars 2012, og selskapet blir fullkonsolidert fra og med dette tidspunktet. Selskapet er i årsregnskapet for 2011 behandlet som en felleskontrollert virksomhet.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 04 → VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER

### VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER 2011

**Baillie Windfarm Ltd. (BWFL)** Frem til 25. mars 2011 eide Statkraft UK Ltd. (SUK) 33,9 % av BWFL. SUK hadde betydelig innflytelse og behandlet eierskapet som et tilknyttet selskap. Den 25. mars 2011 økte SUK sin eierandel til 80 %, og etablerte samtidig holdingselskapet Baillie Windfarm Holdings Ltd. (BWFHL), med en kjøpesum på 160 millioner kroner for aksjene.

BWFL er et selskap som utvikler en vindpark i Skottland, eid av SUK og av landeiere på leggsområdet. Vindparken er i utviklingsstadiet, og hadde på kjøpstidspunktet avtalt planleggingsaktiviteter, og kommet til enighet med landeierne på området. Vindparken vil generere kraft og inngå i UKs fornybare kraftregime. Statkraft skal bygge og operere anlegget med 21 turbiner og med ytelse på 52,5 MW.

**Energias do Paranà Ltda. (Enerpar)** SN Power-konsernet kjøpte med virkning fra 25. mai alle aksjene i Enerpar, et selskap registrert i staten Paranà i Brasil. Selskapets virksomhet består av å forvalte kraftkjøpsavtaler på rundt 140 MW med løpetid frem til 2025, og på tidspunktet for overtagelse var det ingen ansatte i selskapet. Kjøpesum for virksomheten er gjort opp med kontant betaling på 120 millioner brasilianske real

(410 millioner kroner). Bokført verdi av selskapets eiendeler på oppkjøpstidspunktet er vurdert å representere virkelig verdi, og det er ikke identifisert goodwill ved kjøpet.

**Lunsemfwa Hydro Power Company Ltd.** SN Power sitt underkonsern Agua Imara kjøpte med virkning fra 1. april 51 % av aksjene i Lunsemfwa Hydro Power Company Ltd. i sentrale Zambia. Selskapet har en installert kapasitet på 46,5 MW, fordelt på kraftstasjonene Mulungushi (28,5 MW) og Lunsemfwa (18 MW), samt en 50 % eierandel i Muchinga Power Company Ltd. hvor det er potensiale for utbygging av inntil 120 MW. Kjøpesum for virksomheten er totalt 47 millioner US dollar (244 millioner kroner), hvorav 37 millioner US dollar er betalt kontant og 10 millioner US dollar er gjort opp gjennom en rettet emisjon. Det er identifisert merverdier knyttet til eksisterende anlegg og fallretigheter i tillegg til goodwill.

**Bio Varme AS** 27. oktober 2011 kjøpte Statkraft AS 98 % av Bio Varme AS med en kjøpesum på 96 millioner kroner. Bio Varme AS eier også 85 % av aksjene i Stjørdal Fjernvarme AS. Kjøpet var strategisk viktig for Statkraft, da det gir Statkraft økt aktivitet i satsingsområdet innenfor Fjernvarme. Statkraft er i samtaler for å få kjøpt de siste 2 % av Bio Varme AS.

### Allokering av kostpris ved virksomhetssammenslutninger 2011

	Energias do Paranà Ltda. <sup>1)</sup>	Lunsemfwa Hydro Power Comp. Ltd. <sup>1)</sup>	Baillie Windfarm Ltd. <sup>1)</sup>	Bio Varme AS <sup>1)</sup>	Total
Transaksjonstidspunkt	25.05.11	01.04.11	25.03.11	27.10.11	
Stemmerett/eierandel anskaffet gjennom oppkjøpet	100 %	51 %	46 %	98 %	
Total stemmerett/eierandel etter oppkjøp	100 %	51 %	80 %	98 %	
Måling av ikke-kontrollerende interesser	Forholds- messig andel	Forholds- messig andel	Forholds- messig andel	Forholds- messig andel	
<b>Vederlag (Beløp i mill. kroner)</b>					
Kontanter	410	190	160	96	856
Rettet emisjon	-	54	-	-	54
Virkelig verdi av tidligere innregnet eierandel	-	-	118	-	118
Total anskaffelseskost	410	244	278	96	1 028
Bokført verdi av netto oppkjøpte eiendeler (se tabell under)	410	73	347	98	928
Identifisering av merverdier, fordelt på:					
Varige driftsmidler	-	533	-	-	533
Brutto merverdier	-	533	-	-	533
Utsatt skatt på merverdier	-	-186	-	-	-186
Netto merverdier	-	347	-	-	347
Virkelig verdi av netto anskaffede eiendeler, eksklusiv goodwill	410	420	347	98	1 275
Herav:					
Majoritetens andel	410	214	278	96	997
Ikke-kontrollerende interesser	-	206	69	2	277
Total	410	420	347	98	1 275
Total anskaffelseskost	410	244	278	96	1 028
Virkelig verdi av netto anskaffede eiendeler, anskaffet av majoriteten gjennom transaksjonen	410	214	278	96	997
Goodwill <sup>2)</sup>	-	30	-	-	30

<sup>1)</sup> Allokeringen knyttet til overtatt virksomhet er vedtatt å være foreløpig i påvente av at den endelige verddivurderingen av overtatte eiendeler og forpliktelser slutføres.

<sup>2)</sup> Innregning av goodwill ved oppkjøpet av Lunsemfwa Hydro Power Company Ltd. er knyttet til oppføring av utsatt skattforpliktelse til nominell verdi på innregnede merverdier.

	Energias do Paraná Ltda. <sup>1)</sup>	Lunzemfwa Hydro Power Comp. Ltd. <sup>1)</sup>	Baillie Windfarm Ltd. <sup>1)</sup>	Bio Varme AS <sup>1)</sup>	Total
<b>Bokført verdi av netto oppkjøpte eiendeler</b>					
Immaterielle eiendeler	-	-	89	-	89
Utsatt skattefordel	61	-	-	8	69
Varige driftsmidler	-	67	351	188	606
Derivater	787	-	-	-	787
Øvrige finansielle anleggsmidler	-	-	-	1	1
Sum anleggsmidler	848	67	440	197	1 552
Bankinnskudd, kontanter og lignende	9	47	-	34	90
Fordringer	33	17	1	9	60
Beholdninger	-	-	-	1	1
Sum omløpsmidler	42	64	1	44	151
Oppkjøpte eiendeler	890	131	441	241	1 703
Rentebærende langsiktig gjeld	-	64	-	98	162
Rentebærende kortsiktig gjeld	-	-	4	41	45
Utsatt skatt	267	21	89	-	377
Annen rentefri gjeld	33	19	1	-	53
Betalbar skatt	1	8	-	-	9
Derivater	179	-	-	-	179
Ikke-kontrollerende interesser	-	-	-	5	5
Sum gjeld	480	112	94	144	830
Nettoverdi oppkjøpte eiendeler	410	19	347	98	874
Nettoverdi oppkjøpte eiendeler, inklusive økning i verdi knyttet til emisjon	410	73	347	98	928
Total anskaffelseskost	410	244	278	96	1 028
Ikke kontantelementer av anskaffelseskost	-	-54	-118	-	-172
Vederlag og kostnader i kontanter og kontantekvivalenter	410	190	160	96	856
Kontanter og kontantekvivalenter i ervervede selskaper	-9	-47	-	-34	-90
Netto kontantutbetalinger ved oppkjøpene	401	143	160	62	766
Virkelig verdi av fordringer	33	17	1	9	60
Brutto nominell verdi av fordringer	33	17	1	9	60
Forventet tap på fordringer	-	-	-	-	-
Gevinst/tap ved avregning av tidligere innregnede eierandeler	-	-	113	-	113
Tilføring til brutto driftsinntekter siden oppkjøpstidspunktet	221	58	-	13	292
Tilføring til resultat etter skatt siden oppkjøpstidspunktet	-9	24	4	-5	14
Proforma tall 2011 for brutto driftsinntekter	379	76	-	51	506
Proforma tall 2011 for resultat etter skatt	-9	30	5	-8	18

**VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER 2010**

Det var ikke vesentlige virksomhetssammenslutninger i 2010.



Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 05 → KONSOLIDERTE SELSKAPER

Navn	Forretnings- kontor	Land	Morselskap	Eier- og stemmeandel
<b>Aksjer i datterselskaper</b>				
Statkraft AS	Oslo	Norge	Statkraft SF	100,00 %
Nordic Hydropower AB	Stockholm	Sverige	Statkraft SF <sup>5)</sup>	50,00 %
Asian Power Invest AB	Stockholm	Sverige	Statkraft SF	100,00 %
<b>Aksjer i konsoliderte selskaper eid av datterselskaper</b>				
<b>Statkraft AS</b>				
Bio Varme AS	Oslo	Norge	Statkraft AS	98,45 %
Renewable Energies and Photovoltaics Spain S.L.	Malaga	Spania	Statkraft AS	70,00 %
Statkraft Albania Shpk.	Tirana	Albania	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Carbon Invest AS	Oslo	Norge	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Development AS	Oslo	Norge	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Elektrik enerjisi Toptan Satis Ltd. Sti.	Istanbul	Tyrkia	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Energi AS	Oslo	Norge	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Enerji A.Ş.	Istanbul	Tyrkia	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Financial Energy AB	Stockholm	Sverige	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Forsikring AS	Oslo	Norge	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft France SAS	Lyon	Frankrike	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Germany GmbH	Düsseldorf	Tyskland	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Industrial Holding AS	Oslo	Norge	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Leasing AB	Stockholm	Sverige	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Norfund Power Invest AS	Oslo	Norge	Statkraft AS	60,00 %
Statkraft SCA Vind AB	Stockholm	Sverige	Statkraft AS	60,00 %
Statkraft Suomi Oy	Kotka	Finland	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Sverige AB	Stockholm	Sverige	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Södra Vindkraft AB	Stockholm	Sverige	Statkraft AS	90,10 %
Statkraft Södra Vindkraft Utveckling AB	Stockholm	Sverige	Statkraft AS	90,10 %
Statkraft Treasury Centre GBP SA	Brüssel	Belgia	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Treasury Centre NOK SA	Brüssel	Belgia	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Treasury Centre SA	Brüssel	Belgia	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Treasury Centre SEK SA	Brüssel	Belgia	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft UK Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Varme AB	Kungsbacka	Sverige	Statkraft AS	100,00 %
Statkraft Western Balkans d.o.o.	Beograd	Serbia	Statkraft AS	100,00 %
Wind Power Bulgaria EOOD	Sofia	Bulgaria	Statkraft AS	60,00 %
Fjordkraft AS <sup>1)</sup>	Bergen	Norge		
Småkraft AS <sup>2)</sup>	Bergen	Norge		
<b>Baillie Windfarm Holdings Ltd.</b>				
Baillie Windfarm Ltd.	Thurso	Storbritannia	Baillie Windfarm Holdings Ltd.	100,00 %
<b>Bio Varme AS</b>				
Stjørdal Fjernvarme AS	Stjørdal	Norge	Bio Varme AS	85,00 %
<b>Knapsack Power GmbH &amp; Co KG</b>				
Knapsack Power Verwaltungs GmbH	Düsseldorf	Tyskland	Knapsack Power GmbH & Co KG	100,00 %
<b>Skagerak Energi AS</b>				
Skagerak Kraft AS	Porsgrunn	Norge	Skagerak Energi AS	100,00 %
Skagerak Nett AS	Porsgrunn	Norge	Skagerak Energi AS	100,00 %
Skagerak Naturgass AS	Porsgrunn	Norge	Skagerak Energi AS	100,00 %
Skagerak Elektro AS	Porsgrunn	Norge	Skagerak Energi AS	100,00 %
Skagerak Varme AS	Porsgrunn	Norge	Skagerak Energi AS	100,00 %
<b>Skagerak Kraft AS</b>				
Grunnåi Kraftverk AS	Porsgrunn	Norge	Skagerak Kraft AS	55,00 %
<b>Skagerak Varme AS</b>				
Skien Fjernvarme	Skien	Norge	Skagerak Varme AS	51,00 %
<b>Statkraft Development AS</b>				
Hitra Vind AS	Oslo	Norge	Statkraft Development AS	100,00 %
Kjøllefjord Vind AS	Oslo	Norge	Statkraft Development AS	100,00 %
Smøla Vind 2 AS	Oslo	Norge	Statkraft Development AS	100,00 %
<b>Statkraft Energi AS</b>				
Baltic Cable AS	Malmø	Sverige	Statkraft Energi AS	100,00 %
Trondheim Energi Kraft AS	Trondheim	Norge	Statkraft Energi AS	100,00 %

Navn	Forretnings- kontor	Land	Morselskap	Eier- og stemmeandel
<b>Statkraft Energy Ltd.</b>				
Rheidol 2008 Trustees Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft Energy Ltd.	100,00 %
<b>Statkraft Enerji A.Ş.</b>				
Çakit Enerji A.Ş.	Istanbul	Tyrkia	Statkraft Enerji A.Ş.	100,00 %
Anadolu Elektrik A.Ş.	Istanbul	Tyrkia	Statkraft Enerji A.Ş.	100,00 %
Çetin Enerji A.Ş.	Istanbul	Tyrkia	Statkraft Enerji A.Ş.	100,00 %
Kargı Kızılırmak Enerji A.Ş.	Istanbul	Tyrkia	Statkraft Enerji A.Ş.	100,00 %
<b>Statkraft France SAS</b>				
Plaine de l'Ain Power SAS	Lyon	Frankrike	Statkraft France SAS	100,00 %
<b>Statkraft Germany GmbH</b>				
Statkraft Markets GmbH	Düsseldorf	Tyskland	Statkraft Germany GmbH	100,00 %
<b>Statkraft Holding Knapsack GmbH</b>				
Knapsack Power GmbH & Co KG	Düsseldorf	Tyskland	Statkraft Holding Knapsack GmbH	100,00 %
<b>Statkraft Industrial Holding AS</b>				
Skagerak Energi AS	Porsgrunn	Norge	Statkraft Industrial Holding AS	66,62 %
Trondheim Energi AS	Trondheim	Norge	Statkraft Industrial Holding AS	100,00 %
<b>Statkraft Markets GmbH</b>				
Statkraft Markets Hungaria LLC	Budapest	Ungarn	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
Statkraft South East Europe EOOD	Sofia	Bulgaria	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
Statkraft Romania SRL	Bucuresti	Romania	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
Statkraft Energy Austria GmbH	Wien	Østerrike	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
Statkraft Markets BV	Amsterdam	Nederland	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
Statkraft Markets Financial Services GmbH	Düsseldorf	Tyskland	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
Statkraft Holding Knapsack GmbH	Düsseldorf	Tyskland	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
Statkraft Holding Herdecke GmbH	Düsseldorf	Tyskland	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
Statkraft Trading GmbH	Düsseldorf	Tyskland	Statkraft Markets GmbH	100,00 %
<b>Statkraft SCA Vind AB</b>				
Statkraft SCA Vind Elnät AB	Stockholm	Sverige	Statkraft SCA Vind AB	100,00 %
<b>Statkraft Suomi Oy</b>				
Ahviokoski Oy	Kotka	Finland	Statkraft Suomi Oy	100,00 %
<b>Statkraft Sverige AB</b>				
Gräninge AB	Stockholm	Sverige	Statkraft Sverige AB	100,00 %
Gidekraft AB	Stockholm	Sverige	Statkraft Sverige AB	90,10 %
Statkraft Sverige Vattendel 3 AB	Stockholm	Sverige	Statkraft Sverige AB	100,00 %
<b>Statkraft Södra Vindkraft AB</b>				
Statkraft Södra Vindarrrende AB	Växjö	Sverige	Statkraft Sverige AB	100,00 %
<b>Statkraft UK Ltd.</b>				
Statkraft Wind UK Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	100,00 %
Statkraft Energy Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	100,00 %
Baillie Windfarm Holdings Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	80,00 %
Doggerbank Project 1A Statkraft Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	100,00 %
Doggerbank Project 1B Statkraft Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	100,00 %
Doggerbank Project 2A Statkraft Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	100,00 %
Doggerbank Project 2B Statkraft Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	100,00 %
Doggerbank Project 3A Statkraft Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	100,00 %
Doggerbank Project 3B Statkraft Ltd.	London	Storbritannia	Statkraft UK Ltd.	100,00 %
<b>Trondheim Energi AS</b>				
Statkraft Varme AS	Trondheim	Norge	Trondheim Energi AS	100,00 %
Trondheim Energi Eiendom AS	Trondheim	Norge	Trondheim Energi AS	100,00 %
Enita AS	Trondheim	Norge	Trondheim Energi AS	100,00 %
<b>SN Power</b>				
<b>Agua Imara AS<sup>3)</sup></b>				
SN Power ACA Pte. Ltd.	Singapore	Singapore	Agua Imara AS	100,00 %
<b>SN Power ACA Pte. Ltd.</b>				
Lunsemfwa Hydro Power Company Ltd.	Kabwe	Zambia	SN Power ACA Pte. Ltd.	51,00 %
<b>SN Power Brasil AS</b>				
SN Power Energia do Brasil Ltda.	Rio de Janeiro	Brasil	SN Power Brasil AS	100,00 %

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

Navn	Forretnings- kontor	Land	Morselskap	Eier- og stemmeandel
<b>SN Power Chile Inversiones Electricas Ltda.</b>				
SN Power Chile Tinguericca y Cia.	Santiago	Chile	SN Power Chile Inversiones Electricas Ltda.	99,90 %
SN Power Chile Valdivia y Cia.	Santiago	Chile	SN Power Chile Inversiones Electricas Ltda.	99,90 %
<b>SN Power Chile Valdivia y Cia.</b>				
Norvind S.A	Santiago	Chile	SN Power Chile Valdivia y Cia.	100,00 %
<b>SN Power Energia do Brasil Ltda.</b>				
SN Power Participações Ltda.	Rio de Janeiro	Brasil	SN Power Energia do Brasil Ltda.	100,00 %
<b>SN Power Holding AS</b>				
SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	Singapore	Singapore	SN Power Holding AS	100,00 %
<b>SN Power Holding Chile Pte. Ltd.</b>				
SN Power Chile Inversiones Eléctricas Ltda.	Santiago	Chile	SN Power Holding Chile Pte. Ltd.	100,00 %
<b>SN Power Holding Peru Pte. Ltd.</b>				
SN Power Peru Holding S.R.L	Lima	Peru	SN Power Holding Peru Pte. Ltd.	100,00 %
<b>SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.</b>				
SN Power Global Services Pte. Ltd.	Singapore	Singapore	SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00 %
SN Power Holding Peru Pte. Ltd.	Singapore	Singapore	SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00 %
SN Power Holding Chile Pte. Ltd.	Singapore	Singapore	SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00 %
SN Power International Pte. Ltd.	Singapore	Singapore	SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00 %
SN Power India Pvt. Ltd.	New Dehli	India	SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00 %
SN Power Markets Pvt. Ltd.	New Dehli	India	SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00 %
Himal Power Ltd.	Kathmandu	Nepal	SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	52,2 %/57,1 %
SN Power Vietnam Pte.Ltd	Hanoi	Vietnam	SN Power Holding Singapore Pte. Ltd.	80,00 %
<b>SN Power Participações Ltda.</b>				
SN Power Comercializadora Ltda. <sup>4)</sup>	Rio de Janeiro	Brasil	SN Power Participações Ltda.	100,00 %
<b>SN Power Peru Holding S.R.L</b>				
Empresa de Generacion Electrica Cheves S.A	Lima	Peru	SN Power Peru Holding S.R.L	68,69 %
SN Power Peru S.A	Lima	Peru	SN Power Peru Holding S.R.L	100,00 %
<b>SN Power Peru S.A</b>				
Empresa de Generacion Electrica Cheves S.A	Lima	Peru	SN Power Peru S.A	31,31 %
<b>Statkraft Norfund Power Invest AS</b>				
SN Power Holding AS	Oslo	Norge	Statkraft Norfund Power Invest AS	100,00 %
Agua Imara AS <sup>3)</sup>	Oslo	Norge	Statkraft Norfund Power Invest AS	45,9 %/51,0 %
SN Power Brasil AS	Oslo	Norge	Statkraft Norfund Power Invest AS	100,00 %

<sup>1)</sup> Fjordkraft AS eies av Statkraft Industrial Holding AS (3,15 %), Skagerak Energi AS (48 %) og Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap AS (48,85 %). Fjordkraft AS har vært konsolidert siden 1. januar 2007.

<sup>2)</sup> Småkraft AS eies 20 % av Skagerak Kraft AS, Agder Energi AS og Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap AS. Statkraft AS eier 40 % direkte.

<sup>3)</sup> SN Power AfriCA AS har endret navn til Agua Imara AS.

<sup>4)</sup> Energia do Parana Ltda. (Enerpar) har endret navn til SN Power Comercializadora Ltda.

<sup>5)</sup> Nordic Hydropower AB er eid 50 % av Statkraft SF og 50 % av Asian Power Invest AB.

## 06 → INFORMASJON OM SEGMENTER

Statkraft avlegger segmentrapportering etter IFRS 8. Konsernet rapporterer driftssegmenter i tråd med hvordan konsernledelsen fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og er beslutningsgrunnlag for ressursallokering og måloppnåelse.

Som en følge av endring i konsernets strategi ble Statkraft omorganisert i 2010. Denne omorganiseringen ble sluttført med implementeringen av nye segmenter med virkning fra 1. januar 2011. Den finansielle informasjonen i denne rapporten er reklassifisert i henhold til den nye segmentstrukturen.

For hvert av segmentene viser vi underliggende resultater. I underliggende resultater er urealiserte verdiendringer på energikontrakter (eksklusive Trading & Origination) og vesentlige engangsposter holdt utenfor.

Segmentene som er implementert med virkning fra 1. januar 2011 er:

**Nordisk vannkraft** er det største av segmentene og inkluderer vannkraftanlegg i Norden. Produksjonsaktivaene er i hovedsak regulerbare og inkluderer vannkraftverk i Norge, Sverige og Finland.

**Kontinental energi og handel** omfatter gasskraftverk i Tyskland og Norge, vannkraftverk i Tyskland og Storbritannia og biobaserte kraftverk i Tyskland samt Baltic Cable, den undersjøiske kabelen mellom Sverige og Tyskland.

Segmentet inkluderer trading og origination, samt inntektsoptimalisering og risikoavlastning knyttet til både den kontinentale og den nordiske produksjonsvirksomheten. På denne måten utnytter konsernet sin samlede markedskompetanse på en best mulig måte.

**Internasjonal vannkraft** har virksomhet i fremvoksende økonomier med antatt høy vekst og stort behov for energi. Statkraft satser i utvalgte markeder hvor konsernets vannkraftkompetanse kan benyttes.

**Vindkraft** omfatter Statkrafts satsing innenfor landbasert og havbasert vindkraft. Segmentet har landbaserte vindparker i drift i Norge, Sverige og Storbritannia. Havvind er konsentrert til det britiske markedet.

**Fjernvarme** driver virksomhet i Norge og Sverige. Videre vekst vil primært finne sted i Norge hvor Statkraft er en av de største leverandørene av fjernvarme.

**Industrielt eierskap** omfatter forvaltning og utvikling av norske eierposisjoner. Segmentet omfatter selskaper som konsolideres i konsernregnskapet, og selskaper som rapporteres som tilknyttede selskaper.

**Annen virksomhet** omfatter småskala vannkraft, aksjeposten på 4,17 % i E.ON AG, innovasjon, interne finansielle utlån til andre segmenter i Statkraft Treasury Centre og konsernfunksjoner.

**Konsernposter** omfatter justeringer av engangsposter, urealiserte effekter på energikontrakter eksklusive Trading & Origination, eliminerings og ikke allokerte eiendeler.

#### REGNSKAPSPESIFIKASJON PER SEGMENT

Segmenter	Statkraft SF Konsern	Nordisk vannkraft	Kontinental energi og handel	Inter- nasjonal vannkraft	Vindkraft	Fjernvarme	Industrielt eierskap	Annen virksomhet	Konsern- poster
<b>2011</b>									
Driftsinntekter eksterne	23 052	8 388	4 280	1 050	39	554	7 799	925	16
Driftsinntekter interne	-	4 286	-174	19	311	1	43	622	-5 108
Brutto driftsinntekter	23 052	12 674	4 106	1 069	350	555	7 842	1 547	-5 093
Driftsresultat	6 733	8 002	-413	-4	-104	40	1 297	198	-2 283
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	904	-	-98	456	-389	4	933	-3	-
Resultat før finans og skatt	7 637	8 002	-511	452	-493	44	2 230	195	-2 283
<b>Balanse 31.12.11</b>									
Investering i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	16 257	-	533	6 024	650	-	9 050	-	-
Øvrige eiendeler	129 054	48 761	5 759	8 466	2 711	2 660	13 899	61 676	-14 878
Totale eiendeler	145 311	48 761	6 292	14 490	3 361	2 661	22 949	61 676	-14 879
Av- og nedskrivninger	-3 586	-1 117	-396	-221	-104	-106	-449	-90	-1 103
Vedlikeholdsinvesteringer	1 157	469	303	69	1	8	248	60	-
Investering i økt kapasitet	5 217	1 397	1 446	959	491	401	348	175	-
Investering i eierandeler	1 923	-	585	1 051	187	97	2	-	-
<b>2010</b>									
Driftsinntekter eksterne	29 796	12 173	6 253	726	-21	609	8 699	1 111	246
Driftsinntekter interne	-	4 459	-723	1	310	3	65	414	-4 529
Brutto driftsinntekter	29 796	16 632	5 530	727	289	612	8 764	1 525	-4 283
Driftsresultat	13 093	11 555	159	-41	-173	59	1 557	-173	150
Resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	757	5	196	185	-35	-2	468	-60	-
Resultat før finans og skatt	13 850	11 560	356	144	-208	57	2 025	-233	150
<b>Balanse 31.12.10</b>									
Investering i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	17 261	-	667	5 902	1 086	0	9 570	36	-
Øvrige eiendeler	140 347	48 143	5 959	6 825	1 807	2 173	14 585	71 377	-10 522
Totale eiendeler	157 608	48 143	6 626	12 727	2 893	2 173	24 155	71 413	-10 522
Av- og nedskrivninger	-3 228	-1 111	-451	-161	-107	-95	-498	-144	-662
Vedlikeholdsinvesteringer	1 000	437	161	103	3	3	235	59	-
Investering i økt kapasitet	1 852	584	119	272	130	191	356	200	-
Investering i eierandeler	888	-	-	325	559	-	-	4	-
<b>Oversikt konsernposter</b>									
Beløp i mill. kroner							2011		2010
Urealiserte verdiendringer energikontrakter, ekskl Trading & Origination							-1 152		62
<b>Vesentlige engangsposter:</b>							-1 035		70
Gevinst ved salg av Sluppen Eiendom AS							126		-
Gevinst ved salg av Trondheim Energi Nett AS							-		393
Planendring, pensjonskostnader							-		339
Avskrivninger vannkraftverk i Nepal pga hjemfall							-74		-
Nedskrivninger anleggsmidler og fordringer							-1 087		-662
Eliminerings og andre konsernposter							-96		18
<b>Totalt</b>							<b>-2 283</b>		<b>150</b>



Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

#### SPESIFIKASJON PER PRODUKT

Det henvises til note 7.

#### SPESIFIKASJON PER GEOGRAFISKE OMRÅDER

Eksterne salgsinntekter fordeles basert på opprinnelseslandet til produksjonsapparatet eller virksomheten.

Anleggsmidler består av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler unntatt utsatt skatt og fordeles basert på opprinnelseslandet til produksjonsapparatet eller virksomheten.

Geografiske områder	Statkraft SF Konsern	Norge	Tyskland	Sverige	Finland	UK	Øvrige
Beløp i mill. kroner							
<b>2011</b>							
Salgsinntekter eksterne	20 924	16 382	3 440	93	4	240	765
Anleggsmidler per 31.12	82 610	50 911	4 288	17 472	729	1 539	7 671
<b>2010</b>							
Salgsinntekter eksterne	27 781	20 188	2 232	3 064	114	19	2 164
Anleggsmidler per 31.12	80 066	50 010	4 393	17 810	726	815	6 312

#### INFORMASJON OM VIKTIGE KUNDER

Ingen eksterne kunder står for 10 % eller mer av konsernets driftsinntekter.

## 07 → SALGSINNTEKTER

Statkrafts inntekter kommer fra spotsalg (salg av egen produksjon i spotmarkedet), salg på kontrakter til industrien, finansiell handel, nettvirksomhet, samt fjernvarme og kraftsalg til sluttbruker. Det fundamentale grunnlaget for Statkrafts inntekter er kraftpris, vannhusholdning og produksjon.

Statkraft optimaliserer sin vannkraftproduksjon ut fra en vurdering av verdien av tilgjengelig vann mot faktisk og forventet fremtidig spotpris. Dette gjøres uavhengig av inngåtte kontrakter. Dersom Statkraft har fysiske leveringsforpliktelser som avviker fra den faktiske produksjonen, kjøpes eller selges differansen i spotmarkedet. Nødvendige spotkjøp regnskapsføres som en korreksjon mot kraftsalg. Fysiske og finansielle kontrakter benyttes for å sikre den underliggende produksjonen i form av inngåelse av salgs- eller kjøpsposisjoner. Salgsposisjoner inngås for å sikre prisen på en nærmere fastsatt andel av planlagt fremtidig produksjon. Kjøpsposisjoner inngås for å justere sikringsnivået dersom forutsetningene endres og det vurderes at Statkraft har en for høyt sikret posisjon. Alle kontrakter føres som en justering av den underliggende inntekten fra produksjonen basert på marginen mellom kontraktspris og spotpris (systempris for finansielle kontrakter).

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Netto fysisk spotsalg, inkludert grønne sertifikater	12 165	18 286
Konsesjonskraft til myndighetsbestemte priser	401	308
Industrikraft til myndighetsbestemte priser	130	1 535
Langsiktige kommersielle kontrakter	5 427	3 054
Dynamisk sikring	-124	309
Trading og origination	780	601
Nett	1 114	1 421
Sluttbruker	4 902	5 986
Fjernvarme	581	635
Annet/elimineringer <sup>1)</sup>	-4 453	-4 354
<b>Salgsinntekter</b>	<b>20 924</b>	<b>27 781</b>

<sup>1)</sup> I noten presenteres alle inntekter i hver portefølje brutto, derfor er konserninternt kjøp gjennomført av Fjordkraft AS vist på egen elimineringslinje.

Statkraft har langsiktige fysiske salgskontrakter med kraftkrevende industri og treforedlingsindustrien til priser fastsatt av Stortinget, samt leveringsforpliktelser til kommuner som har rett til å kjøpe kraft til konsesjonspris. Kontraktene er inngått til priser under markedsnivå. Industrikontraktene på myndighetsbestemte vilkår løp i all hovedsak ut i 2011.

Statkraft har flere fysiske kontraktsforpliktelser av varierende varighet både til norske og utenlandske kunder.

## 08 → ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Inntekter ved utleie av kraftverk	1 148	1 209
Øvrige leieinntekter og salg av tjenester	387	230
Øvrige driftsinntekter <sup>1)</sup>	593	576
<b>Sum</b>	<b>2 128</b>	<b>2 015</b>

<sup>1)</sup> I øvrige driftsinntekter er gevinst på 126 millioner kroner ved salg av Sluppen Eiendom AS inkludert. I 2010 er beløpet inkludert gevinst ved salg av Trondheim Energi Nett AS med 393 millioner kroner.

**09 → ENERGIKJØP**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Gasskjøp	2 368	2 871
Sluttbrukervirksomhet	597	1 803
Sum	2 965	4 674

Årsaken til reduksjonen i energikjøp til sluttbrukervirksomhet er at Fjordkraft AS i løpet av 2010 inngikk avtale om kjøp av kraft fra Statkraft Energi AS.

**10 → UREALISERTE VERDIENDRINGER ENERGIKONTRAKTER**

Urealiserte verdiendringer på energikontrakter er spesifisert per portefølje i tabellen nedenfor. Beskrivelse av de enkelte porteføljene ligger i note 32.

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Nordisk vannkraftportefølje eksklusiv industrikraft	1 198	-642
Industrikraftkontrakter i nordisk vannkraftportefølje <sup>1)</sup>	-707	677
Andre industrikontrakter	-18	-
Trading og Origination	54	130
Kontinentale eiendeler <sup>2)</sup>	-1 458	-64
Sluttbrukerportefølje	1	-25
Elimineringer	-168	117
Sum	-1 098	193

<sup>1)</sup> Volumopjonalitet og innebygde derivater i fysiske industrikraftkontrakter vurderes til virkelig verdi. I løpet av 1. halvår 2011 inngikk Statkraft flere langsiktige kraftsalgsavtaler. Statkraft besluttet da å endre praksis for regnskapsmessig behandling av kraftsalgsavtaler inngått i euro hvor kontraktspartene har norske kroner som funksjonell valuta.

<sup>2)</sup> Gasskjøpsavtaler tidligere vurdert til eget bruk, er nå regnskapsmessig behandlet som finansielle instrumenter på grunn av endring i avtalens innhold.

**11 → LØNSKOSTNADER OG ANTALL ÅRSVERK**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Lønn	1 970	1 817
Arbeidsgiveravgift	306	295
Pensjonskostnader	362	36
Andre ytelser	121	239
Sum	2 759	2 387

Gjennomsnittlig antall årsverk i 2011 var 3329 for konsernet. I 2010 var tilsvarende tall 3414.

Per 31.12.2011 var det 3358 årsverk i konsernet, tilsvarende tall per 31.12.2010 var 3301.

Pensjonskostnader er nærmere omtalt i note 12.

**12 → PENSJONER****YTELSEPLANER**

**Ytellesplaner i fondsbaserte ordninger** Selskapene i konsernet har organisert pensjonsordningene i Statens Pensjonskasse (SPK), egne pensjonskasser samt i forsikringsselskaper. Ansatte i konsernets selskaper i Norge deltar i offentlige tjenstepensjonsordninger i henhold til Lov om Statens Pensjonskasse, overføringsavtalen og regelverket for offentlige tjenstepensjoner. 2468 ansatte og 1219 pensjonister var dekket gjennom ytelsesplaner per 31. desember 2011.

Pensjonsutbetalingene fra SPK er garantert av den norske stat (Lov om Statens pensjonskasse §1). De kollektive pensjonsordningene omfatter alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon. Alderspensjonen utgjør ved full opptjening 66 % av pensjonsgrunnlaget for lønn opp til 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). I forbindelse med pensjonsreformen i 2010 ble det vedtatt endringer vedrørende levealderjusteringer, individuell garanti og ny regulering for løpende pensjoner. De vedtatte planendringene ble hensyntatt ved beregning av pensjonsforpliktelser pr 31.12.2010. Alle som er født i 1943 eller senere vil få alderspensjonen levealdersjustert, og kan få en lavere pensjon enn tidligere, men medlemmer født i 1958 eller tidligere er sikret en pensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening gjennom en individuell garanti. Ny regulering innebærer at pensjon under opptjening reguleres med lønnsveksten i samfunnet. Løpende pensjoner reguleres med lønnsvekst fratrukket en fast faktor på 0,75 prosent.

Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. For øvrig har majoriteten av selskapene avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP) for ansatte fra 62 år.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

Ansatte som slutter før pensjonsalder får en oppsatt pensjonsrettighet, ved en opptjeningstid på minst 3 år. For ordningene i SPK hefter ikke selskapene for disse forpliktelsene. Oppsatte rettigheter i pensjonskassene videreføres som en forpliktelse i pensjonskassene.

Selskapene som har sine ordninger i SPK betaler inn en årlig premie og er ansvarlig for finansieringen av ordningen. Ordningen i SPK er ikke fondsbasert, men det simuleres en forvaltning av fondsmidler som om midlene var plassert i statsobligasjoner med 1, 3, 5 eller 10-årige norske statsobligasjoner eller en kombinasjon av disse. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til forfall. Pensjonsmidlene er garantert av Staten og inntil 35 % av pensjonsmidlene kan plasseres i Statens pensjonsfond utland, som er et reelt fond hvor avkastning er knyttet til markedssituasjonen. Prinsipper for investeringsvalg er nedfelt i egen investeringsstrategi for Statkraftkonsernets pensjonsmidler i SPK. Konsernet foretar ikke nye investeringer i Statens pensjonsfond utland.

Pensjonskassene har plassert pensjonsmidlene i en diversifisert portefølje av norske og utenlandske rentebærende papirer, norske og utenlandske aksjer, pantelån til medlemmer, hedgefond og eiendom gjennom eksterne forvaltere.

I selskaper utenfor Norge er det for et begrenset antall ansatte etablert ytelsesordninger.

**Ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger** Noen konsernselskap i Norge har i tillegg til de ovennevnte avtalene inngått pensjonsavtaler som gir alle ansatte med lønn over 12G rettighet til alders- og uførepensjon på 66 % av lønn overskytende 12G ved full opptjening. Som følge av nye retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper, fastsatt av Regjeringen 31. mars 2011, er ordningen under revisjon.

Ansatte som slutter før pensjonsalder vil få en oppsatt pensjonsrettighet for ordningen over 12G, ved en opptjeningstid på minst 3 år.

**Aktuarielle beregninger** Nåverdien av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og inneværende års pensjonsopptjening blir beregnet ved bruk av påløpte ytelsers metode. Netto nåverdi av pensjonsforpliktelsene opptjent på balansedagen justert for forventet fremtidig lønnsvekst frem til pensjonsalder er basert på beste estimat på forutsetninger per 31. desember 2011. Beregningene tar utgangspunkt i medlemsbestand og lønnsdata ved utgangen av året.

Aktuarielle gevinster og tap i 2011 skyldes i hovedsak oppdaterte forutsetninger, endring i medlemsbestand, faktisk lønnsøkning og avkastning på midler.

**Forklaring bakgrunn valgte forutsetninger/risikotabell per 31. desember 2011** Diskonteringsrenten er satt til 2,8 % for norske pensjonsordninger og er beregnet som et veid gjennomsnitt av den risikofrie renten frem til utbetalingene ventes å finne sted. Lønnsreguleringen for norske ordninger er i hovedsak beregnet som summen av forventet reallønnsvekst på 1,75 %, inflasjon på 2, % og et karrieretillegg på 0,25 %, med noen individuelle tilpasninger. Regulering av løpende pensjoner følger for majoriteten av de norske ordningene gjennomsnittlig lønnsvekst fratrukket en fast faktor på 0,75 prosent. For de demografiske faktorene er tariffene K2005, GAPO7 og IR73 anvendt for fastsettelse av dødelighet og uførisiko. Fastsettelse av parametere som gjelder utenlandske ytelsesordninger er tilpasset forhold i de aktuelle land.

**INNSKUDDSPLANER**

I selskaper utenfor Norge er det opprettet innskuddsplaner i samsvar med lokale lover.

Følgende forutsetninger er lagt til grunn	31.12.11	01.01.11	31.12.10	01.01.10
Årlig diskonteringsrente <sup>1)</sup>	2,8–5,2 %	3,7–5,5 %	3,7–5,5 %	4,4–6 %
Lønnsregulering	4 %	4 %	4 %	4,3–4,5 %
Regulering av løpende pensjoner	3 %	3 %	3 %	4 %
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	3,75 %	3,75 %	3,75 %	4 %
Forventet frivillig avgang				
• Opp til 45 år	3,5 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %
• Mellom 45 og 60 år	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
• Over 60 år	0 %	0 %	0 %	0 %
Forventet avkastning <sup>1)</sup>	2,8–4,5 %	3,7–6 %	3,7–6 %	4,4–6 %
Inflasjonsrate <sup>1)</sup>	2–2,9 %	2–3,3 %	2–3,3 %	2,3–3,4 %
Uttakstilbøylighet AFP	10,0–30,0 %	10,0–30,0 %	10,0–30,0 %	10,0–30,0 %

<sup>1)</sup> Intervall diskonteringsrente, forventet avkastning og inflasjon vedrørende utenlandske enheter.

**Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	5 914	4 669
Virkelig verdi på pensjonsmidler	3 296	3 124
Faktisk netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	2 619	1 545
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger	410	285
Arbeidsgiveravgift	424	276
Netto pensjonsforpliktelse i balansen – se note 26	3 453	2 106

**Bevegelse i ytelsesbasert pensjonsforpliktelse gjennom året**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser per 01.01.	4 954	4 888
Økning i forpliktelser ved tilgang datterselskap/nye medlemmer	9	2
Reduksjon i forpliktelse overførsel av ansatte	-23	-395
Nåverdien av årets pensjonsopptjening	283	290
Rentekostnader	177	189
Amortisering planendring, eksklusiv arbeidsgiveravgift	5	-298
Estimatavik	1 049	396
Utbetalte ytelser	-129	-115
Omregningseffekter	-1	-3
<b>Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser per 31.12.</b>	<b>6 324</b>	<b>4 954</b>

**Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.	3 124	3 062
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	136	134
Estimatavik	-117	42
Totalt tilskudd	281	271
Økning i pensjonsmidlene ved tilgang datterselskap	2	-
Reduksjon midler overførsel av ansatte	-6	-263
Utbetalte ytelser	-125	-115
Omregningseffekter	0	-9
<b>Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.</b>	<b>3 296</b>	<b>3 124</b>

**Pensjonsmidler består av**

	2011	2010
Egenkapitalinstrumenter	530	563
Rentebærende instrumenter	2 465	2 273
Annet	300	288
<b>Virkelig verdi pensjonsmidler</b>	<b>3 296</b>	<b>3 124</b>

**Bevegelse i aktuarielle gevinster og tap innregnet i utvidet resultat**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Akkumulert beløp innregnet i utvidet resultat 01.01.	2 243	1 840
Innregnet i utvidet resultat i perioden	1 300	404
Akkumulert beløp innregnet i utvidet resultat før skatt 31.12.	3 543	2 243
Utsatt skatt relatert til aktuarmessige tap innregnet i utvidet resultat	992	628
<b>Akkumulert beløp innregnet i utvidet resultat etter skatt 31.12.</b>	<b>2 551</b>	<b>1 615</b>

**Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet**
**Ytelsesplaner**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	283	290
Rentekostnad	177	189
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-136	-134
Amortisering av planendring	5	-298
Tilskudd fra ansatte	-26	-22
Arbeidsgiveravgift	41	1
<b>Pensjonskostnad ytelsesplaner</b>	<b>345</b>	<b>26</b>

**Innskuddsplaner**

Arbeidsgivers tilskudd	18	10
<b>Totale pensjonskostnader – se note 11</b>	<b>362</b>	<b>36</b>

Sensitivitetsanalyse ved endring i forutsetninger	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Økning i G		Fratredelsesrate	
	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %
Økning (+)/reduksjon (-) periodens netto pensjonskostnad	-80	97	94	-95	20	-40	-48	6
Økning (+)/reduksjon (-) netto pensjonsforpliktelse per 31.12.2011	-1 153	1 405	609	-690	488	-546	-285	23



Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 13 → EIENDOMSSKATT OG KONSESJONSAVGIFTER

Beløp i mill. kroner	<b>2011</b>	2010
Eiendomsskatt	<b>983</b>	986
Konsesjonsavgifter	<b>297</b>	308
Sum	<b>1 280</b>	1 294

Konsesjonsavgifter prisjusteres med konsumprisindeksen ved første årsskifte fem år etter at konsesjonen ble gitt og deretter hvert femte år.

Nåverdien av forpliktelser vedrørende framtidige konsesjonsavgifter, som det ikke er avsatt for i regnskapet, er for konsernet beregnet til 4950 millioner kroner diskontert med en rente på 6 % i henhold til forskrift om justering av konsesjonsavgifter, årlige erstatninger og fond med videre. Det er lagt til grunn en risikofri rente og beregnet et risikopåslag for å reflektere en evigvarende forpliktelse. I 2010 var tilsvarende tall 7425 millioner kroner (rente på 4 %).

## 14 → ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i mill. kroner	<b>2011</b>	2010
Kjøp av eksterne tjenester	<b>915</b>	1 232
Materialer	<b>451</b>	352
Kostnader kraftverk drevet av andre	<b>557</b>	576
Erstatninger	<b>104</b>	56
Husleie	<b>258</b>	305
IT kostnader	<b>138</b>	211
Markedsføring	<b>128</b>	101
Reisekostnader	<b>159</b>	166
Forsikring	<b>120</b>	94
Øvrige driftskostnader	<b>560</b>	611
Sum	<b>3 390</b>	3 704

## 15 → FINANSPOSTER

2011	Vurderingsbasis					Bank	Sum
	Virkelig verdi over resultat	Amortisert kost	Tilgjengelig for salg	Egenkapitalmetoden			
Beløp i mill. kroner							
<b>Finansinntekter</b>							
Renteinntekter	-	65	-	-	515	<b>580</b>	
Finansielle derivater, netto realisert gevinst	283	-	-	-	-	<b>283</b>	
Bankkonti og lån, realisert valutagevinst	-	200	-	-	-368	<b>-168</b>	
Utbytte	-	-	993	-	-	<b>993</b>	
Andre finansinntekter	-	165	-	168	-	<b>333</b>	
Sum	283	430	993	168	147	<b>2 021</b>	
<b>Finanskostnader</b>							
Rentekostnader	-281	-1 224	-	-	-7	<b>-1 512</b>	
Finansielle derivater, netto realisert tap	-37	-	-	-	-	<b>-37</b>	
Andre finanskostnader	-	-23	-	-15	-66	<b>-104</b>	
Sum	-318	-1 247	-	-15	-73	<b>-1 653</b>	
<b>Urealiserte verdiendringer, finansposter</b>							
Finansielle rentebytteavtaler	184	-	-	-	-	<b>184</b>	
Finansielle valuta- og rentebytteavtaler	88	-	-	-	-	<b>88</b>	
Valutaterminer	-51	-	-	-	-	<b>-51</b>	
Valutalån	-132	118	-	-	-	<b>-14</b>	
Verdipapir likviditet, gevinst og tap <sup>1)</sup>	-83	-	-4 147	-	-	<b>-4 230</b>	
Sum	6	118	-4 147	-	-	<b>-4 023</b>	
<b>Netto finansposter</b>	-29	-699	-3 154	153	74	<b>-3 655</b>	

<sup>1)</sup> Se note 20.

**2010**

Beløp i mill. kroner	Vurderingsbasis				Bank	Sum
	Virkelig verdi over resultat	Amortisert kost	Tilgjengelig for salg	Egenkapitalmetoden		
<b>Finansinntekter</b>						
Renteinntekter	-	129	-	-	144	273
Finansielle derivater, netto realisert gevinst	969	-	-	-	-	969
Bankkonti og lån, netto realisert valutagevinst	-	160	-	-	-360	-200
Utbytte	-	-	975	-	-	975
Andre finansinntekter	-	22	-	-	-2	20
<b>Sum</b>	<b>969</b>	<b>311</b>	<b>975</b>	<b>-</b>	<b>-218</b>	<b>2 037</b>
<b>Finanskostnader</b>						
Rentekostnader	-174	-1 389	-	-	-	-1 563
Andre finanskostnader	30	-116	-	-	-15	-101
<b>Sum</b>	<b>-144</b>	<b>-1 505</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-15</b>	<b>-1 664</b>
<b>Urealiserte verdiendringer, finansposter</b>						
Finansielle rentebytteavtaler	120	-	-	-	-	120
Finansielle valuta- og rentebytteavtaler	-576	-	-	-	-	-576
Valutaterminer	157	-	-	-	-	157
Valutalån	761	3 462	-	-	-	4 223
Verdipapir likviditet, gevinst og tap <sup>1)</sup>	-477	-	-4 818	-	-	-5 295
<b>Sum</b>	<b>-15</b>	<b>3 462</b>	<b>-4 818</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-1 371</b>
<b>Netto finansposter</b>	<b>810</b>	<b>2 268</b>	<b>-3 843</b>	<b>-</b>	<b>-233</b>	<b>-998</b>

<sup>1)</sup> Se note 20.

**16 → SKATT**
**Skattekostnad består av:**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Overskuddsskatt	2 464	3 813
Grunnrenteskatt	1 531	2 245
Korreksjon tidligere års ligning	-52	56
Endring utsatt skatt	-584	-931
Kildeskatt	149	146
<b>Skattekostnad i resultatregnskapet</b>	<b>3 506</b>	<b>5 329</b>

**Betalbar overskuddsskatt**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Beregnet overskuddsskatt årets resultat	2 464	3 485
Skattevirkning av konsernbidrag	-752	-2 104
<b>Betalbar overskuddsskatt før utligning mot årets naturressursskatt</b>	<b>1 712</b>	<b>1 381</b>

**Betalbar skatt i balansen**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Naturressursskatt	603	589
Grunnrenteskatt	1 531	2 245
Overskuddsskatt som overstiger naturressursskatt	1 109	2 552
Skyldig skatt tidligere inntektsår	390	56
<b>Betalbar skatt i balansen</b>	<b>3 634</b>	<b>5 442</b>

**Avstemming av norsk nominell skattesats på 28 % mot effektiv skattesats**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Resultat før skattekostnad	3 982	12 852
Forventet skattekostnad etter nominell sats 28 %	1 115	3 599

**Skatteeffekter av**

Grunnrenteskatt	1 632	726
Satsforskjeller	-523	-427
Resultat tilknyttede selskaper	-251	-212
Skattefrie inntekter	-233	-176
Endringer vedrørende tidligere år	-52	274
Verdireduksjon aksjer i E.ON AG	1 149	1 349
Endring nedvurdering av utsatt skattefordel	439	301
Andre permanente forskjeller, netto	231	-105
<b>Skattekostnad</b>	<b>3 506</b>	<b>5 329</b>
<b>Effektiv skattesats</b>	<b>88,0 %</b>	<b>41,5 %</b>

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

### SPESIFIKASJON AV UTSATT SKATT

Nedenfor er det gitt en spesifikasjon av netto utsatt skatt. I balansen er utsatt skattefordel og utsatt skatt knyttet til ulike skattesubjekter/-regimer presentert hver for seg. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynliggjort at den vil bli utnyttet.

Beløp i mill. kroner	01.01.11	Resultatført i perioden	Ført mot utvidet resultat	Kjøp og salg av selskaper	Konsernbidrag	31.12.11
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	95	-410	-	190	745	620
Driftsmidler	6 154	564	113	369	-	7 200
Pensjonsforpliktelser	-605	25	-364	5	-	-941
Andre langsiktige poster	2 262	-842	-	-	-	1 420
Fremførbare underskudd/godtgjørelse	-190	17	-7	-32	-	-212
Utsatt skatt grunnrentebeskatning	1 820	18	-	-	-	1 838
Fremførbar negativ grunnrenteinntekt <sup>1)</sup>	-3 135	45	-	-	-	-3 090
<b>Sum netto utsatt skatt</b>	<b>6 401</b>	<b>-584</b>	<b>-258</b>	<b>532</b>	<b>745</b>	<b>6 835</b>

Herav presentert som utsatt skattefordel – se note 17	1 953	2 219
Herav presentert som utsatt skatt – se note 26	8 354	9 053

<sup>1)</sup> Skattefordel knyttet til fremførbar negativ grunnrenteinntekt i kraftverk hvor det kan estimeres fremtidige skattemessige overskudd de neste ti årene balanseføres. I beregningen av forventet fremtidig skattemessig overskudd legges normalproduksjon og forventning til prisbanen de neste ti år til grunn. Ikke balanseført utsatt skattefordel knyttet til negativ grunnrenteinntekt til fremføring utgjorde 1462 millioner kroner pr 31.12.2011.

Beløp i mill. kroner	01.01.10	Resultatført i perioden	Ført mot utvidet resultat	Kjøp og salg av selskaper	Konsernbidrag	31.12.10
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	1 933	-2 601	26	-1	738	95
Driftsmidler	4 643	1 704	-193	-	-	6 154
Pensjonsforpliktelser	-589	99	-113	-2	-	-605
Andre langsiktige poster	419	1 846	-3	-	-	2 262
Fremførbare underskudd/godtgjørelse	-739	548	-	1	-	-190
Utsatt skatt grunnrentebeskatning	2 390	-570	-	-	-	1 820
Fremførbar negativ grunnrenteinntekt <sup>1)</sup>	-1 178	-1 957	-	-	-	-3 135
<b>Sum netto utsatt skatt</b>	<b>6 879</b>	<b>-931</b>	<b>-283</b>	<b>-2</b>	<b>738</b>	<b>6 401</b>

Herav presentert som utsatt skattefordel – se note 17	1 485	1 953
Herav presentert som utsatt skatt – se note 26	8 366	8 354

<sup>1)</sup> Inntektsført skatt knyttet til estimert negativ grunnrenteinntekt til fremføring var i 2010 omlag 1900 millioner kroner. Estimattendringen var en kombinasjon av endrede forutsetninger i løpet av året, samt forbedret metode for estimering av utsatt skattefordel. Beregnet effekt av endrede forutsetninger og forbedrede estimeringsmetode var om lag 1400 millioner kroner. Andel av skattefordel knyttet til fremførbar negativ grunnrenteinntekt i kraftverk hvor det kan estimeres fremtidige skattemessige overskudd de neste ti årene balanseføres. I beregningen av forventet fremtidig skattemessig overskudd legges normalproduksjon og forventning til prisbanen de neste ti år til grunn. Ikke balanseført utsatt skattefordel knyttet til negativ grunnrenteinntekt til fremføring utgjorde 1665 millioner kroner pr 31.12.2010.

### Utsatt skatt ført mot utvidet resultat

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Estimatavvik pensjoner	-364	-114
Omregningseffekter	106	-169
<b>Sum utsatt skatt ført mot utvidet resultat</b>	<b>-258</b>	<b>-283</b>

## 17 → IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Utsatt skattefordel	2 219	1 954
Goodwill	711	547
Annet	178	480
Sum	3 108	2 981

Utsatt skattefordel er nærmere omtalt i note 16.

Beløp i mill. kroner	Goodwill	Annet	Sum
<b>2011</b>			
Balanseført verdi per 01.01.	547	480	1 027
Tilgang	-	24	24
Tilgang ved oppkjøp	119	-	119
Reklassifisert mellom driftsmiddelklassene	64	-64	-
Overført til varige driftsmidler	-	-150	-150
Omregningseffekter	19	7	26
Avganger	-8	-46	-54
Avskrivninger	-	-14	-14
Nedskrivninger	-30	-59	-89
Balanseført verdi per 31.12.	711	178	889
Anskaffelseskost per 31.12.	1 383	415	1 798
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-672	-237	-909
Balanseført verdi per 31.12.	711	178	889

<b>2010</b>			
Balanseført verdi per 01.01.	648	466	1 114
Tilgang	1	202	203
Tilgang ved konsolidering av nye selskaper	6	-	6
Omregningseffekter	1	-4	-3
Avskrivninger	-	-41	-41
Nedskrivninger	-109	-143	-252
Balanseført verdi per 31.12.	547	480	1 027
Anskaffelseskost per 31.12.	1 111	1 069	2 180
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-564	-589	-1 152
Balanseført verdi per 31.12.	547	480	1 027

Antatt økonomisk levetid 10–15 år

**NEDSKRIVNING GOODWILL**

Nedskrivningstest på goodwill er gjennomført ved årsslutt. Denne testen avdekket ingen vesentlige nedskrivninger i 2011.

Goodwill ble nedskrevet med 109 millioner kroner i 2010 som følge av økt pris på gass og CO<sub>2</sub>-kvoter, samt lavere forventede kraftpriser.

**FORSKNING OG UTVIKLING**

Konsernets forsknings- og utviklingsaktiviteter består av aktiviteter knyttet til nye energikilder og videreutvikling av eksisterende anlegg og teknologier. I forskningsaktiviteter knyttet til nye energikilder inngår generelle forskningsprosjekter. Prosjektene har som formål å gi mer viten om teknologi eller annet som kan gi grunnlag for fremtidige aktiviteter/prosjekter.

For å tilegne seg ny kunnskap og utvikle nye metoder innenfor energidisponering og vedlikehold, har konsernet også forsknings- og utviklingsaktiviteter rettet mot eksisterende anlegg/energikilder. Forsknings- og utviklingsaktiviteter som er gjennomført i 2011 og 2010 er kostnadsført med henholdsvis 150 millioner kroner og 143 millioner kroner.



Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 18 → VARIGE DRIFTSMIDLER

Beløp i mill. kroner	Regulerings- anlegg	Turbiner, genera- torer, mv.	Nett- anlegg	Andeler i kraftverk drevet av andre	Tomt, fjell- rom, bygg, vei, bru og kaianlegg	Anlegg under utførelse	Annet <sup>1)</sup>	Sum
<b>2011</b>								
Balanseført verdi per 01.01.11	21 642	17 672	4 559	2 160	28 990	3 151	864	79 038
Tilgang	16	321	75	42	52	4 966	433	5 905
Tilgang ved oppkjøp	-	491	-	-	626	10	12	1 139
Overført mellom anleggsgrupper	-1 507	22	-358	-1	149	-1 469	3 164	-
Overført fra immaterielle eiendeler	-	34	-	-	38	70	8	150
Avgang	-	-13	-486	-26	-219	-33	-231	-1 008
Balanseførte låneutgifter	-	1	-	-	-	42	3	46
Omregningseffekter	-2	13	-	-	115	-12	-1	113
Avskrivninger	-499	-896	-261	-79	-351	-	-310	-2 397
Nedskrivninger	-3	-484	-	-	-79	-513	-8	-1 087
Avgang akkumulerte avskrivninger/nedskrivninger	64	22	21	11	74	-	86	278
Balanseført verdi per 31.12.11	19 710	17 184	3 550	2 107	29 395	6 212	4 020	82 178
Anskaffelseskost per 31.12.11	27 031	30 699	7 965	3 299	33 012	6 726	6 913	115 646
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.11	-7 321	-13 515	-4 415	-1 192	-3 617	-515	-2 893	-33 468
Balanseført verdi per 31.12.11	19 710	17 184	3 550	2 107	29 395	6 212	4 020	82 178
<b>2010</b>								
Balanseført verdi per 01.01.10	21 547	17 783	5 272	2 197	28 271	3 481	878	79 429
Tilgang	79	275	218	39	192	1 608	304	2 715
Overført mellom anleggsgrupper	156	1 027	99	-	252	-1 715	181	-
Avgang	-	-17	-2 136	-	-55	-226	-256	-2 690
Balanseførte låneutgifter	-	-	-	-	-	2	7	9
Omregningseffekter	346	25	57	1	615	6	32	1 082
Avskrivninger/nedskrivninger <sup>2)</sup>	-487	-1 428	-281	-77	-290	-10	-360	-2 933
Avgang akkumulerte avskrivninger/nedskrivninger	1	7	1 330	-	5	5	78	1 426
Balanseført verdi per 31.12.10	21 642	17 672	4 559	2 160	28 990	3 151	864	79 038
Anskaffelseskost per 31.12.10	28 457	29 962	8 746	3 338	32 122	3 171	3 437	109 233
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.10	-6 815	-12 290	-4 187	-1 178	-3 132	-20	-2 573	-30 195
Balanseført verdi per 31.12.10	21 642	17 672	4 559	2 160	28 990	3 151	864	79 038

<sup>1)</sup> I posten Annet inngår i hovedsak fjernvarmeanlegg, bygninger, kontor- og datautstyr, elektrotekniske anlegg og kjøretøyer.

<sup>2)</sup> Av- og nedskrivninger i 2010 inkluderer nedskrivninger av varige driftsmidler med 552 millioner kroner. Årsaken til nedskrivningene var bedre kunnskap om nyanskaffede anlegg og dermed bedre grunnlag for å beregne framtidige kontantstrømmer.

I varige driftsmidler inngår utleide fallrettigheter hvor kraftverk eies og drives av leietaker. Ved utløp av leieavtalene har Statkraft i hovedsak en rett til å overta anleggene til teknisk verdi.

### NEDSKRIVNINGER 2011

Eiendeler i gass- og biomassekraftverk i Tyskland er i 2011 totalt nedskrevet med 1 087 millioner kroner. Tilgang av ny fornybar energi i markedet i løpet av 2011, fall i kraftprisene og økte gasspriser har gitt lave marginer for gasskraftverk i Tyskland. Dette sammen med at det fremtidige tyske kraftmarkedet er i betydelig og rask endring, har medført nedskrivningen.

Tall i mill. kroner	Balanseført verdi	Bruksverdi	Nedskrevet i 2011
Landesbergen	447	77	370
Knapsack	4 895	4 309	586
Andre	208	77	131
Sum nedskrivninger			1 087

**Vurdering for verdifall** Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Gjenvinnbart beløp av en kontantgenererende enhet kalkuleres basert på hvilken verdi eiendelen vil gi for virksomheten. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Identifikasjon av en eiendels kontantgenererende enhet innebærer bruk av skjønn fra ledelsen i Statkraft.

Gasskraftverket Knapsack består av to produksjonsanlegg Knapsack I og Knapsack II, hvorav det siste er under bygging. Når Knapsack II, ferdigstilles, vil Knapsack drives som en enhet med felles kontrollrom og felles ansatte. Ved utbyggingen av Knapsack I i 2005 ble det inngått en større gassavtale med Wingas. Da Knapsack II ble besluttet i 2010 inngikk ikke Statkraft noen større langsiktig gassavtale, blant annet fordi det hadde oppstått et likvid spotmarked for gass i Tyskland i mellomtiden. På grunn av endrede markedsutsikter vil forbruket i Knapsack I være noe lavere enn antatt i 2005, og Statkraft vil fra 2013 kunne optimalisere den opprinnelige kontrakten mellom de to anleggene i kraftverket. Det er forbundet med lave kostnader å flytte produksjonen fra det ene anlegget til det andre. I perioder med lav etterspørsel vil produksjonen foregå i det anlegget som kan drives mest kostnadseffektivt. Produksjonsstans i forbindelse med vedlikehold vil også bli optimalisert mellom de to anleggene. Således er det ledelsens vurdering at inngående kontantstrømmer for de to anleggene i Knapsack ikke er uavhengige av hverandre og at Knapsack vurderes som en kontantgenererende enhet.

Gasskraftverket Landesbergen er et enkeltstående anlegg og vurderes til å være en egen kontantgenererende enhet.

Øvrige nedskrivninger er knyttet til mindre biomasseanlegg.

**Grunnlag for verdifastsettelse** Gjenvinnbart beløp er basert på bruksverdi. Bruksverdi er estimert ved diskonterte fremtidige kontantstrømmer. Forventede inntekter er basert på en kombinasjon mellom spot- og kapasitetsmarked. I likvide perioder anvendes observerbar markedspris, for senere perioder legges en kombinasjon av Statkrafts forventninger til langsiktige spotpriser og forventet kapasitetsmarked til grunn. Prisene er lineært interpolert i periodene mellom 2015 og 2020, mellom 2020 og 2025 samt mellom 2025 og 2035.

Kostnader knyttet til gasskjøp er basert på markedspriser for likvide perioder og for senere perioder legges Statkrafts lange prisbaner til grunn.

Driftskostnader er basert på regnskapsåret 2011 som vurderes som et representativt år. Eiendeler under oppføring inngår i bruksverdi med påløpte kostnader ved årets slutt, samt gjenværende investeringsramme godkjent av Statkraft ledelse. I kraftverk som er satt i drift inngår forventede vedlikeholdsinvesteringer.

Det er benyttet avkastningskrav før skatt og som gjenspeiler spesifikk risiko for det relevante driftssegmentet. Anvendt avkastningskrav er 10,2 % før skatt og 7,1 % etter skatt.

**Vurdering av anvendte forutsetninger** I beregningene av forventet bruksverdi inngår forutsetninger om fremtidige inntekter og kostnader. De estimerte bruksverdiene er spesielt følsomme for endringer i fremtidige kraftpriser og gasspriser (sparksread) samt avkastningskravet. Endring i diskonteringsrenten på ett prosentpoeng (før skatt) vil utgjøre om lag 300 millioner kroner. Endring i sparksread på 10 prosentpoeng vil utgjøre om lag NOK 580 millioner kroner. For anlegg under oppføring vil også eventuelle ikke forventede kostnadsoverskridelser påvirke estimert bruksverdi. Endringer i de omtalte forutsetningene fremover vil kunne endre de konklusjoner som er trukket per 31. desember 2011.

## BRUKSTIDER

Nedenfor følger en nærmere spesifisering av brukstiden for de ulike driftsmidlene. Det er ikke gjort vesentlige endringer i avskrivningsplan fra tidligere:

	Avskrivningstid (år)		Avskrivningstid (år)
Fallrettigheter	evig	Nettanlegg	
Tomter	evig	– transformator	35
Damanlegg		– apparatanlegg, høyspent	35
– fyllingsdammer, betongdammer	75	Bygninger (adm. mv.)	25–50
– øvrige dammer	30	Vindmøller	
Tunnelsystemer	75	– landbaserte	20–22
Maskintekniske installasjoner		Øvrige faste anlegg	
– rørgater	40	– varige	20
– aggregater (turbin, ventil)	40	– mindre varige	10
– øvrige maskintekniske anlegg	15	Diverse løsøre	5
Fjellrom	75	Kontor- og datautstyr	3
Veier, broer og kaier	75	Inventar og utstyr	5
Elektrotekniske anlegg		Transportmidler	8
– transformator/generator	40	Anleggsmaskiner	12
– apparatanlegg (høyspent)	35	Småbåter	10
– kontrollanlegg	15	Gass- og dampgenerator	20–25
– driftssentral	15	Kjølevannsystem	20–25
– samband	10	Transformatorer gasskraftverk	20–25

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 19 → TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Spesifikasjon av vesentlige investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet:

Beløp i mill. kroner	BKK	Agder	Scira <sup>1)</sup>	Kraftwerk- gesellschaft Herdecke	SN Aboitiz Power – Magat Inc	Hidro- electrica La Higuera S.A	Malana Power Company Ltd.	Allain Duhangan Hydro Power Ltd.	Andre	Sum
Inngående balanse 01.01	5 458	3 929	904	627	1 276	1 183	581	994	2 310	17 261
Resultatandel	551	508	-367	-87	634	-177	-5	-6	-32	1 019
Merverdiavskrivninger	-14	-66	-	-	2	-	-5	-19	-12	-115
Kapitalinnskudd	-	-	-	-	-	-	-	-	360	360
Investering/salg	-	-	-	-	-	-	-	-	-21	-21
Utbytte	-649	-409	-	-5	-587	-	-	-	-22	-1 671
Omregningseffekter	-	-	22	-14	25	-75	-51	-16	210	101
Føringer mot utvidet resultat	-219	-158	-	-48	-13	-39	-	-	-197	-674
Kapitalnedsettelse	-	-	-	-4	-	-	-	-	-	-4
Utgående balanse 31.12	5 127	3 804	559	470	1 337	891	520	954	2 595	16 257
Merverdi 31.12.2011	2 254	2 306	-	-	410	798	208	722	533	7 231
Herav fallrettigheter som ikke avskrives	1 818	333	-	-	1 013	798	-	-	404	4 366

<sup>1)</sup> Resultatandel inkluderer nedskrivning på NOK 338 millioner som følge av forsinkelser og kostnadsoverskridelser.

### AKSJER I TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Aksjer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Dette gjelder følgende selskaper:

Navn	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
<b>Felleskontrollerte virksomheter:</b>			
Barmoor Wind Power Ltd.	Berwick upon Tweed	50,0 %	50,0 %
Biomassheizkraftwerk Landesbergen GmbH	Landesbergen	50,0 %	50,0 %
Catamount Energy Ltd.	St. Albans	50,0 %	50,0 %
Devoll Hydropower SHA	Tirana	50,0 %	50,0 %
Fountain Intertrade Corp.	Panama	50,1 %	50,0 %
Greenpower Carraig Gheal Ltd.	Sterling	50,0 %	50,0 %
Greenpower Little Law Ltd.	Sterling	50,0 %	50,0 %
Hidroelectrica La Confluencia S.A	Santiago	50,0 %	50,0 %
Hidroelectrica La Higuera S.A	Santiago	50,0 %	50,0 %
HPC Ammerån AB	Stockholm	50,0 %	50,0 %
HPC Byske AB	Stockholm	50,0 %	50,0 %
HPC Edsox AB	Stockholm	50,0 %	50,0 %
HPC Røan AB	Stockholm	50,0 %	50,0 %
Kraftwerksgesellschaft Herdecke, GmbH & Co. KG	Hagen	50,0 %	50,0 %
Luster Småkraft AS	Gaupne	50,0 %	50,0 %
Naturkraft AS	Tysvær	50,0 %	50,0 %
Scira Offshore Energy Ltd. (Scira)	London	50,0 %	50,0 %
Statkraft Agder Energi Vind DA <sup>1)</sup>	Kristiansand	62,0 %	62,0 %
Viking Varme AS	Porsgrunn	50,0 %	50,0 %
<b>Tilknyttede selskap:</b>			
Agder Energi AS (Agder)	Kristiansand	45,5 %	45,5 %
Allain Duhangan Hydro Power Ltd.	New Dehli	43,1 %	43,1 %
Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap AS (BKK)	Bergen	49,9 %	49,9 %
Biomassheizkraftwerk Emden GmbH	Emden	30,0 %	30,0 %
Eco-pro AS	Steinkjer	25,0 %	25,0 %
Energi og Miljøkapital AS	Skien	35,0 %	35,0 %
Forewind Ltd.	London	25,0 %	25,0 %
Istad AS	Molde	49,0 %	49,0 %
Kokemäenjoen Säännöstely-yhtiö	Finland	15,2 %	15,2 %
Länsi-Suomen Voima Oy	Finland	13,2 %	13,2 %
Malana Power Company Ltd.	New Dehli	49,0 %	49,0 %
Manila-Oslo Renewable Enterprise Inc	Manila	16,7 %	16,7 %
Midtnorge Kraft AS	Rissa	40,0 %	40,0 %
Nividhu (Pvt) Ltd.	Colombo	30,0 %	30,0 %
Rullestad og Skromme Energi AS	Etnes	35,0 %	35,0 %
SN Aboitiz Power – Magat Inc	Manila	40,0 %	40,0 %
SN Aboitiz Power Benguet Inc	Manila	40,0 %	40,0 %
SN Aboitiz Power Cordillera Inc	Manila	40,0 %	40,0 %
SN Aboitiz Power Hydro Inc	Manila	40,0 %	40,0 %
SN Aboitiz Power Nueva Ecija Inc	Manila	40,0 %	40,0 %
SN Aboitiz Power Pangasinan Inc	Manila	40,0 %	40,0 %
SN Aboitiz Power RES Inc	Manila	40,0 %	40,0 %
Stiftelsen Norwegian Electricity Cooperation	Oslo	29,0 %	29,0 %
Theun-Hinboun Power Company Ltd.	Laos	20,0 %	20,0 %
Vestfold Trafo Energi AS	Stokke	34,0 %	34,0 %

<sup>1)</sup> Aksjonæravtale i Statkraft Agder Energi Vind DA tilsier felles kontroll.

Ingen av selskapene har observerbare markedsverdier i form av børskurs eller lignende.

**FELLESKONTROLLERTE EIENDELER**

Statkraft har eierandeler i kraftverk som også har andre eiere. Disse kraftverkene behandles som felleskontrollerte eiendeler og regnskapsføres med Statkrafts andel av inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld. Oversikt over felleskontrollerte eiendeler:

Navn	Eierandel
Aurlandsverkene	7,00 %
Bjørna	90,10 %
Båtfors	6,64 %
Folgefonn	85,06 %
Forsmo	2,20 %
Gammelby	90,10 %
Gidbøle	90,10 %
Gideå	90,10 %
Gideåbacka	90,10 %
Grytten	88,00 %
Gåddede	70,00 %
Harjavalta	13,20 %
Harrsele	50,57 %
Järnvägsforsen	94,85 %
Kobbelv	82,50 %
Kraftverkene i Orkla	48,60 %
Leirdøla	65,00 %
Nordsvorka	50,00 %
Rana <sup>5)</sup>	35,00 %
Røldal-Suldal Kraft AS <sup>2)</sup>	8,74 %
Selfors	10,60 %
Sima	65,00 %
Sira-Kvina Kraftselskap DA <sup>4)</sup>	46,70 %
Solbergfoss <sup>3)</sup>	33,33 %
Stennäs	90,10 %
Svartisen	70,00 %
Sworka	50,00 %
Tyssefaldene <sup>4)</sup>	60,17 %
Ulla-Førre	72,00 %
Vikfalli	88,00 %
Volgsjöfors	73,10 %

<sup>1)</sup> Statkraft samlede eierandel er på 46,7 %, hvorav 14,6 % eies indirekte gjennom Skagerak Energi AS.

<sup>2)</sup> Statkraft eier 8,74 % av aksjene i Røldal-Suldal Kraft AS, som igjen eier 54,79 % av Røldal-Suldal anleggene. Statkrafts indirekte eierandel i kraftanleggene er dermed 4,79 %.

<sup>3)</sup> Statkraft eier 33,33 % av Solbergfoss, men disponerer 35,6 % av produksjonen.

<sup>4)</sup> Statkraft eier 60,17 % av aksjene i AS Tyssefaldene, som igjen eier Håvardvatn kraftstasjon 100 %. Dessuten disponerer Statkraft 71,4 % av produksjonen i Tysso II kraftverk.

<sup>5)</sup> 65 % av produksjonen i Rana er utleid i 15 år fra 1. januar 2005.

**20 → ØVRIGE FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER**

NOK million	2011	2010
<b>Vurdert til amortisert kost:</b>		
Lån til tilknyttede selskaper	497	689
Obligasjoner og øvrige langsiktige fordringer	620	446
Sum vurdert til amortisert kost	1 117	1 135
<b>Tilgjengelig for salg:</b>		
Andre aksjer og andeler	11 046	15 324
Sum	12 163	16 459

I andre aksjer og andeler i balansen inngår aksjeposten i E.ON AG med 10 782 millioner kroner. Opprinnelig kostpris på aksjene var 23 125 millioner kroner. Aksjene er klassifisert som tilgjengelig for salg eiendeler og regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring ført mot utvidet resultat. Verdiendringen i 2011 var -4085 millioner kroner, hvorav -4103 millioner kroner er tapsført under urealiserte verdiendringer finansposter, og hvor 18 millioner kroner er ført mot utvidet resultat.

Aksjeposten var ved utgangen av 2010 balanseført med 14 867 millioner kroner. Den del av verdiendringen som kan tilskrives endringer i valuta og som er innenfor tilsvarende valutaendring på lån i euro, presenteres i resultatet under urealiserte verdiendringer finansposter. Verdiendringen i 2010 var -5282 millioner kroner, hvorav -1193 millioner kroner forklares ved redusert eurokurs. Aksjeposten i E.ON AG har i løpet av 2010 vist en vedvarende nedgang i markedsverdi sammenlignet med opprinnelig kostpris. Dette medfører et behov for nedskrivning av aksjene med et beløp som inkluderer tidligere verdiendringer ført mot utvidet resultat. Endringen i børsverdi i 2010 utgjør totalt -4088 millioner kroner. Tidligere verdiendringer ført mot utvidet resultat utgjorde 463 millioner kroner per 2009. Som en følge av at det var inntruffet et varig verdifall ble resultatet belastet med 3625 millioner kroner under urealiserte verdiendringer finansposter.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 21 → BEHOLDNINGER

Beløp i mill. kroner	2011		2010	
	Innregnet verdi	Kostpris	Innregnet verdi	Kostpris
<b>Vurdert til netto realiserbar verdi:</b>				
El-sertifikater	390	447	435	446
CO <sub>2</sub> -kvoter	285	485	349	382
Sum	675	932	784	828
<b>Vurdert til laveste av kostpris og netto realiserbar verdi:</b>				
Reservедeler	98		82	
Annet	200		147	
Sum varelager vurdert til laveste av kostpris og netto realiserbar verdi	298		229	
Sum	973		1 013	

## 22 → FORDRINGER

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Kundefordringer	4 820	5 739
Periodiserte inntekter mv	1 942	1 190
Kortsiktige lån til tilknyttede selskaper	3 069	1 527
Fordringer knyttet til cash collateral	396	171
Andre fordringer	1 931	2 164
Sum	12 158	10 791
Herav rentebærende	3 465	1 698

### Forfallsanalyse av fordringer

2011	Beløp i mill. kroner	Ikke forfalt	Ikke nedskrevet fordringer, forfalt med		Sum
			Mindre enn 90 dager	Mer enn 90 dager	
			90 dager	90 dager	
Kundefordringer	4 513	232	74	4 820	
Andre fordringer	7 338	-	-	7 338	
Sum	11 852	232	74	12 158	

Tapsført i året

26

2010	Beløp i mill. kroner	Ikke forfalt	Ikke nedskrevet fordringer, forfalt med		Sum
			Mindre enn 90 dager	Mer enn 90 dager	
			90 dager	90 dager	
Kundefordringer	5 280	269	190	5 739	
Andre fordringer	5 050	1	1	5 052	
Sum	10 330	270	191	10 791	

Tapsført i året

9

## 23 → KORTSIKTIGE FINANSIELLE PLASSERINGER

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Obligasjoner	224	214
Rentefond	115	115
Aksjer og finansplasseringer	116	95
Sum	455	424

## 24 → DERIVATER

I tabellen nedenfor er derivater med henholdsvis positiv og negativ markedsverdi fordelt på porteføljetilørighet. Porteføljene er beskrevet i note 32. Tallene for energiderivater i tabellen under er regnskapsførte verdier av kontrakter som etter kriteriene i IAS 39 faller inn under definisjonen av finansielle instrumenter. Det kan være betydelige avvik mellom de regnskapsmessige verdiene og de underliggende realøkonomiske verdiene siden porteføljene inneholder kontrakter som både faller innenfor og utenfor IAS 39.



<b>Derivater – omløpsmidler</b>		
Beløp i mill. kroner	<b>2011</b>	2010
<b>Energiderivater</b>		
Nordisk vannkraftportefølje eksklusiv industrikraft <sup>1)</sup>	4	-589
Industrikraftkontrakter i nordisk vannkraftportefølje	120	114
Andre industrikontrakter	45	-
Trading og Origination	4 455	5 109
Kontinentale eiendeler	357	265
Sluttbrukerportefølje	195	-
Elimineringer	-209	-
<b>Sum</b>	<b>4 967</b>	<b>4 899</b>
<sup>1)</sup> Nordisk vannkraftportefølje inneholder Nordpoolkontrakter med negativ verdi som gjøres opp mot Nordpoolkontrakter som inngår i Trading og Origination. Disse kontraktstypene inngår i en felles vurderingsenhet.		
<b>Valuta- og rentederivater</b>		
Rentebytteavtaler	2	34
Valutaterminkontrakter	250	712
Rente- og valutabytteavtaler	4	-
<b>Sum</b>	<b>256</b>	<b>746</b>
<b>Sum derivater – omløpsmidler</b>	<b>5 223</b>	<b>5 645</b>
<b>Derivater – anleggsmidler</b>		
Beløp i mill. kroner	<b>2011</b>	2010
<b>Energiderivater</b>		
Nordisk vannkraftportefølje ekskl industrikraft	4	17
Industrikraftkontrakter i nordisk vannkraftportefølje	1 019	1 479
Andre industrikontrakter	623	-
Kontinentale eiendeler	1 258	1 407
<b>Sum</b>	<b>2 904</b>	<b>2 903</b>
<b>Valuta- og rentederivater</b>		
Rentebytteavtaler	956	643
Valutaterminkontrakter	455	286
Rente- og valutabytteavtaler	-	10
<b>Sum</b>	<b>1 411</b>	<b>939</b>
<b>Sum derivater – anleggsmidler</b>	<b>4 315</b>	<b>3 842</b>
<b>Derivater – kortsiktig gjeld</b>		
Beløp i mill. kroner	<b>2011</b>	2010
<b>Energiderivater</b>		
Nordisk vannkraftportefølje ekskl industrikraft	18	258
Industrikraftkontrakter i nordisk vannkraftportefølje	104	437
Andre industrikontrakter	37	-
Trading og Origination	4 201	5 179
Kontinentale eiendeler	824	218
Sluttbrukerportefølje	193	365
Elimineringer	-199	-
<b>Sum</b>	<b>5 178</b>	<b>6 457</b>
<b>Valuta- og rentederivater</b>		
Rentebytteavtaler	22	20
Valutaterminkontrakter	304	314
Rente- og valutabytteavtaler	5	70
<b>Sum</b>	<b>331</b>	<b>404</b>
<b>Sum derivater – kortsiktig gjeld</b>	<b>5 509</b>	<b>6 861</b>
<b>Derivater – langsiktig gjeld</b>		
Beløp i mill. kroner	<b>2011</b>	2010
Nordisk vannkraftportefølje ekskl industrikraft	575	992
Industrikraftkontrakter i nordisk vannkraftportefølje	982	-
Andre industrikontrakter	73	-
Kontinentale eiendeler	1 733	810
<b>Sum</b>	<b>3 363</b>	<b>1 802</b>
<b>Valuta- og rentederivater</b>		
Rentebytteavtaler	890	526
Valutaterminkontrakter	254	166
<b>Sum</b>	<b>1 144</b>	<b>692</b>
<b>Sum derivater – langsiktig gjeld</b>	<b>4 507</b>	<b>2 494</b>

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 25 → BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Kontanter og bankinnskudd	6 284	18 522
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev, obligasjoner	2 199	1 632
Sum	8 483	20 154

### BOKFØRT VERDI AV EIENDELER SOM ER STILT SOM GARANTI FOR FORPLIKTELSE

Av likvide midler er følgende beløp stilt som sikkerhet til motpart:

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Depotkonti i forbindelse med kraftomsetning på kraftbørs	39	45
Andre bundne bankinnskudd <sup>1)</sup>	786	774
Sum	825	819

<sup>1)</sup> Andre bundne bankinnskudd knytter seg til back to back lån i datterselskap, hvor bankinnskudd er stilt som sikkerhet. Se note 39.

### CASH COLLATERAL

Cash collateral er innbetalinger til/fra motparter som sikkerhet for netto urealiserte gevinster og tap som Statkraft har på rentebytteavtaler, kombinerte rente- og valutabytteavtaler samt valutaterminer. Tabellen under viser netto innbetalinger per årsslutt fra motpart, som på senere tidspunkt vil bli betalt tilbake. Se note 22 og 27.

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Cash collateral for finansielle derivater	934	861

## 26 → AVSETNING FOR FORPLIKTELSE

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Utsatt skatt	9 053	8 354
Pensjonsforpliktelse	3 453	2 106
Andre avsetninger for forpliktelse	9 378	3 987
Sum avsetninger for forpliktelse	21 884	14 447

Pensjonsforpliktelse er nærmere omtalt i note 12, mens utsatt skatt er omtalt i note 16.

I andre avsetninger for forpliktelse inngår forpliktelse knyttet til egenkapitalinstrumenter. I 2010 inngikk denne under øvrig kortsiktig rentefri gjeld, men er nå klassifisert som langsiktig forpliktelse, da utøvelsen ligger mer enn 12 måneder frem i tid. Se note 28.

## 27 → RENTEBÆRENDE GJELD

Beløp i mill. kroner	2011	2010
<b>Rentebærende kortsiktig gjeld</b>		
Sertifikatgjeld	-	770
Første års avdrag på langsiktig gjeld	3 268	3 564
Gjeld knyttet til cash collateral	1 330	1 080
Kassekreditt	-	526
Andre kortsiktig lån	441	25
Sum rentebærende kortsiktig gjeld	5 039	5 965
<b>Rentebærende langsiktig gjeld</b>		
Obligasjonslån i det norske markedet	400	400
Eksterne lån i datterselskaper og andre lån	31 043	33 851
Sum rentebærende langsiktig gjeld	31 443	34 251
<b>Sum rentebærende gjeld</b>	<b>36 482</b>	<b>40 486</b>

Konsernets netto nedbetaling av gjeld i 2011 utgjorde 4523 millioner kroner. Andre endringer forklares i hovedsak av tilgang av rentebærende gjeld som følge av overtakelse av kraftverk på 424 millioner kroner, endringer i cash collateral på 250 millioner kroner, samt endringer i valutakurs på lån i utenlandsk valuta.

For nærmere detaljer, se notene 29–34.

## 28 → ANNEN RENTEFRI KORTSIKTIG GJELD

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Leverandørgjeld	932	2 888
Skyldige offentlige avgifter	2 028	1 594
Øvrig rentefri gjeld	3 604	7 174
Sum	6 564	11 656

I øvrig rentefri gjeld inngikk i 2010 forpliktelse knyttet til egenkapitalinstrumenter. I 2011 inngår denne som andre avsetninger for forpliktelser, da forpliktelsen er klassifisert som langsiktig post, ettersom utøvelsen ligger mer enn 12 måneder frem i tid. Se note 26.

## 29 → BRUK AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter utgjør en stor del av Statkrafts totale balanse og har vesentlig betydning for konsernets finansielle stilling og resultat. Det største omfanget av finansielle instrumenter finnes i hovedkategoriene finansaktiviteter og energihandel. I tillegg er det finansielle instrumenter i form av kundefordringer, leverandørgjeld, kontanter, kortsiktige likviditetsplasseringer og egenkapitalinvesteringer.

### FINANSIELLE INSTRUMENTER I ENERGIHANDEL

Innenfor energihandel benyttes finansielle instrumenter i trading- og origination virksomheten. Trading- og origination virksomheten forvaltes uavhengig av konsernets kraftproduksjon. Formålet er å oppnå gevinster på endringer i markedsverdier for energi- og energirelaterte produkter samt gevinster på ikke-standard kontrakter. Finansielle instrumenter benyttes også for å oppnå løpende optimering av fremtidige inntekter av forventet produksjonsvolum. Finansielle instrumenter innenfor energihandel består hovedsakelig av finansielle og fysiske avtaler om kjøp og salg av kraft, gass, olje, kull og CO<sub>2</sub>-kvoter. Balansførte derivater er vist på egne linjer i balansen og vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Som følge av at konsernets framtidige egenproduksjon av kraft ikke kvalifiserer for balanseføring i IAS 39 vil effekten av verdiendringer på finansielle energiderivater kunne gi store resultateffekter uten at dette nødvendigvis gjenspeiler underliggende virksomhet.

### FINANSIELLE INSTRUMENTER I FINANSAKTIVITETER

Finansielle instrumenter innenfor finansaktiviteter består hovedsakelig av lån, rentebytteavtaler, rente- og valutabytteavtaler og valutaterminer. Finansielle derivater benyttes som sikringsinstrumenter i henhold til konsernets økonomiske sikringsstrategi. Sikringsobjektene vil være eiendeler i fremmed valuta, fremtidige kontantstrømmer eller finansielle låneforhold vurdert til amortisert kost. Utvalgte låneforhold hvor renten er byttet fra fast til flytende (virkelig verdisikring), sikring av enkelte nettoinvesteringer i utenlandske enheter samt kontantstrømsikringer, er vist som regnskapsmessig sikringsforhold i henhold til IAS 39. Verdiendringer på finansielle instrumenter som ikke er en del av et regnskapsmessig sikringsforhold, vil medføre volatilitet i resultatet uten at dette fullt ut gjenspeiler de økonomiske realiteter.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 30 → REGNSKAPSMESSIG SIKRING

**Virkelig verdisikring** Tre låneforhold er behandlet som virkelig verdisikring. Utstedte obligasjonslån er utpekt som sikringsobjekt i sikringsforholdene, og tilhørende rentebytteavtaler er pekt ut som sikringsinstrumenter.

Sikringsobjektene er utstedte fastrenteobligasjoner pålydende totalt 1200 millioner euro. Sikringsinstrumentene er rentebytteavtaler pålydende 1200 millioner euro inngått med større banker som motpart. Avtalene bytter rente fra fast til flytende 3 og 6 måneders EURIBOR. Det er tilnærmet full korrelasjon mellom de kritiske betingelser i sikringsobjekt og sikringsinstrument, og det legges til grunn 90–110 % sikringseffektivitet. Ineffektiviteten i sikringen innregnes i resultatregnskapet.

**Sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet** 1396 millioner euro av eksterne lån i Statkraft AS inngår i regnskapsmessig sikring av nettoinvesteringen i Statkraft Treasury Center. Valutaeffekter på lånene føres mot utvidet resultat. Effekten av sikringen er at -57 millioner kroner er ført mot utvidet resultat i 2011.

**Kontantstrømsikring** Som hovedregel etableres ikke regnskapsmessig kontantstrømsikring. Det er dog etablert noen sikringsforhold i SN Power. Dette gjelder kontantstrømsikring av valuta knyttet til ulike investeringer på til sammen 402 millioner US dollar. I tillegg er det etablert sikring av lån med flytende rente ved hjelp av rentebytteavtaler, hvor renten byttes fra flytende til fast. Totalt er det sikret lån på 235 millioner US dollar.

### Virkelig verdi av sikringsinstrumenter

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Sikringsinstrumenter i virkelig verdisikring	1 426	1 220
Sikringsinstrumenter i kontantstrømsikring <sup>1)</sup>	-223	-19
Sum virkelig verdi av sikringsinstrumenter	1 203	1 201

<sup>1)</sup> Verdien representerer virkelig verdi på sikringsinstrumentene. Endringen i virkelig verdi er ført mot utvidet resultat.

### Andre opplysninger om virkelig verdisikring

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Akkumulerte gevinster (+)/tap (-) på sikringsinstrumenter	1 426	1 220
Akkumulerte gevinster (+)/tap (-) på sikringsobjekter, relatert til den sikrede risiko	-1 435	-1 237

## 31 → VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

### VIRKELIG VERDI AV ENERGIDERIVATER

Virkelig verdi av energiderivater fastsettes til noterte priser når markedspriser er tilgjengelig. Virkelig verdi av øvrige energiderivater beregnes ved å diskontere forventede framtidige kontantstrømmer. Nedenfor følger en beskrivelse av forutsetninger og parametere som anvendes ved fastsettelse av virkelig verdi.

**Kraftpris** Kraftbørskontrakter verdsettes mot noterte sluttkursur på balansedagen. Sluttkursene blir diskontert.

For andre bilaterale kraftkontrakter fastsettes forventet fremtidig kontantstrøm på basis av markedspriskurve på balansedagen. Markedspriskurven for de fem nærmeste årene fastsettes på grunnlag av noterte sluttkursur på kraftbørser. For tidshorisont utover fem år justeres priskurven med forventet inflasjon.

Priser i noen kontrakter refererer til områdepriser. Disse kontraktene verdsettes til noterte sluttkursur på kraftbørser. For områdepriser uten noterte sluttkursur, benyttes egne modeller. Dersom kontraktene strekker seg ut over den horisonten som kvoterer på kraftbørser, justeres prisen med forventet inflasjon.

**Råvarer** Statkraft har kraft- og gasskontrakter hvor kontraktsprisen refereres til prisutviklingen på råvarer som gass, kull og oljeprodukter. Ved verdsettelsen av disse kontraktene benyttes det forwardpriser fra relevante råvarebørser og større finansinstitusjoner. Dersom det ikke finnes kvoteringer for hele den aktuelle tidshorisonten, inflasjonsjusteres råvareprisene fra siste noterte pris i markedet.

**CO<sub>2</sub>** CO<sub>2</sub>-kontrakter prises på grunnlag av forwardprisen på EUA-kvoter og CER-kvoter. For tidshorisont utover ni år justeres priskurven med forventet inflasjon.

**Valuta** Flere kraftkontrakter har priser i ulike valutaer. Noterte valutakurser fra European Central Bank (ECB) anvendes ved verdsettelsen av kontrakter i utenlandsk valuta. Dersom det ikke finnes kvoteringer for hele den aktuelle tidshorisonten, benyttes rentepariteten for beregning av valutakurser.

**Renter** Markedsrentekurven er lagt til grunn ved diskonteringen av derivater. Markedsrentekurven utarbeides basert på tilgjengelig swap-rente fra større finansinstitusjoner. Kredittpåslag legges til markedsrentekurven i tilfeller hvor kredittisiko er relevant. Dette gjelder alle eksterne bilaterale kontrakter klassifisert som eiendel og forpliktelse.

### VIRKELIG VERDI AV VALUTA- OG RENTEDERIVATER

Virkelig verdi av rentebytteavtaler, samt rente- og valutabytteavtaler fastsettes ved å diskontere forventede framtidige kontantstrømmer til nåverdier ved bruk av tilgjengelige markedsrenter og noterte valutakurser fra ECB. Verdsettelse av valutaterminer er basert på noterte valutakurser, hvorav forward valutakurser avledes. Beregnede nåverdier rimelighetsvurderes mot beregninger foretatt av motpartene i kontraktene.

**VIRKELIG VERDI AV KORTSIKTIGE FINANSIELLE Plasseringer****Sertifikater og obligasjoner** Sertifikater og obligasjoner er vurdert til noterte priser.**Aksjer og andeler** Aksjer og andeler er vurdert til noterte priser for likvide verdipapirer. For andre verdipapirer er verdsettelse foretatt ved diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer.**VIRKELIG VERDI AV EGENKAPITALINVESTINGER I CO<sub>2</sub>-FOND**Egenkapitalinvesteringer i CO<sub>2</sub>-fond verdsettes ved diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Forventede antall kvoter som deles ut fra fondet er et skjønnsmessig estimat. Prisforutsetningen er beskrevet under CO<sub>2</sub>.**VIRKELIG VERDI AV LANGSIKTIG GJELD, FØRSTE ÅRS AVDRAG PÅ LANGSIKTIG GJELD OG SERTIFIKATGJELD**

Virkelig verdi er beregnet på grunnlag av forventede fremtidige kontantstrømmer diskontert til nåverdier. Beregning av forventede fremtidige kontantstrømmer og diskontering av disse, skjer ved bruk av tilgjengelige markedsrenter (swap-kurve) med påslag for kredittrisiko og noterte valutakurser.

Eiendeler og forpliktelser innregnet til amortisert kost	Note	2011	2011	2010	2010
		Innregnet verdi	Virkelig verdi	Innregnet verdi	Virkelig verdi
Beløp i mill. kroner					
<b>Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost</b>					
Lån til tilknyttede selskaper	20	497	516	689	719
Obligasjoner og øvrige langsiktige fordringer	20	620	620	446	446
Kundefordringer	22	4 820	4 820	5 739	5 739
Periodiserte inntekter mv	22	1 942	1 942	1 190	1 190
Kortsiktige lån til tilknyttede selskaper	22	3 069	3 069	1 527	1 527
Fordringer knyttet til cash collateral	22	396	396	171	171
Andre fordringer	22	1 931	1 931	2 164	2 164
Kontanter og bankinnskudd	25	6 284	6 284	18 522	18 522
Sum		19 559	19 578	30 448	30 478
<b>Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost</b>					
Obligasjonslån i det norske markedet	27	-400	-468	-400	-460
Eksterne lån i datterselskaper og andre lån	27	-31 043	-32 980	-33 851	-35 513
Gjeld knyttet til cash collateral	27	-1 330	-1 330	-1 080	-1 080
Sertifikatgjeld	27	-	-	-770	-771
Kassekreditt	27	-	-	-526	-526
Første års avdrag på langsiktig gjeld	27	-3 268	-3 277	-3 564	-3 590
Andre kortsiktig lån	27	-441	-441	-25	-25
Leverandørgjeld	28	-932	-932	-2 888	-2 888
Skyldige offentlige avgifter	28	-2 028	-2 028	-1 594	-1 594
Øvrig rentefri gjeld	28	-3 604	-3 604	-7 174	-7 174
Sum		-43 046	-45 060	-51 872	-53 621

**EIENDELER OG FORPLIKTELSE INNREGNET TIL VIRKELIG VERDI, FORDELT PÅ NIVÅ FOR VIRKELIG VERDIMÅLING**

Selskapet klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke et virkelig verdi hierarki som reflekterer betydningen av data som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Ikke justerte noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2: Andre data enn de noterte prisene som inngår i nivå 1, som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen enten direkte, det vil si som priser, eller indirekte, det vil si avledet fra priser.

Nivå 3: Data for eiendelen eller forpliktelsen som ikke bygger på observerbare markedsdata.

2011	Note	Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			Virkelig verdi
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Beløp i mill. kroner					
<b>Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi</b>					
Energiderivater	24	20	4 137	3 714	7 871
Valuta- og rentederivater	24	-	1 667	-	1 667
Obligasjoner	23	224	-	-	224
Aksjer og finansplasseringer	23	116	-	-	116
Rentefond	23	115	-	-	115
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev, obligasjoner	25	2 199	-	-	2 199
Sum		2 674	5 804	3 714	12 192
<b>Tilgjengelig for salg finansielle eiendeler</b>					
Andre aksjer og andeler	20	11 053	-	-	11 053
Sum		11 053	-	-	11 053
<b>Finansielle forpliktelser pliktig vurdert til virkelig verdi</b>					
Energiderivater	24	-205	-2 979	-5 357	-8 541
Valuta- og rentederivater	24	-	-1 475	-	-1 475
Egenkapitalinvestering CO <sub>2</sub> -fond	20	-	-	-7	-7
Sum		-205	-4 454	-5 364	-10 023



Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

2010	Beløp i mill. kroner	Note	Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			Virkelig verdi
			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
<b>Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi</b>						
Energiderivater		24	1 060	4 224	2 519	7 803
Valuta- og rentederivater		24	-	1 684	-	1 684
Egenkapitalinvestering CO <sub>2</sub> -fond		20	-	-	65	65
Obligasjoner		23	214	-	-	214
Aksjer og finansplasseringer		23	95	-	-	95
Rentefond		23	115	-	-	115
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev, obligasjoner		25	1 632	-	-	1 632
Sum			3 116	5 908	2 584	11 608
<b>Tilgjengelig for salg finansielle eiendeler</b>						
Andre aksjer og andeler		20	15 182	-	-	15 182
Sum			15 182	-	-	15 182
<b>Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi</b>						
Energiderivater		24	-385	-3 724	-4 150	-8 259
Valuta- og rentederivater		24	-	-1 096	-	-1 096
Sum			-385	-4 820	-4 150	-9 355
<b>Urealiserte verdiendringer totalt</b>						
Beløp i mill. kroner		Note		<b>2011</b>		2010
Energikontrakter		10		<b>-1 098</b>		193
Valuta- og rentekontrakter		15		<b>-4 025</b>		-1 369
Sum				<b>-5 123</b>		-1 176
<b>Eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi basert på nivå 3</b>						
Beløp i mill. kroner			Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi	Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi		<b>Totalt</b>
Inngående balanse 01.01.2011			2 584	-4 150		<b>-1 566</b>
Urealiserte verdiendringer			348	-839		<b>-491</b>
Kjøp			824	-179		<b>645</b>
Flyttet fra Nivå 3			-42	-196		<b>-238</b>
Utgående balanse 31.12.2011			3 714	-5 364		<b>-1 650</b>
<b>Netto realisert gevinst (+)/tap (-) for 2011</b>						
						<b>-222</b>
Inngående balanse 01.01.2010			1 885	-4 753		-2 868
Urealiserte verdiendringer			900	-31		869
Kjøp			3	-		3
Flyttet fra Nivå 3			-204	634		430
Utgående balanse 31.12.2010			2 584	-4 150		-1 566
<b>Netto realisert gevinst (+)/tap (-) for 2010</b>						
						<b>182</b>
<b>Sensitivitetsanalyse av faktorer klassifisert til nivå 3</b>						
Beløp i mill. kroner				10 % reduksjon		10 % økning
Netto effekt på kraftpriser				-449		533
Netto effekt på gasspriser				-		44

Årsaken til at endringene ikke er 100 % symmetriske, er opsjonalitet i kontraktene.

## 32 → MARKEDSRISIKO I KONSERNET

### GENERELT OM RISIKO OG RISIKOSTYRING FINANSIELLE INSTRUMENTER

Statkraft har en helhetlig tilnærming til konsernets markedsrisikoer. Statkraft opererer i virksomheter som innebærer risiko på mange områder. Risikostyring handler ikke om å fjerne risiko, men å ta riktig risiko ut fra konsernets risikovilje og -evne, kompetanse, soliditet og utviklingsplaner. Hensikten med risikostyringen er å identifisere trusler og muligheter for konsernet, og å styre risiko mot et akseptabelt nivå slik at det gis rimelig sikkerhet for at konsernets målsettinger oppnås.

Markedsrisiko er risikoen for at et finansielt instruments virkelige verdi eller framtidige kontantstrømmer vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. I Statkraft vil markedsrisikoen i hovedsak være knyttet til kraftpriserisiko, CO<sub>2</sub>-priser, gasspriserisiko, renterisiko og valutarisiko. I det følgende vil det redegjøres nærmere for ulike typer av markedsrisiko og hvordan disse styres.

### BESKRIVELSE AV RISIKOSTYRINGEN INNEN ENERGIHANDEL

Risikostyringen innen energihandel i Statkraft fokuserer på hele porteføljer av kontrakter og ikke spesifikt på kontrakter i henhold til IAS 39. Det er for alle porteføljer etablert interne retningslinjer for grad av eksponering i markedet. Ansvar for den kontinuerlige oppfølgingen av tildelte fullmakter og rammer er lagt til organisatorisk uavhengige enheter. Rammene for handel med både finansielle og fysiske kontrakter overvåkes kontinuerlig og rapporteres jevnlig.

Beskrivelse av energiporteføljene i Statkraft følger under:

**Nordisk vannkraft** Den nordiske vannkraftporteføljen har til hensikt å ivareta vannkraftproduksjon i Norden og risiko i tilknytning til dette.

Nordisk vannkraft er utsatt for både pris- og mengderisiko, fordi både framtidig pris og tilsig er ukjent. Fullmakter er basert på årlige volumgrenser og forholdet til tilgjengelig produksjon. Målsetningen til porteføljestyringen er å optimere porteføljens inntekter og i tillegg redusere risikoen for porteføljen. Risikoen kvantifiseres ved å foreta simuleringer av ulike scenarier for relevante risikofaktorer.

Nettoeksponeringen i denne porteføljen består av de til enhver tid oppdaterte produksjonsprognoser, fysiske kjøps- og salgskontrakter, samt kontrakter over kraftbørser og bilaterale finansielle kontrakter.

De finansielle kontraktene er både kontrakter handlet over kraftbørser og bilaterale kontrakter. I all hovedsak har de løpetider som ligger innenfor fem år, men enkelte bilaterale finansielle kontrakter har løpetid frem til 2020. Enkelte av de i utgangspunktet evigvarende konsesjonskraftavtalene er reforhandlet til finansielt oppgjør for kortere tidsperioder.

De fysiske salgsforpliktelsene består av industrikraftkontrakter til myndighetsbestemte priser, langsiktige salgskontrakter, konsesjonskraftkontrakter samt diverse frikraft og erstatningskraftavtaler. Industrikraftkontraktene til myndighetsbestemte priser utløp i juli 2011. De langsiktige avtalene har ulik varighet, men den lengste gjelder til 2030. Konsesjonskraftkontraktene er evigvarende. For enkelte av de fysiske salgsforpliktelsene er prisen indeksert opp mot annen markedsrisiko som metaller og valuta (innebygde derivater).

Finansielle kontrakter og innebygde derivater i fysiske kontrakter vurderes til virkelig verdi, øvrige kontrakter kvalifiserer ikke for balanseføring og resultatføres som del av normalt kjøp og salg.

**Kontinentale eiendeler** Porteføljen har til hensikt å ivareta kraftproduksjon på kontinentet inkludert gasskraftverket på Kårstø samt risiko i tilknytning til dette.

Markedsrisikoen i porteføljen er relatert til fremtidige markedspriser for kraft, CO<sub>2</sub>, gass, kull og oljeprodukter. Fullmakter er basert på årlige volumgrenser og forholdet til tilgjengelig produksjon. Målsetningen til porteføljestyringen er å optimere porteføljens inntekter og i tillegg redusere risikoen for porteføljen. Risikoen kvantifiseres ved å foreta simuleringer av ulike scenarier for relevante risikofaktorer.

Eiendelene i porteføljen er Baltic Cable AB, gasskraftverkene, finansielle og fysiske energikontrakter og kontinentale eiendeler forøvrig. Statkraft foretar handel i henhold til gjeldende fullmakter gjennom å låse inn inntjeningen når kraftprisene relativt til gassprisene pluss CO<sub>2</sub>-kostnadene er attraktive. I tillegg foretas det også finansielle krafthandler for å optimere inntekter på Baltic Cable.

Kontraktporteføljen består av finansielle og fysiske kontrakter relatert til eiendelene. Alle finansielle kontrakter samt flere fysiske kontrakter vurderes til virkelig verdi.

Konsernet har eierandeler i fem gasskraftverk, fire i Tyskland og ett i Norge, og har i den forbindelse inngått leveringskontrakter for naturgass. Kjøpsprisen i disse kontraktene indekseres mot kull og olje. Avtalene har ulik varighet. Gassavtalene vurderes til virkelig verdi i henhold til IAS 39.

De finansielle kontraktene i porteføljen er forwardkontrakter for kraft, CO<sub>2</sub>, oljeprodukter, gass og kull. Prisutviklingen i spotmarkedet for kraft, gass, de underliggende råvarer som inngår i indekseringen av gasskontraktene samt CO<sub>2</sub> påvirker gasskraftverkens inntjening.

**Trading og origination** Statkraft har ulike porteføljer for trading og origination som forvaltes uavhengig av konsernets forventede kraftproduksjon. Det er etablert trading team i Oslo, Trondheim, Stockholm, Amsterdam og Düsseldorf. Porteføljene agerer i markedet med tanke på gevinster på endringer i markedsverdier for energi- og energirelaterte produkter samt gevinster på ikke-standard kontrakter.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

Statkraft har allokert risikokapital for trading og origination virksomheten. Det er etablert klare retningslinjer for hvilke produkter det kan handles med. Fullmaktene for trading og origination aktivitetene følges ved fastsatte grenser for Value-at-Risk and Profit-at-Risk. Begge metodene beregner det maksimale tap en portefølje vil kunne bli påført med en gitt sannsynlighet over en gitt periode. Kredittisiko og operasjonell risiko er også kvantifisert mot den allokerte risikokapitalen.

Alle kontrakter i trading og origination vurderes til virkelig verdi i henhold til IAS 39.5 og 39.6.

**Tradingaktivitetene** Tradingaktivitetene innebærer kjøp og salg av standardiserte og likvide produkter. Det handles med kraft og CO<sub>2</sub>-produkter i tillegg til grønne sertifikater, gass og oljeprodukter. Kontraktene i tradingporteføljene har løpetider fra 0–5 år.

**Originationaktivitetene** Originationaktivitetene inkluderer kjøp og salg både av standard produkter og strukturerte kontrakter. Strukturerte produkter kan være kraftkontrakter med en spesiell timeprofil, langsiktige kontrakter eller kraftkontrakter i forskjellige valutaer. Handler med transportkapasitet over grenser og virtuelle kraftverkskontrakter er også inkludert i aktivitetene. Som hovedregel brukes noterte likvide kontrakter som systempris, områdepriser og valuta til å redusere risikoen som handel i strukturerte produkter og kontrakter medfører. Majoriteten av kontraktene i porteføljen har løpetider opptil fem år, men enkelte kontrakter har løpetid til og med 2028.

**Andre industrikontrakter** I andre industrikontrakter inngår i sin helhet energikontrakter i SN Power. Eksponering knyttet til energikontraktene er i all hovedsak knyttet til forventet fremtidig prisutvikling i det brasilianske markedet. Utarbeidelse av prisbaner skjer i samarbeid mellom markedsavdelingen i Norge, lokale analytikere og konsulenter, og beregningene oppdateres kvartalsvis.

#### **VALUTA- OG RENTERISIKO**

Innenfor finansaktivitetene i konsernet eksponeres Statkraft for to hovedtyper av markedsrisiko; valutarisiko og renterisiko. Statkraft benytter rente- og valutainstrumenter som ledd i styringen av selskapets rente- og valutaeksponering.

Rentebytteavtaler, valuta- og rentebytteavtaler og valutaterminkontrakter brukes for å oppnå ønsket valuta og rentestruktur på selskapets låneportefølje. Valutaterminkontrakter anvendes også for å sikre kontantstrømmer i utenlandsk valuta.

I det følgende beskrives hvordan Statkraft håndterer hver av disse risikoene.

**Valutarisiko** Statkraft har valutarisiko i form av transaksjonsrisiko som i hovedsak er knyttet til kraftsalgsinntekter, investeringer, utbytte fra datterselskaper og tilknyttede selskaper i utenlandsk valuta. Balanserisiko knytter seg til eierandeler i utenlandske datterselskaper i Belgia, Storbritannia, Sverige, Tyrkia og Tyskland, samt i SN Power som har funksjonell valuta i USD. Det er også balanserisiko i eierandeler ved enkelte tilknyttede selskaper.

Oppgjørsvalutaen for Statkrafts kraftomsetning på kraftbørs er euro, og alle kontrakter som inngås over kraftbørs nomineres i euro og har således en eksponering mot euro. Det oppstår tilsvarende valutaeksponering ved krafthandel på andre børser med annen valuta enn euro. Statkraft sikrer valutaeksponeringen knyttet til kontantstrømmer fra kraftsalg av fysiske kontrakter og finansiell handel på kraftbørs, investeringer, utbytter og andre valutaeksponeringer i henhold til selskapets finansstrategi. Økonomisk sikring oppnås ved å benytte finansielle derivater og lån i valuta som sikringsinstrumenter. Det er få av sikringsrelasjonene som oppfyller kravene til regnskapsmessig sikring i henhold til IAS 39.

Etterlevelse av rammen for valutarisiko følges opp løpende av den uavhengige middle office-funksjonen. Ansvar for henholdsvis inngåelse og oppfølging av posisjoner er underlagt arbeidsdeling og tilordnet adskilte organisatoriske enheter. Det rapporteres jevnlig til konsernledelsen ved konserndirektør økonomi og finans hvilken valutaeksponering som eksisterer per valuta i forhold til fastsatte rammer i finansstrategien.

**Renterisiko** Det vesentligste av Statkrafts renterisikoeksponering er knyttet til låneporteføljen. Det er etablert rammer for rentestyring med utgangspunkt i en fordeling mellom flytende og fast rente. Målet er at låneporteføljen i hovedsak skal være renteeksponert mot flytende rente, men det kan inngås eksponering mot faste renter for inntil 50 % av innlånsporteføljen. Den delen av porteføljen som har fast rente, skal som hovedregel være bundet for mer enn fem år. Strategi for styring av renterisiko er fastsatt med utgangspunkt i et formål om mest mulig kostnadseffektiv finansiering, men samtidig med et ønske om en viss stabilitet og forutsigbarhet i finanskostnadene. Det er etablert rammer for maksimal eksponering også mot renter i andre valutaer enn norske kroner. Løpende vurderinger av hvilke posisjoner som skal inntas skjer per valuta, gitt de markedsforhold man ser for valutaen og den helhetlige eksponering man har i valutaen.

Etterlevelse av rammen for renterisiko følges opp løpende av den uavhengige middle office-funksjonen. Ansvar for henholdsvis inngåelse og oppfølging av posisjoner er underlagt arbeidsdeling og tilordnet adskilte organisatoriske enheter. Det rapporteres jevnlig til konsernledelsen ved konserndirektør økonomi og finans hvilken renteeksponering som eksisterer per valuta i forhold til fastsatte rammer i finansstrategien.

## 33 → ANALYSE AV MARKEDSRISIKO

Statkrafts hovedvirksomhet er produksjon og handel med kraft. I et marked med stort innslag av vannkraft, der tilgangen på vann varierer sterkt fra år til år, vil også pris og produksjonsevne variere betydelig. Statkraft benytter i stor grad terminkontrakter og andre finansielle instrumenter til inntektssikring. Markedsrisiko knyttet til energidisponeringen omfatter således volumrisiko, kraftpriserisiko i spotmarkedet og risiko knyttet til posisjoner i finansielle instrumenter. I tillegg tas det markedsposisjoner i forbindelse med porteføljene innenfor Trading og Origination. Statkraft er videre eksponert for markedsrisiko relatert til rente- og valutaposisjoner, fjernvarme- og sluttbrukervirksomheten, samt risiko knyttet til nettdrift gjennom at inntekten er relatert til rentemarkedet.

Risiko kvantifiseres som avvik fra forventet resultat etter skatt med et gitt konfidensnivå. Markedsrisiko inngår i disse beregningene, og beregningene benyttes både i oppfølgingen av virksomhetsområdene/porteføljene og på konsernnivå som del av rapporteringen til konsernledelsen og styret. Risikomålet for markedsrisiko skal med 95 % sannsynlighet dekke alle potensielle tap (avvik fra forventning) knyttet til markedsrisiko på balansedagens posisjoner i løpet av ett år. Statistiske metoder er lagt til grunn for beregningene av usikkerheten i de underliggende instrumentene/prisene og sammenhengen mellom disse.

Tidshorizonten for beregningene er ett år. For kontrakter med eksponering utover ett år, er det bare usikkerheten i dette året som gjenspeiles i beregningene. Eksponeringen kan være faktisk eksponering eller en forventet maksimal utnyttelse av rammer. Modellen tar videre hensyn til samvariasjon, både innen de enkelte områdene og mellom områdene.

Total markedsrisiko er beregnet til 1210 millioner kroner pr 31.12.2011. Sum markedsrisiko før diversifiseringseffekter er omtrent uforandret fra 2010, noe som skyldes at økningen i risiko knyttet til Trading og Origination motvirkes av en omtrent tilsvarende reduksjon for risiko i energidisponering, rente og valuta samt nettinntekter. Diversifiseringseffekten fremkommer som forskjellen mellom sum markedsrisiko innen de spesifiserte områdene og total markedsrisiko der man tar hensyn til samvariasjonen mellom for eksempel kraftpriser, renter og valutakurser. Det er en liten økning i diversifiseringseffekter målt i kroner og i prosent.

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Markedsrisiko i energidisponeringen (volumrisiko, prisrisiko spot og sikring)	1 167	1 215
Markedsrisiko i porteføljer for trading og origination	271	206
Markedsrisiko innen rente- og valuta	197	220
Markedsrisiko i nettinntekter	36	27
Markedsrisiko i sluttbrukervirksomhet og fjernvarme	50	50
Sum markedsrisiko før diversifiseringseffekter	1 721	1 718
Diversifiseringseffekter	-511	-467
Total markedsrisiko	1 210	1 251
Diversifiseringseffekt i prosent	30 %	27 %

### Spesifikasjon av valutafordeling for lån <sup>3)</sup>

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Lån i norske kroner	15 204	19 324
Lån i svenske kroner	2 624	2 607
Lån i euro	14 756	14 852
Lån amerikanske dollar	2 118	1 887
Lån i øvrig valuta	9	-
Sum	34 711	38 670

<sup>3)</sup> Inkluderer rentebærende langsiktig gjeld, første års avdrag på rentebærende langsiktig gjeld, sertifikater og valutaeffekten av rente- og valutabytteavtaler.

### Spesifikasjon av renter per valuta <sup>3)</sup>

	2011	2010
Nominell gjennomsnittlig rente, norske kroner	4,60 %	4,20 %
Nominell gjennomsnittlig rente, svenske kroner	2,90 %	1,30 %
Nominell gjennomsnittlig rente, euro	3,90 %	3,50 %
Nominell gjennomsnittlig rente, amerikanske dollar	3,60 %	4,10 %

<sup>3)</sup> Inkluderer rentebærende langsiktig gjeld, første års avdrag på rentebærende langsiktig gjeld, sertifikater, rentebytteavtaler og rente- og valutabytteavtaler.

### Rentebinding låneportefølje <sup>4)</sup>

Beløp i mill. kroner	Fremtidige rentereguleringer				Sum
	2012	1-3 år	3-5 år	5 år og senere	
Lån i norske kroner	8 788	-1 114	2 720	4 810	15 204
Lån i svenske kroner	2 610	-	14	-	2 624
Lån i euro	9 303	42	19	5 392	14 756
Lån i amerikanske dollar	1 571	-	-	547	2 118
Lån i øvrig valuta	-	-	-	9	9
Sum	22 272	-1 072	2 753	10 758	34 711

<sup>4)</sup> Inkluderer rentebærende langsiktig gjeld, første års avdrag på rentebærende langsiktig gjeld, sertifikater og valutaeffekten av rente- og valutabytteavtaler. Fordelingen mellom år hensyntar rentereguleringen i rentebytteavtaler og rente- og valutabytteavtaler.

### Kortsiktige finansielle plasseringer- obligasjoner per debitorkategori

Beløp i mill. kroner	2011	2010	Mod. durasjon	Gj.snittrente (%)
Forretnings- og sparebanker	103	92	1,59	4,10 %
Industri	30	33	3,25	4,00 %
Offentlig sektor	90	89	3,34	3,10 %
Sum	223	214		

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 34 → KREDITTRISIKO OG LIKVIDITETSRISIKO

Statkrafts finansielle instrumenter vil være eksponert for kredittisiko og likviditetsrisiko.

### KREDITTRISIKO

Kredittisiko er risikoen for at en part i et finansielt instrument vil påføre den annen part et finansielt tap ved å ikke innfri sin forpliktelse. Statkraft påtar seg motpartsrisiko ved krafthandel og fysisk salg ved plassering av overskuddslikviditet og ved handel med finansielle instrumenter.

For finansielle kraftkontrakter som gjøres opp mot kraftbørs, forutsettes ingen motpartsrisiko. For alle andre inngåtte kraftkontrakter fastsettes rammene mot den enkelte motpart med utgangspunkt i en intern kreditt-rating. Motpartene blir her gruppert i ulike klasser. Den interne kreditt-ratingen er basert på finansielle nøkkeltall. Bilaterale kontrakter er underlagt rammer for hver motpart både med hensyn til volum, beløp og varighet. Statkraft har også en egen klasse for motparter det ikke handles med av etiske hensyn.

For å redusere kredittisikoen benyttes i noen tilfeller bankgarantier ved inngåelsen av en avtale. Banken som utsteder garantien må være en internasjonal ratet forretningsbank. Morselskapsgarantier benyttes også. I slike tilfeller vurderes og kategoriseres morselskapet på ordinær måte. Datterselskapet vil naturlig nok aldri kunne plasseres høyere enn morselskapet. Ved bankgarantier og morselskapsgarantier vil motparten klassifiseres i samme klasse som garantiutsteder.

Statkraft har nettingavtaler med flere av sine motparter innenfor energihandelen. Ved mislighold av forpliktelsen gir nettingavtalene en rett til sluttoppgjør hvor alle fremtidige kontraktsposisjoner motregnes og gjøres opp.

Plassering av overskuddslikviditet er i hovedsak fordelt på institusjoner med A-rating eller bedre. For finansielle instrumenter beregnes et tapspotensial ved manglende oppfyllelse av kontrakten fra motpartens side. Statkraft har inngått avtale om ukentlig kontantoppgjør av markedsverdien på finansielle derivater med sine motparter (cash collateral), slik at motpartseksponeringen knyttet til disse avtalene er sterkt redusert.

Statkraft har gode oppfølgingsrutiner som bidrar til at utestående fordringer innbetales i henhold til avtale. Aldersfordelte kundelister følges opp kontinuerlig. Hvis en kontraktsmotpart får betalingsproblemer følges særskilte prosedyrer.

Risiko for at motparter ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser anses for å være begrenset. Historisk har det vært begrensede tap på fordringer.

Rammene for eksponering mot enkeltmotparter overvåkes kontinuerlig og rapporteres jevnlig. I tillegg kvantifiseres motpartsrisikoen ved å kombinere eksponeringen med sannsynligheten for mislighold for de enkelte motpartene. Den samlede motpartsrisikoen beregnes og rapporteres for alle relevante enheter, i tillegg til at den konsolideres på konsernnivå og inngår i konsernriskostyringen.

Statkrafts brutto eksponering for kredittisiko tilsvarer innregnede verdier av finansielle eiendeler slik disse gjenfinnes i de ulike notene til balansen. Statkraft har stilt morselskapsgarantier for datterselskap og tilknyttede selskap (note 39). Maksimal eksponering for kredittisiko overstiger ikke allerede innregnede verdier av finansielle eiendeler. Brutto eksponering for kredittisiko i finansielle eiendeler er til dels redusert gjennom sikkerheter. I den grad det er stilt relevante sikkerheter av vesentlig betydning er dette gjengitt nedenfor.

Beløp i mill. kroner	Note	2011	2010
<b>Brutto eksponering kredittisiko:</b>			
Øvrige finansielle anleggsmidler	20	11 046	15 247
Derivater	24	9 538	9 487
Fordringer	22	12 158	10 791
Kortsiktige finansielle plasseringer	23	455	424
Bankinnskudd, kontanter og lignende	25	8 483	20 154
Sum		41 680	56 103
<b>Eksponering avdempet av sikkerheter (garantier, cash collateral mv):</b>			
Derivater	27	-1 330	-1 080
Netto eksponering kredittisiko		40 350	55 023

For finansielle derivater er kredittisiko for de fleste motparter og derivater avhjulpet gjennom sikkerheter i form av cash collateral. Cash collateral gjøres opp ukentlig og er ikke nødvendigvis sammenfallende med 31. desember. Det vil derfor kunne være utestående kredittisiko ved årsslutt.

Det er vedtatt rammer for eksponering mot enkeltmotparter som benyttes ved kortsiktige plasseringer.

Alle kontanter og bankinnskudd er fordringer på banker.

### LIKVIDITETSRISIKO

Statkraft påtar seg likviditetsrisiko ved at løpetiden på finansielle forpliktelser ikke stemmer overens med den kontantstrømmen som eiendelene genererer, og ved variasjon i sikkerhetskrav knyttet til både finansielle kontrakter i terminmarkedet (kraftbørsene) og krav i form av cash collateral. Statkraft har gode lånemuligheter i det norske og internasjonale obligasjons- og bankmarkedet. Trekkfasiliteter er etablert for å sikre tilgang til kortsiktig finansiering. Det er etablert en garantiramme for å kunne møte betydelige svingninger i sikkerhetskrav overfor Nord Pool knyttet til finansielle kontrakter i terminmarkedet. Et eget måltall for kortsiktig likviditetsevne inngår i konsernets målekort og angir Statkrafts evne til å dekke sine fremtidige forpliktelser. Måltallet skal ligge mellom 1,5 og 4,0. Likviditetsevnen er i denne sammenheng definert som summen av likviditetsbeholdning, kommitterte trekkrettigheter, kassekreditt og prognostiserte innbetalinger de neste seks månedene dividert med prognostiserte utbetalinger de neste seks månedene.



Finansavdelingen utarbeider likviditetsprognoser som er viktig i den daglige likviditetsstyringen og for planlegging av fremtidige finansieringsbehov. Likviditetsreserven er et verktøy for finansavdelingens risikostyring og fungerer som en buffer i forhold til likviditetsprognosen. Likviditetsreserven består av selskapets likviditetsbeholdning, kommitterte trekkrettigheter og kassekreditt. Likviditetsbeholdningen skal dekke normale svingninger i selskapets kontantstrøm. Kommitterte trekkrettigheter vil være Statkrafts buffer mot uforutsette hendelser med betydelige likviditetsmessige konsekvenser. Et eget måltall for kortsiktig likviditetskapasitet, som reflekterer Statkrafts evne til å dekke sine fremtidige forpliktelser, er inkludert i konsernets balanserte målstyring.

#### Forfallsplan eksterne langsiktige forpliktelser

Beløp i mill. kroner	2012	2013	2014	2015	2016	Etter 2016
Avdrag på obligasjonslån i det norske markedet	-	-	-	-	-	400
Avdrag på eksterne lån i døtre og andre lån	3 268	3 963	4 077	6 161	4 405	12 437
Rentebetalinger	1 485	1 411	1 383	1 064	871	1 604
Sum	5 113	5 374	5 460	7 225	5 276	14 441

#### Fordeling av udiskontert verdi på tidsperioder

Konsernet har en stor beholdning av finansielle instrumenter, vist som derivater i balansen. For derivater med negativ markedsverdi der kontraktsmessige forfall er avgjørende for forståelsen av tidspunktet for kontantstrømmene, er de udiskonterte verdiene fordelt på tidsperioder som vist i tabellen under.

Beløp i mill. kroner	2012	2013	2014	2015	2016	Etter 2016
Energiderivater	3 666	1 685	977	809	598	633
Rente- og valutaderivater	246	-162	-38	73	107	811
Sum derivater	3 912	1 523	939	882	705	1 444

## 35 → STYRING AV KAPITALSTRUKTUR

Hovedmålsettingene ved konsernets styring av kapitalstruktur er å ha en fornuftig balanse mellom soliditet og ekspansjonskraft, samt å opprettholde en sterk kredittrating.

Virkemidler ved styring av kapitalstruktur på lang sikt er i hovedsak opptak og nedbetaling av langsiktig gjeld, samt inn- og utbetalinger av innskutt kapital fra/til eier. Konsernet søker å hente fremmedkapital fra ulike lånemarkeder. Konsernet er ikke pålagt eksterne krav med hensyn til styring av kapitalstruktur annet enn det som følger av markedets forventninger og eiers krav om utbytte.

Det har ikke skjedd endringer i målsettinger og retningslinjer innenfor styring av kapitalstruktur i konsernet gjennom 2011.

Det viktigste måltallet for konsernets styring av kapitalstruktur er langsiktig kredittrating. Statkraft har en langsiktig kredittrating på A- (stable outlook) fra Standard & Poor's og Baa1 (stable outlook) fra Moody's. Statkrafts mål er å opprettholde dagens rating, og minimum BBB+/Baa1.

#### Oversikt over kapital som inngår i styring av kapitalstruktur

Beløp i mill. kroner	Note	2011	2010
Rentebærende langsiktig gjeld	27	31 443	34 251
Rentebærende kortsiktig gjeld	27	5 039	5 965
Bankinnskudd og kortsiktige finansielle plasseringer	23, 25	-8 938	-20 476
Netto gjeld		27 544	19 740

## 36 → YTELSE TIL LEDEDE ANSATTE OG STYRET

Statkraft er organisert i resultatenheter og støtteenheter. Lederne for disse rapporterer til konsernledelsen som består av konserndirektører og konsernsjef.

#### Lønn og andre ytelser til ledende ansatte

Beløp i hele kroner	Lønn	Bonus <sup>2)</sup>	Natural- ytelser	Lønn og andre ytelser
Christian Rynning-Tønnesen, konsernsjef	4 026 276	-	188 838	4 215 114
Stein Dale, konserndirektør <sup>1)</sup>	1 238 831	450 000	77 364	1 766 195
Jens B. Staff, konserndirektør <sup>1)</sup>	527 300	-	40 256	567 556
Jon Brandsar, konserndirektør	2 130 749	375 000	167 436	2 673 185
Steinar Bysveen, konserndirektør	2 221 983	152 083	187 428	2 561 494
Hilde Bakken, konserndirektør	1 919 047	237 500	186 056	2 342 603
Asbjørn Grundt, konserndirektør	2 560 994	333 750	159 029	3 053 773
Øistein Andresen, konserndirektør	2 016 552	72 917	152 312	2 241 781

<sup>1)</sup> Stein Dale fratradte stillingen som konserndirektør 30. juni 2011, og Jens B. Staff tiltrådte som ny konserndirektør fra 1. oktober 2011.

<sup>2)</sup> Bonus er opptjent i 2010, men utbetalt i 2011.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

Konsernledelsen har ikke mottatt godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern enn det som er vist over. Det er ikke gitt tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder.

For 2010 var total lønn og andre ytelser til ledende ansatte 17 142 850 kroner.

**Godtgjørelse til styret, revisjons- og kompensasjonsutvalg samt deltakelse på styremøter**

Beløp i hele kroner	Styregodt- gjørelse	Revisjons- utvalg	Kompensa- sjonsutvalg	Deltakelse på styremøter
Svein Aaser, styreleder	410 000	-	42 750	12
Ellen Stensrud, nestleder	295 000	-	-	10
Halvor Stenstadvold, styremedlem	239 000	79 500	-	11
Berit J. Rødseth, styremedlem	239 000	58 000	-	12
Inge Ryan, styremedlem	239 000	58 000	-	12
Silvija Seres, styremedlem	239 000	-	26 500	12
Thorbjørn Holøs, ansattevalgt styremedlem	239 000	58 000	-	12
Odd Vanvik, ansattevalgt styremedlem	239 000	-	26 500	8
Lena Halvari, ansattevalgt styremedlem	239 000	-	-	11

Styret har ikke avtaler om annet vederlag enn styrehonorar og vederlag for deltakelse i utvalgsarbeid, og det er heller ikke gitt lån eller stilt sikkerhet til fordel for medlemmer av styret.

For 2010 var total godtgjørelse til styret, revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg henholdsvis 2 273 500 kroner, 217 000 kroner og 92 000 kroner.

**Kostnadsført pensjon til ledende ansatte**

Beløp i hele kroner	Pensjoner <sup>1)</sup>
Christian Rynning-Tønnesen, konsernsjef	2 088 926
Stein Dale, konserndirektør	508 813
Jens B. Staff, konserndirektør	203 507
Jon Brandsar, konserndirektør	1 087 156
Steinar Bysveen, konserndirektør	995 000
Hilde Bakken, konserndirektør	860 333
Asbjørn Grundt, konserndirektør	940 588
Øistein Andresen, konserndirektør	971 845

<sup>1)</sup> Årets regnskapsmessige kostnad for pensjonsordning som gjenspeiler perioden som den enkelte har fungert i stilling som ledende ansatt.

For 2010 var total pensjonsavsetning til ledende ansatte 8 333 437 kroner.

**STYRETS ERKLÆRING OM LEDERLØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDEDE ANSATTE**

Styret i Statkraft har etablert et særskilt kompensasjonsutvalg. Mandatet til utvalget er:

- En gang per år å forberede styrebehandling av lønn og vilkår for konsernsjef
- Forberede behandling i styret av prinsipielle spørsmål knyttet til lønnsnivå, bonussystemer, pensjonsvilkår, ansettelsesavtaler og lignende for ledere i Statkraft.
- Behandle særlige spørsmål knyttet til kompensasjon for ansatte i Statkraftkonsernet i den utstrekning utvalget finner at disse berører forhold av særlig betydning for konsernets eksterne profil, konkurransevne, og dets attraktivitet som arbeidsgiver.

I tillegg til dette skal konsernsjefen konsultere kompensasjonsutvalget med sin innstilling for lønnsregulering av konserndirektører og konsernrevisor før endelig beslutning. Statkraft har en policy på at vi skal ha konkurransedyktige betingelser, men vi skal ikke være lønnsledende.

Ved fastsettelse av lønn og annen godtgjøring i Statkraft benyttes et eksternt stillingsvurderingssystem som rangerer stillingene etter en anerkjent og utbredt metodikk. Det foretas årlig en undersøkelse av hvordan tilsvarende rangerte stillinger i det norske arbeidsmarkedet er avlønnet. Denne informasjonen sammen med intern belønningspraksis i Statkraft danner grunnlaget for fastsettelse av godtgjøring.

**REDEGJØRELSE FOR LEDERLØNNSPOLITIKK**

Konsernsjefen godtgjøres kun med fastlønn, og konserndirektørene godtgjøres med fastlønn og variabel lønn.

**Fastlønn** Fastlønn fastsettes etter en stillings- og markedsvurdering – vurdert opp mot Statkrafts policy om å tilby konkurransedyktige betingelser, men ikke være lønnsledende. Ved den årlige reguleringen vektlegges også gjennomsnittlig lønnsvekst for øvrige ansatte i konsernet.

**Variabel lønn** I tillegg til fastlønn har konsernet en bonusordning for konserndirektørene. De årlige bonusavtalene har en maksimal utbetaling på kroner 500 000. De avtalte målene er finansielle, operasjonelle og individuelle.

**Andre variable elementer** Ytterligere variable elementer inkluderer ordninger med firmabil, aviser, mobiltelefon og dekning av bredbåndskommunikasjon i samsvar med etablerte standarder.

**Pensjonsordninger** Statkraft har for heleide norske virksomheter sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse. I tillegg er det etablert en pensjonsordning over driften for inntekt over 12 G. Denne ordningen omfatter alle ansatte med lønn over 12 G – inkludert konsernsjef og konserndirektører. Konsernsjef Christian Rynning-Tønnesen, har en pensjonsalder på 67 år med en pensjonsytelse på 66 % av årslønnen forutsatt full opptjeningstid på 30 år.

De øvrige konserndirektørene har pensjonsalder fra tidligst 65 år, med en pensjonsytelse på 66 % av årslønnen basert på 30 års opptjening.

Statkraft vurderer for tiden alternative ordninger for nyansatte da pensjonsordningen for inntekt over 12 G ikke lenger er i henhold til reviderte Retningslinjer for ledere i statlige foretak og selskaper.

**Stillingsendingsavtaler** Konsernsjef og enkelte av konserndirektørene har avtale om stillingsendring etter fylte 62 år. Dette er avtaler om at det på et hvert tidspunkt etter at den ansatte har fylt 62 år foreligger en gjensidig rett for den ansatte eller selskapet til å be om, eller bli bedt om, å fratruke direktørstillingen uten nærmere begrunnelse. Gjør en av partene denne retten gjeldende, skal den ansatte tilbys en annen stilling med en lønn på 75 % av direktørlønnen – og en arbeidstid på inntil 50 % frem til avtalt pensjonsalder.

Lederlønnspolitikken er i dag endret, og nye slike avtaler vil ikke bli inngått.

**Etterlønsordninger** Gjensidig oppsigelsestid for konsernsjef er avtalt til 6 måneder. For konserndirektørene er det en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder, og ved mer enn 2 års ansettelsestid er arbeidsgivers oppsigelsestid 6 måneder.

For konsernsjef og enkelte av konserndirektørene er det avtalt en særskilt etterlønn ved oppsigelse fra arbeidsgiver med kortere frist enn de ovennevnte. I avtalen fraskriver den ansatte seg rettighetene i arbeidsmiljølovens bestemmelser om oppsigelsesvern. Dersom arbeidsgiver benytter denne oppsigelsesadgangen, har den ansatte rett på et sluttvederlag på inntil 12 månedslønner utover avtalt oppsigelsestid. Beløpet skal utbetales månedlig. Sluttvederlaget skal reduseres etter fastsatte regler dersom arbeidstaker oppbærer annen inntekt innenfor utbetalingsperioden. Disse avtalene er inngått i henhold til Retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige foretak og selskaper av 28. juni 2004.

Lederlønnspolitikken er i dag endret slik at forhåndsavtalte etterlønsavtaler ikke blir inngått.

**Vilkår konsernsjef** Fastlønn til konsernsjef for 2012 er kroner 4 250 000, med øvrige vilkår slik det fremgår av denne erklæringen.

#### ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE FOR 2012

Styret tar sikte på å legge de hovedprinsipper og retningslinjer som er beskrevet i dette dokumentet til grunn for så vel fastlønn som annen godtgjørelse som ytes konsernets ledende ansatte det inneværende år.

## 37 → HONORAR TIL EKSTERN REVISOR

Deloitte AS er revisor for konsernet Statkraft.

Totale honorarer (eksklusiv merverdiavgift) til konsernrevisor for revisjon og øvrige tjenester utgjør som følger:

Beløp i tusen kroner	2011	2010
Lovpålagt revisjon	12 349	11 518
Andre attestasjonstjenester	532	1 266
Skatterådgivning	2 840	2 778
Øvrige tjenester <sup>1)</sup>	4 372	2 090
Sum	20 093	17 652

<sup>1)</sup> Honorar for øvrige tjenester i 2011 inkluderer attestasjon av bærekraftsrapport med 1215 tusen kroner og utførte kontrollhandlinger knyttet til oppkjøpstransaksjoner med 2362 tusen kroner.

Totale honorarer til andre revisorer i konsernet og øvrige tjenester utgjør som følger:

Beløp i tusen kroner	2011	2010
Lovpålagt revisjon	-	527
Andre attestasjonstjenester	-	15
Skatterådgivning	-	236
Øvrige tjenester	-	-
Sum	-	778

Nedgangen i honorar til andre revisorer i konsernet skyldes at konsernrevisor har overtatt revisjonen av alle selskapene innenfor SN Power-konsernet.

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpoppstilling  
Oppstilling over endring i egenkapital

→ **Noter**

Revisors beretning

## 38 → NÆRSTÅENDE PARTER

Alle datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter som angitt i note 5 og note 19 er nærstående parter av Statkraft. Mellomværende og transaksjoner mellom konsoliderte selskaper elimineres i konsolideringen og vises ikke i denne note.

Personer som angitt i note 36 inngår i konsernets ledelse eller styre og er også nærstående parter av Statkraft.

Alle transaksjoner med nærstående parter skjer til markedsmessige vilkår. Utover de transaksjoner som angis i denne note og note 36, er det ikke transaksjoner eller utestående av betydning med nærstående parter.

Tabellen nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som er tilknyttede selskaper eller felleskontrollerte virksomheter som ikke er eliminert i konsernregnskapet.

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Inntekter	228	52
Kostnader	358	246
Fordringer ved periodens slutt	587	40
Gjeld ved periodens slutt	323	526

### VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED EIER OG SELSKAPER KONTROLLERT AV EIER

Statkraft SF er et selskap 100 % eiet av den norske stat.

Beløp i mill. kroner	2011	2010
<b>I brutto driftsinntekter inngår:</b>		
Industrikraftkontrakter til myndighetsbestemte priser	130	1 535
Konsesjonskraft til myndighetsbestemte priser	401	308
<b>I netto driftsinntekter inngår:</b>		
Energikjøp fra Statoil	907	576
Nettleie til Statnett	825	1 216
Salg av tjenester til Statnett	65	77
<b>I driftskostnader inngår:</b>		
Eiendomsskatt og konsesjonsavgift til norske myndigheter	1 024	1 093
<b>I skattekostnader inngår:</b>		
Betalbar skatt til norske myndigheter	3 539	5 328
Betalt utbytte til den norske stat	7 985	4 189

Statkraft har i tillegg transaksjoner med andre foretak som er kontrollert av den norske stat, men hvor størrelsen på disse verken enkeltvis eller samlet er av vesentlig betydning for Statkrafts regnskaper.

I tillegg betaler konsernet direkte og ulike indirekte skatter til norske myndigheter i form av merverdiavgift mv.

## 39 → PANTSTILLELSER, GARANTIANSVAR OG FORPLIKTELSE

### PANTSTILLELSER

Fylkeskommuner og offentlig eide energiselskaper er i visse tilfeller gitt rett til å disponere en andel av kraftproduksjonen i kraftverk som tilhører Statkraft mot å dekke en andel av byggekostnadene. Fylkeskommunene/selskapene har fått anledning til å stille pant i kraftverket for å finansiere slike rettigheter. Pantegjeld som fylkeskommunene har tatt opp under denne ordningen, utgjør til sammen 1289 millioner kroner. I tillegg har andre datterselskaper pantstillelser på til sammen 2894 millioner kroner. Balanseført verdi i Statkraft Energi AS av pantsatte eiendeler utgjør 5547 millioner kroner per 31. desember 2011. I SN Power utgjør balanseført verdi av pantsatte eiendeler 4419 millioner kroner, inkludert bundne midler. I andre datterselskaper utgjør balanseført verdi av pantsatte eiendeler 945 millioner kroner.

### GARANTIANSVAR

Statkraftkonsernet har følgende garantier som ikke er balanseført:

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Morselskapsgarantier <sup>1)</sup>	11 633	9 872
Øvrige	590	79
Sum garantier i Statkraft AS	12 223	9 951
<sup>1)</sup> Hvorav de vesentligste garantiene er knyttet til energihandel med 5936 millioner kroner og forpliktelser ovenfor leverandører med 4352 millioner kroner.		
Morselskapsgarantier	1 761	1 745
Garantier på NASDAQ OMX Stockholm AB (overført fra Nord Pool i 2010) og andre kraftbørser	3 103	3 624
Øvrige	1 462	669
Sum garantier i datterselskaper	6 325	6 038
Sum	18 548	15 989

**KONTRAKTSFORPLIKTELSE**

Statkraftkonsernet har følgende forpliktelser som ikke er balanseført:

- Langsiktige avtaler om kjøp av CO<sub>2</sub>-kvoter.
- Avtaler om kjøp av gass i størrelsesorden 54 TWh i perioden frem til 2017.
- Forpliktelse vedrørende finansiell kraftutvekslingsavtale i størrelsesorden 937 millioner kroner.
- Konsesjonsavtale om utvikling, bygging og drift av tre vannkraftverk som innebærer et medansvar estimert til å være i størrelsesorden 800 millioner euro.
- SN Power vedtok i september 2010 å bygge vannkraftverket Cheves i Peru. Kraftverket vil få en installert effekt på 168 MW og en forventet årlig produksjon på 834 GWh. Investeringen har en ramme på 402 millioner US dollar, hvorav 247 millioner US dollar er gjenstående per desember 2011.
- SN Power har forpliktelser knyttet til ferdigstillelse av anlegg under bygging som er presentert som tilknyttede selskaper/felleskontrollert virksomhet i regnskapet. Total investeringsramme for prosjektene (100 %) er på 1142 millioner US dollar, hvorav gjenværende investeringer er anslått til 221 millioner US dollar. SN Power har forpliktelser til å skyte inn maksimalt 10 millioner US dollar i egenkapital i tilknyttede selskaper/felleskontrollert virksomhet for å finansiere gjenværende investeringer. Aktuelle prosjekter er i India, Chile og Panama.
- Finansieringsbehov i tilknytning til driftstans ved to anlegg i tilknyttede selskap i SN Power er vurdert til å være 51 millioner US dollar på SN Power sin andel.

**40 → LEIEAVTALER**

Totalsummen av framtidig minsteleie i henhold til uoppsigelige operasjonelle leieavtaler for hver av de følgende periodene er:

Beløp i mill. kroner	Innen 1 år etter periodens slutt	Mellom 1 og 5 år etter periodens slutt	Mer enn 5 år etter periodens slutt	Sum
Husleieavtaler	104	339	744	1 188
Øvrige leieavtaler	7	27	50	85
Sum	112	366	795	1 272

Leiebeløp knyttet til leieavtaler kostnadsført i perioden og spesifisert på følgende måte:

Beløp i mill. kroner	Minsteleie	Variabel leie	Framleiebetalinger
Husleieavtaler	87	-	1
Øvrige leieavtaler	11	-	-
Sum	98	-	1

For øvrig er det ingen vesentlige operasjonelle eller finansielle leieavtaler.

**41 → BETINGEDE UTFALL, TVISTESAKER M.M****MER-/MINDREINNTÉKT**

I den monopolregulerte nettverksomheten kan det oppstå forskjeller mellom inntektsrammen bestemt av NVE og hva som faktisk utfaktureres i nettleie. Dersom fakturert beløp er lavere enn inntektsrammen, oppstår det merinntekt, og dersom fakturert beløp er høyere, oppstår det mindreinntekt. Mer-/mindreinntekt vil utlignes over tid i tråd med at faktisk fakturering justeres.

Inntektsføringen i regnskapet baseres på faktisk fakturering. Akkumulert mer-/mindreinntekt som vist i tabellen under regnskapsføres i fremtidige perioder.

**Mer-/mindreinntekt nettverksomhet, utgående balanse**

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Akkumulert merinntekt overført til senere år	301	204
Akkumulert mindreinntekt overført til senere år	-57	-168
Netto mer-/mindreinntekt	244	36

**TVISTER**

Statkraft har omfattende virksomhet og vil som et resultat av dette til enhver tid være involvert i større eller mindre tvister. Det er ved regnskapsavleggelsen ingen pågående tvister som vil kunne påvirke Statkrafts resultat eller likviditet i vesentlig grad.

**42 → AKSJER OG AKSJONÆRFORHOLD**

Statkraft SF er eiet 100 % av den norske stat, ved Nærings- og handelsdepartementet.



→ Resultat

Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Noter  
Revisors beretning

## Resultatregnskap

STATKRAFT SF MORSELSKAP

Beløp i mill. kroner	Note	2011	2010
<b>Driftsinntekter</b>	2	881	544
Andre driftskostnader	5	-112	-170
Ordinære avskrivninger	8	-22	-23
<b>Driftskostnader</b>		-134	-193
<b>Driftsresultat</b>		747	351
Finansinntekter	6	5 039	9 445
Finanskostnader	6	-112	-236
<b>Netto finansposter</b>		4 927	9 209
Resultat før skatt		5 674	9 560
Skattekostnad	7	-80	-2 005
<b>Resultat etter skatt</b>		5 593	7 555
<b>Disponering av årets resultat</b>			
Avsatt utbytte	12	4 288	7 985
Overført til (+)/fra (-) annen egenkapital	12	1 305	-430

Resultat

Balanse ←

Kontantstrømoppstilling

Noter

Revisors beretning

## Balanse


### STATKRAFT SF MORSELSKAP

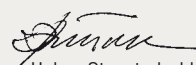
Beløp i mill. kroner	Note	2011	2010
<b>EIENDELER</b>			
Varige driftsmidler	8	1 152	1 248
Investering i datterselskaper	9	46 450	46 450
Øvrige finansielle anleggsmidler	10	400	400
<b>Anleggsmidler</b>		<b>48 001</b>	<b>48 098</b>
Fordringer	11	5 351	10 233
Bankinnskudd, kontanter og lignende		159	69
<b>Omløpsmidler</b>		<b>5 510</b>	<b>10 302</b>
<b>Eiendeler</b>		<b>53 511</b>	<b>58 400</b>
<b>EGENKAPITAL OG GJELD</b>			
Innskutt egenkapital	12	43 250	43 250
Opptjent egenkapital	12	4 916	3 611
<b>Egenkapital</b>		<b>48 166</b>	<b>46 861</b>
Utsatt skatt	7	60	91
Avsetning for forpliktelser	13	420	402
Rentebærende langsiktig gjeld	14	400	400
<b>Langsiktig gjeld</b>		<b>881</b>	<b>893</b>
Rentebærende kortsiktig gjeld	15	12	653
Betalbar skatt	7	120	1 924
Annen rentefri gjeld	16	4 332	8 069
<b>Kortsiktig gjeld</b>		<b>4 464</b>	<b>10 646</b>
<b>Egenkapital og gjeld</b>		<b>53 511</b>	<b>58 400</b>


Styret i Statkraft SF  
Oslo, 14. mars 2012

  
Svein Aaser  
styrets leder

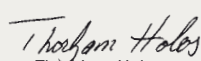
  
Ellen Stensrud  
nestleder

  
Berit Rødseth  
styremedlem


  
Halvor Stenstadvold  
styremedlem


  
Silvija Seres  
styremedlem

  
Inge Ryan  
styremedlem

  
Thorbjørn Holøs  
styremedlem

  
Odd Vanvik  
styremedlem

  
Lena Halvari  
styremedlem

  
Christian Rynning-Tønnesen  
konsernsjef

Resultat  
Balanse→ **Kontantstrømpoppstilling**Noter  
Revisors beretning

## Kontantstrømpoppstilling

STATKRAFT SF MORSELSKAP

Beløp i mill. kroner	Note	2011	2010
<b>LIKVIDER TILFØRT/BRUKT PÅ VIRKSOMHETEN</b>			
Resultat før skatt		5 674	9 560
Ordinære avskrivninger	8	22	23
Betalt skatt		-1 916	-95
Gevinst ved salg av anleggsmidler	4	-216	-
<b>Tilført fra årets virksomhet</b>		<b>3 564</b>	9 488
Endring i andre kortsiktige poster		-4 392	-5 891
Mottatt utbytte og konsernbidrag		9 255	7 848
<b>Netto likviditetsendring fra virksomheten</b>	A	<b>8 426</b>	11 445
<b>LIKVIDER TILFØRT/BRUKT PÅ INVESTERINGER</b>			
Investeringer i varige driftsmidler	8	-28	5
Salg av anleggsmidler (salgssum)	4	318	-
Investert i datterselskap		-	-14 000
Innbetalinger av utlån		-	-
<b>Netto likviditetsendring fra investeringer</b>	B	<b>290</b>	-13 995
<b>LIKVIDER TILFØRT/BRUKT PÅ FINANSIERING</b>			
Nedbetaling av langsiktig gjeld		-641	-7 282
Innskutt kapital	12	-	14 000
Utdelt utbytte	12	-7 985	-4 189
<b>Netto likviditetsendring fra finansiering</b>	C	<b>-8 626</b>	2 529
<b>Netto endring i likvider gjennom året</b>	A+B+C	<b>90</b>	-21
Bankinnskudd, kontanter og lignende 01.01		69	90
Bankinnskudd, kontanter og lignende 31.12		159	69

## Noter

STATKRAFT SF MORSELSKAP



### OVERSIKT OVER NOTER

Note 1	Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper	Note 10	Øvrige finansielle anleggsmidler
Note 2	Driftsinntekter	Note 11	Fordringer
Note 3	Lønnskostnader og antall årsverk	Note 12	Egenkapital og eierskapsforhold
Note 4	Nærstående parter	Note 13	Avsetning for forpliktelser
Note 5	Honorar til ekstern revisor	Note 14	Rentebærende langsiktig gjeld
Note 6	Finnansinntekter og -kostnader	Note 15	Rentebærende kortsiktig gjeld
Note 7	Skatter	Note 16	Annen rentefri gjeld
Note 8	Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	Note 17	Forpliktelser og garantiansvar
Note 9	Eierandeler i datterselskaper og tilknyttede selskaper		

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpstilling

→ **Noter**

Revisors beretning

## 01 → SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet til Statkraft SF er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge (GRS).

### VURDERINGS- OG KLASSIFISERINGSPRINSIPPER

**Usikkerhet i estimater** Regnskapet er basert på forutsetninger og estimater som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelse, inntekter og kostnader. Beste estimater ved tidspunkt for avleggelse av regnskapet legges til grunn, men faktiske tall kan avvike fra opprinnelige estimater.

### Prinsipper for inntekts- og kostnadsføring

Inntektsføring ved salg av varer og tjenester foretas ved opptjening, mens kostnadsføring skjer etter sammenstillingsprinsippet. Utbytter og konsernbidrag fra datterselskaper inntektsføres i opptjeningsåret, mens utbytte fra andre selskaper inntektsføres etter kontantprinsippet. Gevinst/tap ved salg av ordinære anleggsmidler behandles som driftsinntekter eller -kostnader.

### Skatter

**Generelt** Konsernets kraftproduksjonsvirksomhet i Norge, er underlagt de særskilte reglene for beskatning av kraftforetak. Konsernets skattekostnad omfatter i tillegg til ordinær resultatsskatt også naturressursskatt og grunnrenteskatt.

**Resultatsskatt** Resultatsskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel vil bare bli balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelene vil bli realisert i fremtiden. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

**Naturressursskatt** Naturressursskatt er en overskuddsuhengig skatt og beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Overskuddsskatt kan avregnes mot betalt naturressursskatt. Den andelen av naturressursskatten som overstiger overskuddsskatt, kan fremføres med renter til senere år, og blir balanseført som forskuddsbetalt skatt.

**Grunnrenteskatt** Grunnrenteskatt er overskuddsavhengig og utgjør 30 % av netto grunnrenteinntekt beregnet for hvert enkelt kraftverk. Grunnrenteinntekten blir beregnet på grunnlag av det enkelte verkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. For leveranser av konsesjonskraft og for kraft på langsiktige fysiske kontrakter med en varighet på over syv år brukes faktisk kontraktspris. Den beregnede inntekten reduseres med faktiske driftskostnader, avskrivninger og en friinntekt for å komme frem til skattegrunnlaget. Friinntekten fastsettes årlig på grunnlag av skattemessig verdi av driftsmidlene i kraftverket multiplisert med en normrente fastsatt av Finansdepartementet. Den aktuelle normrenten er for 2011 fastsatt til 2,1 %. Negativ grunnrenteinntekt per kraftverk beregnet fra og med inntektsåret 2007 kan samordnes med positiv grunnrenteinntekt for andre kraftverk skatteyter eier. Negativ grunnrenteinntekt per kraftverk fra inntektsåret 2006 eller tidligere år kan kun fremføres med renter mot senere positiv grunnrenteinntekt i samme kraftverk. Utsatt skattefordel knyttet til fremførbare negativ grunnrenteinntekt og utsatt skatt knyttet til andre midlertidige forskjeller er beregnet med basis i kraftverk hvor det er sannsynliggjort at skattefordel vil utnyttes innenfor en tidshorisont på ti år. Anvendt sats er 30 % nominell skattesats.

**Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld** Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år, klassifiseres som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig lån er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes å ikke være forbigående. Nedskrivninger reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktige lån balanseføres til pålydende, korrigert for eventuell uamortisert over- eller underkurs. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktige lån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

**Immaterielle eiendeler** Utgifter til immaterielle eiendeler er balanseført til historisk kost i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt. Immaterielle eiendeler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

**Varige driftsmidler** Varige driftsmidler blir balanseført og avskrevet lineært over antatt økonomisk levetid fra det tidspunktet driftsmidlet blir satt i ordinær drift. Anskaffelseskost består kun av direkte henførbare kostnader. Ved balanseføring av egne timer holdes indirekte administrasjonskostnader utenfor.

**Datterselskap/tilknyttede selskap** Datterselskap er selskaper hvor konsernet har bestemmende innflytelse over finansielle og driftsmessige prinsipper. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når selskapet eier mer enn 50 % av de stemmeberettigede aksjene. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det foretas nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående. Nedskrivninger reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Utbytte og andre utdelinger inntektsføres samme år som det er avsatt i datterselskapet. Overstiger utbyttet andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital og utdelingene fratrekkes investeringsverdi i balansen. Tilknyttede selskaper er selskaper hvor Statkraft SF har betydelig innflytelse. Betydelig innflytelse foreligger normalt der selskapet eier eller kontrollerer fra 20 til 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene.

**Anleggsaksjer og andeler** Alle langsiktige investeringer behandles til kostmetoden i selskapsregnskapet. Mottatt utbytte behandles som finansinntekt.

**Fordringer** Kundeordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

**Kortsiktige finansielle plasseringer** Aksjer, obligasjoner, sertifikater og lignende klassifisert som omløpsmidler er vurdert til markedsverdi.

**Betalingsmidler, kontanter og lignende** På linjen bankinnskudd, kontanter og lignende inngår også sertifikater og obligasjoner med kort restløpetid. Markedsoppgjør for derivater tilknyttet finansaktiviteter (cash collateral) balanseføres.

**Usikre forpliktelser** Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsværdi.

**Langsiktig gjeld** Opptakskostnader og over- eller underkurs regnskapsføres i henhold til effektiv rentemetoden (amortisert kost) for fastrentelån.

### FINANSIELLE DERIVATER OG SIKRING

Regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter følger intensjonen bak inngåelsen av avtalene. Ved inngåelse defineres avtalen enten som sikringsforretning eller handelsforretning.

**Rentederivat** Statkraft benytter rentederivatet for å sikre seg mot store svingninger i rentekostnadene. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om rentederivatet er utpekt som

sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Rentederivater som ikke er sikringsinstrument vurderes i henhold til laveste verdiss prinsipp. Urealiserte tap eller gevinster inngår i finansresultatet. Rentederivater som er definert som sikringsinstrument periodiseres på tilsvarende måte som rentene på sikret gjeld eller fordring. Rentederivater klassifiseres som finansielt anleggsmiddel eller langsiktig finansiell forpliktelse dersom gjenværende løpetid er lengre enn ett år.

Ved oppgjør av lån før forfall resultatføres gevinst og tap. Rentederivater knyttet til lån som er nedbetalt blir normalt kansellert. Gevinst og tap på kansellerte rentebytteavtaler periodiseres sammen med underliggende lån.

**Valutaderivat** For å sikre seg mot svingninger i valutakursene inngår Statkraft valutaderivater i tråd med vedtatt finansiell policy. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om valutaderivatet er utpekt som sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Valutaderivater som ikke er sikringsinstrument vurderes til virkelig verdi. Verdiendringer resultatføres som finansinntekt eller finanskostnad.

**Sikring** Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater utpekt som sikringsinstrument bokføres i henhold til prinsippene for sikringstypene verdisikring og kontantstrømsikring. Ved verdisikring av balanseførte eiendeler eller forpliktelser balanseføres derivatet til virkelig verdi. Balanseført verdi av de sikrede eiendelene eller gjeldspostene justeres for verdien av det finansielle derivatets verdiendring som knytter seg til sikret risiko. Ved kontantstrømsikring for sikring av fremtidige kontantstrømmer balanseføres ikke urealiserte gevinster og tap på sikringsinstrumentene.

**Valuta** Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til balansedagens kurs. Valutaeffekter inngår i finansresultatet. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet.

#### PRINSIPPER FOR KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets årsresultat for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

## 02 → DRIFTSINNTEKTER

Driftsinntektene består av inntekter fra utleide kraftverk. I 2011 inngår også gevinst ved salg av anleggsmidler med 216 millioner kroner.

## 03 → LØNSKOSTNADER OG ANTALL ÅRSVERK

Selskapet hadde ingen ansatte i 2011.

For informasjon om lønn og personalkostnader for konsernledelsen og styret henvises det til note 36 i konsernregnskapet.

## 04 → NÆRSTÅENDE PARTER

Statkraft SF innehar eierinteresser i flere selskaper og opptjener gjennom dette utbytter og konsernbidrag. Det vises til note 9 for nærmere spesifisering.

Statkraft SF har i 2011 solgt kraftverket Mågeli konserninternt til Statkraft Energi AS for 318 millioner kroner, og realisert en gevinst på 216 millioner kroner.

Statkraft Energi AS har i tillegg driftsansvar for kraftverkene i Laos hvor Statkraft SF indirekte har eierandeler. Alle konserninterne transaksjoner og transaksjoner med utleide kraftstasjoner skjer til markedsmessige vilkår.

For informasjon om avlønning til konsernledelsen og styret som også er nærstående parter, henvises det til note 36 i konsernregnskapet.



Resultat  
Balanse  
Kontantstrømoppstilling  
Regnskapsprinsipper

→ **Noter**

Revisors beretning

## 05 → HONORAR TIL EKSTERN REVISOR

Deloitte AS er revisor for konsernet Statkraft. Totale honorarer for revisjon og øvrige tjenester for Statkraft SF (eksklusiv merverdiavgift) for 2011 utgjør som følger:

Beløp i 1000 kroner	2011	2010
Lovpålagt revisjon	492	514
Andre attestasjonstjenester	34	-
Skatterådgivning	92	-
Øvrige tjenester	-	-
Sum	618	514

## 06 → FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER

Finansinntekter		
Beløp i mill. kroner	2011	2010
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	85	146
Renteinntekter	7	8
Utbytter og konsernbidrag fra Statkraft AS	4 900	9 255
Andre finansinntekter	47	36
Sum	5 039	9 445

Finanskostnader		
Beløp i mill. kroner	2011	2010
Rentekostnader til foretak i samme konsern	-	34
Rentekostnader	89	179
Andre finanskostnader	23	23
Sum	112	236

## 07 → SKATTER

Skattekostnad består av		
Beløp i mill. kroner	2011	2010
Overskuddsskatt	116	1 798
Grunnrenteskatt	122	169
Korreksjon tidligere års ligning <sup>1)</sup>	-131	38
Endring utsatt skatt	-27	-
Sum skattekostnad i resultatregnskapet	80	2 005

Betalbar skatt i balansen		
Beløp i mill. kroner	2011	2010
Naturressursskatt	28	36
Grunnrenteskatt	122	169
Overskuddsskatt som overstiger naturressursskatt	88	1 721
Skatt til gode, tidligere inntektsår <sup>1)</sup>	-118	-
Betalbar skatt i balansen	120	1 924

<sup>1)</sup> Skatteklagenemnda har i 2011 vedtatt at Statkraft SF ikke er skattemessig eier av Sønnå høy. Selskapet har dermed krav på å få tilbakebetalt grunnrenteskatt betalt for inntektsårene 2008–2010 med om lag 118 millioner kroner.

Avstemming av nominell skattesats mot effektiv skattesats		
Beløp i mill. kroner	2011	2010
Resultat før skattekostnad	5 674	9 560
Forventet skattekostnad etter nominell sats 28 %	1 589	2 677

Skatteeffekter av		
Grunnrenteskatt	117	180
Skattefrie inntekter	-1 463	-783
Endringer vedrørende tidligere år	-131	38
Andre permanente forskjeller, netto	-32	-107
Skattekostnad	80	2 005

Effektiv skattesats	1 %	21 %
---------------------	-----	------

**Spesifikasjon av utsatt skatt**

Nedenfor er det gitt en spesifikasjon av netto utsatt skatt. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynliggjort at den vil bli utnyttet.

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	-80	-46
Driftsmidler	148	199
Andre langsiktige poster	31	39
Sum midlertidige forskjeller og fremførbare underskudd	99	192
Midlertidige forskjeller grunnrenteskatt	148	199
Negativ fremførbare grunnrenteinntekt	-39	-73
Sum midlertidige forskjeller og fremførbare grunnrenteinntekt	208	319
Total utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-)	60	91
Anvendt skattesats	30 %/28 %	30 %/28 %

## 08 → VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

**Varige driftsmidler**

Beløp i mill. kroner	Regulerings- anlegg	Turbiner, generatorer, mv	Andeler i kraftverk drevet av andre	Fjellrom, bygg, tomt, vei, bro og kaianlegg	Anlegg under utførelse	Annet	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	709	110	43	965	9	5	1 843
Tilgang	-	-	-	-	27	1	28
Overførsel	514	23	-	-535	-5	3	-
Avgang	-137	-23	-11	-36	-1	-	-209
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	-406	-71	-32	-	-	-1	-510
Balanseført verdi 31.12.	680	40	0	394	30	7	1 152
Årets ordinære avskrivning	-18	-4	-	-	-	-	-22
Avskrivningstid	30–75 år	15–40 år	5–50 år	50 år- ubegrenset		3–40 år	

Som følge av at leieavtalen for Mågeli utløp 31.12.2010 er Mågeli overført fra Statkraft SF til Statkraft Energi AS fra 1.1.2011. De endringene som er gjort i konsesjonslovgivningen åpner også for å overføre kraftverk som fortsatt er utleid.

## 09 → EIERANDELER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETDE SELSKAPER

Beløp i mill. kroner	Forretnings- kontor	Eier- og stemmeandel	Balanseført verdi
<b>Datterselskaper</b>			
Statkraft AS	Oslo	100 %	46 284
Asian Power Invest AB	Stockholm	100 %	166
Nordic Hydropower AB <sup>1)</sup>	Stockholm	100 %	-
Sum			46 450

<sup>1)</sup> Nordic Hydropower AB eies med 50 % hver av Statkraft SF og Asian Power Invest AB.

## 10 → ØVRIGE FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Beløp i mill. kroner	2011	2010
Lån til konsernselskaper	400	400
Sum	400	400

Resultat  
Balanse  
Kontantstrømpoppstilling

→ **Noter**

Revisors beretning

## 11 → FORDRINGER

Beløp i mill. kroner	<b>2011</b>	2010
Andre fordringer	<b>29</b>	44
Kortsiktige fordringer konsernselskap	<b>5 321</b>	10 189
Sum	<b>5 351</b>	10 233

Det er ikke identifisert behov for avsetning til tap på kundefordringer per 31. desember 2011.

Kortsiktige fordringer konsernselskap består i all hovedsak av utbytte og konsernbidrag fra datterselskap.

## 12 → EGENKAPITAL OG EIERSKAPSFORHOLD

Beløp i mill. kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.10	29 250	4 041	33 291
Resultat 2010	-	7 555	7 555
Utbytte	-	-7 985	-7 985
Emisjon	14 000	-	14 000
Egenkapital 31.12.10	43 250	3 611	46 861
Resultat 2011	-	5 593	5 593
Utbytte	-	-4 288	-4 288
Egenkapital 31.12.11	43 250	4 916	48 166

Statkraft SF er et norsk statsforetak, stiftet og hjemmehørende i Norge. Statkraft SF er eiet 100 % av den norske stat, ved Nærings- og handelsdepartementet.

## 13 → AVSETNING FOR FORPLIKTELSER

Beløp i mill. kroner	<b>2011</b>	2010
Andre avsetninger for forpliktelser	<b>420</b>	402
Sum	<b>420</b>	402

Andre avsetninger for forpliktelser gjelder i hovedsak neddiskontert verdi av vederlaget som Statkraft er pliktig til å betale ved overtagelse av anlegget i Saudefaldene i 2031.

## 14 → RENTEBÆRENDE LANGSIKTIG GJELD

Beløp i mill. kroner								
Obligasjonslån i det norske markedet								2011
								2010
Sum								400

### Avdragsplan

Beløp i mill. kroner	2012	2013	2014	2015	2016	Etter 2016	Sum
Obligasjonslån i det norske markedet	-	-	-	-	-	400	400
Sum	-	-	-	-	-	400	400

Statkraft SF er debitor for statsgaranterte lån på til sammen 400 millioner kroner.

Statkraft SF har identiske fordringer på Statkraft AS gjennom back to back-avtaler og har således ingen netto eksponering knyttet lånet.

## 15 → RENTEBÆRENDE KORTSIKTIG GJELD

Beløp i mill. kroner								
Første års avdrag								2011
Øvrige lån								2010
Sum								653

## 16 → ANNEN RENTEFRIGJELD

Beløp i mill. kroner								
Leverandørgjeld								2011
Skyldige offentlige avgifter								2010
Periodiserte kostnader								16
Avsatt utbytte til eier								17
Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern								9
Sum								4 288

## 17 → FORPLIKTELSER OG GARANTIANSVAR

Statkraft SF har ingen garantier og forpliktelser som ikke er balanseført.

## Revisors beretning

# Deloitte.

Deloitte AS  
Karenslyst alle 20  
Postboks 347 Skøyen  
NO-0213 Oslo  
Norway

Tel: +47 23 27 90 00  
Fak: +47 23 27 90 01  
www.deloitte.no

Til foretaksrådet i Statkraft SF

### REVISORS BERETNING

#### Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Statkraft SF som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, totalresultat, oppstilling over endring i egenkapital, kontantstrømpoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

#### Styret og konsernsjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

#### Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utføre revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

side 2

## Deloitte.

### *Konklusjon om selskapsregnskapet*

Etter vår mening er morselskapets årsregnskap avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Statkraft SF per 31. desember 2011 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

### *Konklusjon om konsernregnskapet*

Etter vår mening er konsernregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Statkraft SF per 31. desember 2011 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for det avsluttede regnskapsåret i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

### **Uttalelse om øvrige forhold**

#### *Konklusjon om årsberetningen og anvendelse av overskuddet*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene om årsregnskapet i årsberetningen og i redegjørelsen om foretaksstyring, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet, er i samsvar med lov og forskrifter og at opplysningene i årsberetningen er konsistente med årsregnskapet.

#### *Konklusjon om registrering og dokumentasjon*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 14. mars 2012  
Deloitte AS



Ingebret G. Hisdal  
statsautorisert revisor



Statkraft SF  
Postboks 200 Lilleaker  
0216 Oslo  
Tlf.: 24 06 70 00  
Faks: 24 06 70 01  
Besøksadresse:  
Lilleakerveien 6

Organisasjonsnummer:  
Statkraft SF: 962 986 277

Internett:  
[www.statkraft.no](http://www.statkraft.no)



**Statkraft**